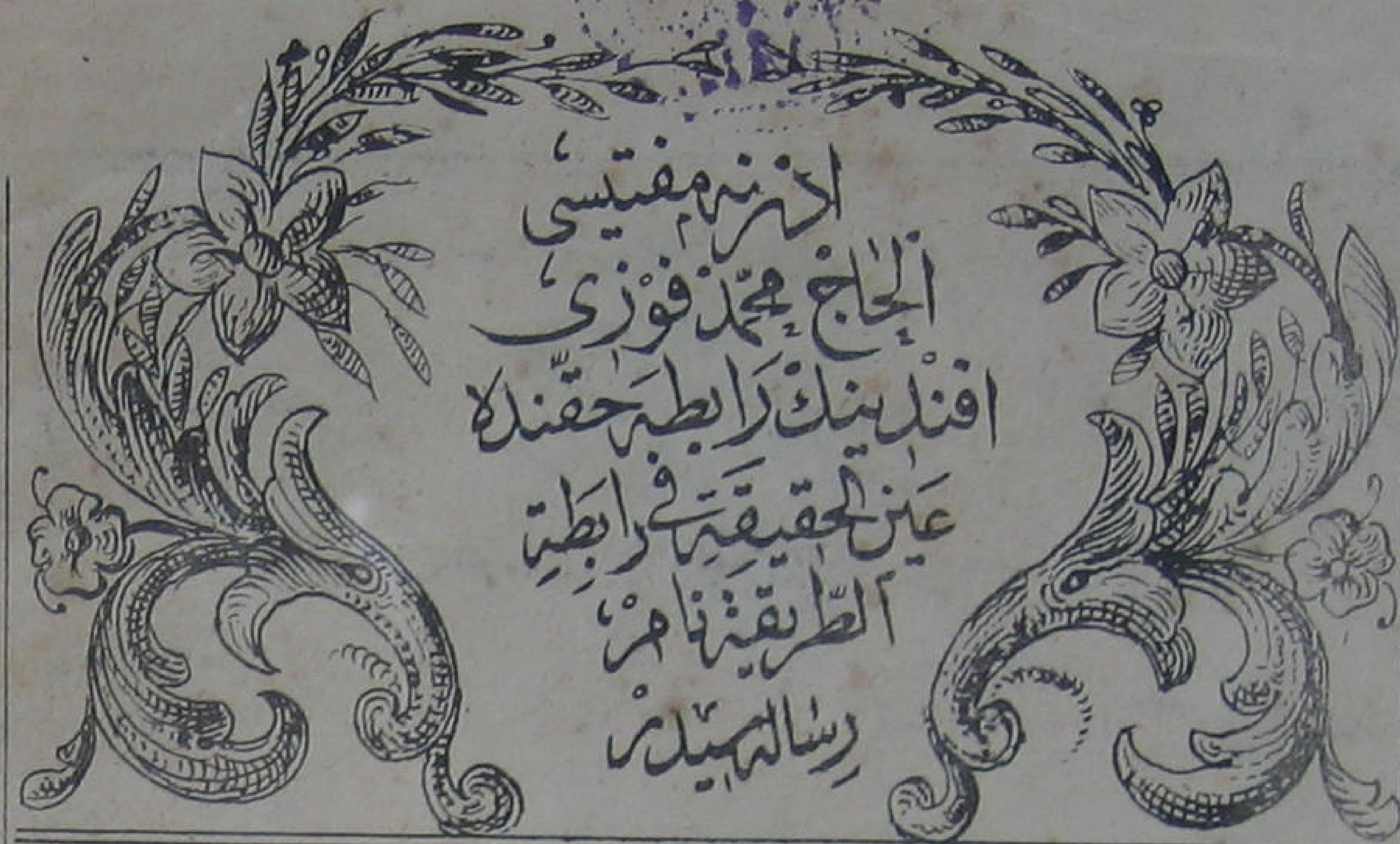

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الجليل ٭ الذی يرضى عمن يدعو الناس الى سواء السبيل ٭ والصلوة والسلام على نبى الملك الجميل ٭ الذی دعى الناس الى سواء السبيل ٭ وعلى آله واصحابه الذين دعوا الناس الى سواء السبيل ٭ بعد ذا اصحاب كهف امان كروه نقشبندیه‌نك ماننـد قطمیر حقیریدر اولان فقیر پر تقصیر الحاج محمد فوزی لاجل الزيارة تدریسكاه فقیری بولنان محروسهٔ ادرنهٔ دار الميمنه‌دن مدینهٔ فلبه‌یه سوق سمند عزیمت برله مدینهٔ مزبوره‌ده واقع شهاب الدين ولى پاشا عليه رحمة من يفعل ما يشا حضرتلرینك مدرسه‌سی مدرسی وطریقت كزیدهٔ خالدیهٔ نقشبندیه‌نك

خلفاء

خلفاء كرام و مرشدان دار السلامدن بولنان استاذ بزركوار و مرشد مطلق كرامتكفتار مرشادتلو الحاج على افندی خواجه افندیمز حضرتلرینك زیب غبار پای رشادتلریله زیوریاب اولدیغمده اكثر كبار علماء كرامك حرز الامان وحصن الحصين اتخاذیله انتساب بیورد قلری طریقت سنیهٔ ضیائیهٔ نقشبندیه وكافهٔ طرق سائره‌ده باب ذكر شریفك اكد آدابی بولنان ومنشأ فیض عدا اولنان رابطهٔ شریفه‌یی بت خبيث واهل رابطه بت پرست ومشرك بالله اولدقلرینی جزم ایدرك برذاتك رساله قلقلى بر صحیفه‌ده الله ذو الجلال اولصحیفه‌یی كمسه‌یه كوسترمسون تصریح ایتمه‌سی نظر رسیدهٔ چاكرانم اولدقده هرنقدر بو فقیر اجهل الناسك عقل سقیم مذنبانه‌سی او وجهله اولان انجه اشلری احاطه ایتمز ایسه‌ده بو مادهٔ بدیهیه یعنى اهل ذكر و توحیدی تكفیر خطاء عظیم وجرم جسیم اولدیغى اهل انصاف نزدنده اظهر من شمس السماء فى وقت الضحى اولمسیله خواجكان كرام نقشبندیه قدس الله اسرارهم السنیه‌نك

روحانیتلرندن بالاستفاضه بعض مرتبه جمله نك معلومی اولان
الفاظ مشهوره نك سلك تحریره نظم وكشیده اولنمه سنی حفظنا الله
تعالی یتجرّون بشعر واحد مقوله سی بولنان عوام كالهوام اورسائل
باطله یه باقوبده تكفیر مسلمین ایتمسونلر رجاء عاجزانه سیله بالامر
مشار الیه اجتسار ایلدم واسمنی عین الحقیقة فی رابطة الطریقة
تسمیه ایلدم والله الهادی الی سواء السبیل ∴ قوله الحمد لله الذی جعل
شریعته وسیلة للمنافع الدنیویة والاخرویة انتهی ∴ او تكفیر
اهل توحید ایدن ذاتك شو وجهله محمود علیه اتخاذ ایلدیكی
دعواسی حقدر واعتقاده احقدر انكار ایدن كافر مطلقدر
زیرا شریعت محمدیه منافع دنیویه واخرویه یه وسیله اولدیغی
ادلهٔ نقلیه وعقلیه ایله ثابتدر قوله والصلوة والسلام علی
رسوله محمد الذی طهر امته ببیان الشریعة عن الاشراك الظاهریة
والخفیة انتهی ودخی بو اسلوب ایله ده اداء صلوة وسلام
ایتمه سی محلنده در اگر مرادی خواجهٔ عالم صلی الله تعالی علیه
وسلم افندیمز حضرتلری شریعت غراء زهراء محمدیه سنك

حضرت مولینك ذات اجل واعلی وصفات علیاسنده شریك
ونظیری وارد ردیه رك اشراك ظاهری ایتمك العیاذ بالله كفر
محض وعبادتنده ریاء للناس عمل ایتمك قباحت عظیمه وشرك
خفی اولدیغنی بیان بیوره رق امت مرحومه سنی تطهیر بیوردی
دیمك ایسه والا اگر شرك خفیدن بر مرید مخلص مرشد مطلق
اولان شیخ كامله انتساب ورابطه ایدوب اول شیخی حضرت
الله ذو الجلالك ذكر شریفی ومعرفت الهیه سنه وسیله
حسنه وذریعهٔ مستحسنه اتخاذ ایلدیكنی مراد ایدر ایسه
حاشا ثم حاشا رسول اكرم وهادی امم صلی الله علیه وسلم
افندیمز حضرتلرینه افك وافترا ایتمش اولور زیرا حضرت
صاحب رسالت علیه افضل التحیة افندیمز شریعت مطهره
سنی بیان بیورر ایكن استعیذ بالله وما ینطق عن الهوی
ان هو الا وحی یوحی قول كریم ربانیسنك شهادتیله ذره واری
وشمه مقداری حضرت مولای متعالك امر شریفنك خلافنه
هیچ بر كلام بیورمامشدر مع هذا مریدی شیخ كامله اولان

رابطه سندن منع ایتمك جناب كبریانك استعیذ بالله ***
وابتغوا الیه الوسیلة قول شریفنه مخالفدر قوله وعلى آله
واصحابه المنزهین عن الاتباع بما لا یوجد فی الدین الاظهر من الشمس
من الامور البدعیة انتهى وبودخی جای مناسبتده در اكر
امور بدعیه ایله مرادی رابطهٔ شریفهٔ قدیمهٔ غیر بدعیه دكل
ایسه والا ایكی وجهدن خطا ایتمش ولور اولا رابطهٔ شریفه‌یی
بدعت عدایتمه سی زیرا بو رابطهٔ شریفه مرید مخلصلرك كسب
معرفت الهیه ایچون شیخ كاملك روحانیتندن استفاضه
ایتمه سی وشیخ كاملك دخی اول مرید مستفیضنه امداد روحانی
وتصرف نورانی ایتمسیدر بوایسه كتب تفاسیر واحادیثده
مسطور اولمغله برحالت قدیمهٔ غیر بدعیه در ازجمله حضرت
یوسف علیه سلام الملك المنزه عن الآلام والتأسف حضرتلرینك
حق والالرنده استعیذ بالله لولا ان رأى برهان ربه *** قول
شریف الهینك تفسیرنده علامهٔ زمخشری بیوررکه حضرت یوسف
علیه السلامه ضمیر مؤنث زلیخایه راجع اوله رق

ایاك وایاها دیو بر صدا اشتدی ایسه ینه اعتماد ایتمدی وثانیا
اشتدی ایسه ینه اعتماد ایتمدی وثالثا اشتدی ایسه ینه اعتماد
ایتمدی بعده حضرت یعقوب علیه السلام الواهب لكل
موهوب حضرتلرینك صورتی بر روایتده سبارك پارمقلرینك
اوجینی عض ایده رك وبر روایتده مبارك دست شریفلریله
حضرت یوسف علیه السلامك سینهٔ شریفه لرینه ضرب
ایده رك ظهور ایتمكله حضرت یوسف علیه السلام مرشدلك
ایدوب تصرف روحانی وامداد نورانی بیورمش اولدی
وثانیا اول مراد مذكور باطل اوزره اصحاب كزینه افترا
ایتمش اولور زیرا بو رابطهٔ شریفه دیدیكمز بالمعنی الآخر
اولا شیخ كاملده فنا فی الوسیله مرتبه سنه وبعده اول
فنا فی الوسیله سببیله فنا فی الله مرتبه سنه واصل
اولمقدر بو ایسه اصحاب كزین رضوان الله علیهم اجمعین
حضراتنك جمله سنده واقعدر زیرا ویله اولمامش اولسه
كتب كلامیه ده موجود اولان *** الصحابی من رأى النبی ومن آمن

دیه رك صحابینك تعریفی اوزرلرینه جمله شروطیله
صادق اولمامش اولورا زجمله ترجمان القرآن عبدالله
بن عباس رضی عنهما ربّالنّاس افندیمز بركیجه عالم منامارنده
ازواج طاهرات امّ المؤمنین والمؤمنات افندیلریمزدن
برینك خانهٔ شریفهٔ عفتپناهیلرینی تشریف بیوردیلر ایسه
اول زوجهٔ پاك رسول الله حضرت پیغمبر افندیمزك مبارك آیینهٔ
شریفلرینی چیقاروب ابن عباس حضرتلرینه ویردیلر واول مرأت
محمدیّه ده ابن عباس حضرتلری عادته مخالفا وله رق كندی
صورت وهیولاسنی كورمیوب مرأت معرفة الله اولان حضرت
پیغمبر ذیشان افندیمزك جمال انورلرینی مشاهده بیوردیلر
اشته بوسر فنا فی الوسیله مرتبه سیدربق ایمدی اصحاب
كزنینده رابطه وارمی ایمش یوخسه یوقمی ایمش بو بحث مراد
ایدن امام سیوطینك تنویر الفلك فی رؤیة النبیّ والملك
اسمیله مسماة اولان رساله سنی وابن حجر عسقلانینك شرح
شمائلنك آخرینی مطالعه ایلسون قوله اخذا من القرآن اما

بعد فانّ الدّین عند الله الاسلام ومن یبتغ غیر الاسلام
دینا فلن یقبل منه وهو فی الاخرة من الخاسرین ؛ ومن النّاس
من یتخذ من دون الله اندادا یحبّونهم كحبّ الله ؛ والی الله تصیر
الامور انتهی ؛ حضرت الله ذو الجلال قول كریم الهیسنده
صاد قدر واقعا برآدم دین اسلامك ماعداسی بردین آخر اتخاذ
ایتمش اولسه ووز آخرتده خاسریندن اولور وكذلك جناب
مولای متعالك دونده بوتلر اتخاذ ایدوب اول بوتلره جناب
مولایه محبّت اتدیكی كبی محبّت وعبادت ایلسه كافر بالله
اولور بونده شك وخلاف یوقدر اصلا آنجه بوذاتك اشبو
آیت كریمه دن شو محلده ایراد ایلدیكی مرادی مراد حق دكلدر
زیرا بو رابطهٔ شریفه دین اسلامك ماعداسی دكلدر بلكه
وسیلهٔ حسنهٔ كمالیدر زیرا ایمان واسلام قلب ایله بلنوب ودل
ایله اقرار ایدوب موجب مقتضاسنجه اوامر الهیّه یه امتثال
ونواهی صمدانیه دن اجتناب بدر بوایسه داعی الی الله اولان شیخ
كامله رابطه ایدن مرید مخلصده كاملا حاصل اولدیغی مرأت

هدایت الهیه‌یه نظر امعان ایله عطف نکاه ایدن اهل معرفته منجلیدر
وکذلك رابطهٔ شریفه اندادن معدوده دکلدر. زیرا انداد تماثیل
معناسته درایمدی او تماثیلی کندی یدلریله ما لا یضر ولا ینفع مقوله‌سی
والهم ارجل یمشون بها ایله موصوف ولان اشجار واحجار وغیرهمادن
یاپوب لیس کمثله شیء ولم یکن له کفوا احد ولا تدرکه الابصار
وهو یدرك الابصار اولان معبود واحد مطلقك دوننده عبادت
باطلهٔ عاطلهٔ ضنایعه ایدن کفار خاکسار خذلهم القهار اتخاذ ایتمشلردر
یوخسه حاشا ثم حاشا حضرت اللهده فناء کلی بولماغه مرشد کامله
رابطهٔ شریفه ایدن ذاکرین وموحدین وعاشقین صادقین او تماثیلی
اتخاذ ایتمامشلردر بلکه اتخاذ ایتمشلردر دیه‌رك ادعاء باطل ایدن اهل
غفلت کیم ایسه بلمیا من کفر المسلم فقد کفر تحتنه دخول ایتمش
اولور قوله اخذا من الحدیث وشر الامور محدثاتها وکل محدثة بدعة
وکل بدعة ضلالة ولا یقبل الله لصاحب البدعة صوما ولا حجا ولا عمرة
ولا جهادا ولا صرفا ولا عدلا یخرج من الاسلام کما یخرج الشعر من العجین
وخیر القرون قرنی الذی انا فیه ثم الذین یلونهم ثم یفشو الکذب فلا

تعتمدوا انتهی حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندیمز قول شریف
محمدیلرنده صادقدر لکن اهل بدعتدن مراد کتب کلامیه‌ده مفصلا ذکر اولنان فرق
ضاله در یوخسه اهل طریقت محمدیه اهل بدعت دکلدر چونکه اهل طریقت اهل
ذکر اولدقلری جهتدن اهل بدعتدن معدود اولدیلرندیمش ولسك حاشا ذکر آیت وحدیث
ایله مأمور به بر کیفیت اولمغله بدعت دکلدر واکر اهل رابطه
اولدقلری جهتدن اهل بدعتدن اولدیلردیمش ولسك حاشا رابطهٔ
شریفه کذلك آیت وحدیث وآثار واجماع اهل الله ایله ثابته اولمغله
بدعت دکلدر وکذلك خیر القرون قرن رسول الله اولدیغی صورتده
قرن رسول الله باجمعهم اهل رابطه اولدقلری ذرة من الشمس وقطرة
من البحر بالاده بیان قلنمش ایدی وکذلك کذبدن مراد قول اهل بدعتدر
وکذلك فتنة الدجالدر یوخسه حضرت معبود حق ومذکور مطلق
اولان الله ذو الجلالك قوللرینه معرفت الهیه‌نك طریقنی ارائه
ایدن ومیزان قلوبدن مریدانك مجرای قلوبنه زلال فیض الهیی افاضه
ایدن مرشد کامله اولان رابطهٔ صادقه وابتغاء وسیله کذب دکلدر
قوله ای برادر طریقت وحقیقت ومعرفت دخل اولنماز بو فقیرك دخل

ایلدیکی طریقتك منشأ فیض عد اولنان و رابطهٔ شریفه تسمیه
قلنان حالت پت شریف دیمك و شیطانی و شرعك خلافی و شرك
مقوله سی بر کیفیتدر انتهی بوذاتك طریقت دخل ولنماز دیوب بلکه
ینه رابطهٔ شریفه یی دخل ایلمه سی عین طریقت و حقیقت و معرفتی
انکاردر زیرا بر شیئك مایتم به الشئ اولان رکن اعظمنی انکار
ایتمك او شیئك ارکان سائره سنی انکاردر مثلا صلوة مفروضه
اوقات معلومه ده ارکان مخصوصه دن عبارت اولدیغی تقدیرجه
برآدم نماز انکار اولنماز اما نمازده کی قیام لا اصل له دیمش
اولسه نفس صلب صلوتی انکار ایتمش اولور و کذلك بو رابطهٔ
شریفه دیدیکمز مریدك حالت ذکرنده صلوتك قیامی کبیدر
یعنی قیام صلوتك رکن اعظمی اولدیغی کبی رابطهٔ شریفه ده ذکرك
رکن اعظمیدر بو تقدیرجه رابطهٔ مذکوره یی انکار ایدن مبدأ
حقیقت و معرفت اولان نفس طریقت علیه یی بالکلیه انکار ایدوب
مردود عن ابواب عالیه جمیع اهل الله اولمش اولور اعوذ بالله تعالی
من ان أضل او أضل و همدخی حاشا ثم حاشا بو رابطهٔ شریفه دیدیکمز

حالت

حالت پت خبیث دیمك دکلدر زیرا پت خبیثه عبادت باطلهٔ
عاطلهٔ ضایعه ایدن کفار خاکسار حسر تکرد اولرك نه وجهله عبادتلری
ونه وجهله اعتقاد باطل ایدوب ولوجهدن کافر بالله اولدقلری محلات
کثیره ده بیان اولنمشدر و جمله نك معلومیدر از جمله قاضی بیضاوی
علیه رحمة الهادی حضرتلرینك استعیذ بالله یعملون له ما یشاء من
محاریب و تماثیل آیهٔ کریمه سنك تفسیرنده و بعض تفاسیر سائره ده
بیان بیورلمسندن فهم اولندیغنه کوره انبیاء متقدمین علیهم صلوات
الملك المعین حضراتنك بعضیلرینك شریعتلرنده انبیاء عظام
کذشتکان علی نبینا و علیهم سلام الملك المنان حضراتنك صورتلرینی
جامعلرینه یاپوب مثلا شو نبی ذی شان جناب معبود مطلقه شو
وجهله عبادت بلیغه ایتمك ایله نیجه زحمتلر چکمشلر بزدخی اولوجهله
معبود مطلق واحد اولان حضرت مولایه سعی بلیغ ایدوب عبادت
ایده لم دیه رك تذکرهٔ عبادت الهیه اتخاذ ایدرلر ایمش بعده بعض
جهلهٔ قوم بو ملاحظه یی ترك ایله بزه بو صنملر روز قیامتده شفاعت
ایلسونلر دیه رك تعظیم و تکریم ایدوب شفیع فی الله اتخاذ ایتمکه

سورهٔ سبا

باشله مشلر بعده جهالت دها مشتده اولوب اول ملاحظهٔ اولی
وثانیه لغو اولنوب حاشا ثم حاشا اول صنملری وثنلری معبود من
دون الله اتخاذ ایتملریله حضرت معبود وواحد مطلق لا شریك له
یه شرك جلی اثبات ایتمش اولوب کافر بالله اولمشلر امّا مرید مخلص
رابطهٔ شیخ کامل مجنون بله اولسه معبود اتخاذ ایتمیوب بلکه
کیفیت وصلتی ارائه ایدیجی بر رهنما بلمه سیله بت پرستا اولمیوب
عین خدا پرستا اولمش اولور چونکه بو شیخ کامل فانی فی اللّٰهه رابطه
ایدن مرید مخلص عین ظاهر نمازده بر ذات قارئی امام اتخاذ ایدوب
واکا اقتدا ایدوب حضرت اللّٰهه ایاك نعبد وایاك نستعین دیه‌رك
تخصیص بالعبادة والعبودیه ایدوب اداء صلوة مفروضه ایتمك ایله منفرد
اولدیغی حالده قلدیغی نمازدن نیتنه واخلاصنه کوره فرسخ بفرسخ والله
یضاعف لمن یشاء جانبنه قطع مسافه برله اضعاف ومضاعف زیاده ثوابه
وحضوره وخشوعه واصل ونائل اولمه‌سی کبیدر وکذلك مرید شیخ کامله
اولان رابطه‌سی کعبهٔ تجلی الهی ومظهر تسلی پرورده کاری اولان روی قلبی
توجه الی الله ایتدرمکله حجاج کرام بیت اللّٰهك وزوار فخام روضهٔ رسول اللّٰهك

طوفوا باهل مكة وزوروا باهل مدينة ایله مأمورین اوله رق مع
الدلیل طواف کعبة الله وزیارة روضة رسول الله ایتملری کبیدر وکذلك
طفل ابجد خوانك حین تعلمنده سر زانوی استاذه تعلم نشین اولمسی
کبیدر ایمدی مصلی حقنده امام واهل طواف وزیارت حقنده دلیل
ومتعلم حقنده استاذه بت خبیث دیمك اولور ایسه مریدین حقنده
دخی شیخ کامله بت خبیث دیمك اولور ولم یقل به احد ولو کان مجنونا
او مسبحونا فالعیاذ بالله تعالى کثیر الاستعاذة ممن یجتسر کبیر الجسارة
على افتراء اهل الله ولا یخاف من قهر روحانیة خواجکان النقشبندیة
قدس الله اسرارهم السنیة قوله وشیطانی اولدیغنك علامهٔ عقلیه‌سی
ابلیس علیه اللعنه‌یی شیخك یرینه رابطه ایلسه شیخه رابطه ده حاصل اولان
کیفیت لعینه رابطه ده حاصل اولمقدر انتهى الامان افندم یازقلر اولسونكه
عذری قباحتندن بیوك ودلیلی دعواسندن فاسد دیمك اشته بودر چونكه
بو شیطانه رابطه ایتمك ایکی وجهدن خالی دکلدر اولکیسی شیطانه من غیر
اتخاذ المرشد رابطه ایدوب تجربه وامتحان مراد ایتمك ایکنجیسی تجربه مراد
ایتمیوب بلکه مرشد هدایت اتخاذ ایده‌رك رابطه ایتمك اما اولکیسی یعنی

تجربه يی مراد ايده رك شيطان لعينه رابطه ايتمك بو كفر عظيمدر
نه ايچون ديرايسك چونكه بو رابطۀ شريفه ده حاصل اولان ذوق
روحانی وشوق نورانينك ثمرۀ لذيذه سی اعراض عن جميع ماسوی الله
واقبال كلی الی الله ووجدان الحلاوة من قول المؤمن امنت بالله والفناء
الحقيقی فی الله تعالی در او شيطان رجيم ولعين وطريد ايسه بو وجهله
وسيلۀ رؤيت جمال الله اولمغله دولت عظمی وسعادت كبری اولان نعم
جليله يی موجب رهبر هدايت اولميوب بلكه جميع زمانده رهنمای
پراغوای كفر وضلالت اولديغی جناب خدای فرمانفرمای تعالی وتقدس
حضرتلری استعيذ بالله الله ولی الذين امنوا يخرجهم من الظلمات الی النور
والذين كفروا اولياؤهم الطاغوت يخرجونهم من النور الی الظلمات اولئك
اصحاب النار هم فيها خالدون قول كريم امرزكارسنده خبر صادق ويرمش
ايكن اوذاتك شيطانی تجربه سی كلام اللهده شكدر وكلام الله ده شك ايسه
كفردر واما ايكنجيسی يعنی من غير ارادة التجربه شيطانی مرشد هدايت
اتخاذ ايده رك رابطه ايتمك بو دها بيوك كفردر نه ايچون ديرايسك
چونكه معز الاولياء ومذل الاعداء اولان حضرت خدای ذو الكبريا

شيطانی عليك لعنتی الی يوم الدين بيوريب دركاه عظمتندن فانك
رجيم قول كريميله طرد وانداخته ايدوب قوللرينه ان الشيطان للانسان
عدو مبين وكذلك ان الشيطان لكم عدو فاتخذوه عدوا ديو عداوت شديده
ايله فرمان ذيشان بيورمش ايكن وعقلاء اولين وآخرين اول ديو مطرودك
ملعون ومطرود ومخلد فی النار اولديغنی اتفاق ايتمشلر ايكن اوذاتك شيطانی
مرشد هدايت اتخاذ ايدوب رابطه ايتمه سی فی الواقع صحيح ايسه ابليس
مذكورك سجدۀ آدم قضيه سنده اظهار ايلديكی مخالفت وسركشلكندن
دها بيوك بر مخالفت عظيمه اولديغنده هيچ كمسه نك مخالفتی يوقدر يوق
اكر دينلور ايسه كه بو ذاتك مرادی سنك شيطانه رابطه ايكی وجهدن خالی
اولمز ديو يده بالاده بيان ايلديكك وجهلردن هيچ بريسی دكلدر بلكه بونلردن
بشقه اوله رق ايكی وجه آخردر اولكيسی فرضيات واعتبارات وتمثيلات
قبيلندن اولمقلغی جائزدر و ثانيا تجربه مراد ايتديكی صورتده مرادی باقلم
شيطان من حيث هو شيطان رهبر هدايت اولمغه قادرميدر ديمك دكلدر
بلكه مرادی شو شيخه رابطه ده حاصل اولان كيفيت اكر لعينه رابطه ده دخی
بقالم حاصل اولور ايسه بو رابطه شيطانی اولديغنی بله يم بعده بن او رابطه دن

منزجر اوله یم و متجنب اوله یم دیمکدر ایمدی بو ایکی وجهدن هیچ
بریسی ایله دعوا ثابت اولماز ایکیسی دخی باطلدر اما اولکیسی فرضیاتدن
دیمك ایمدی فرضیات واعتبارات وتمثیلات مقوله سی ظاهرده وجود
اقتضا ایتمیه جکی جمله ارباب علومك معلومیدر ظاهرده موجود الوجود
اولمیان دلیل معدوم ایله اثبات دعوی باطلدر ومشهوره اولان لولا
الفرضیات لبطلت الحکمة قضیه سی بو مقامده مستعمل اولور سوز
دکلدر واما ایکنجیسی یعنی شیطانی اولدیغی بیلوبده منزجر اولمق ایچون
تجربه ایتمك بو دخی باطلدر چونکه جمله نك معلومیدرکه کتب معتبره ده
یازلدیغی کبی بو شیطان نجه مرتبهٔ علیاده بولنان غیر معصوملر حق یوزندن
کلوب بعض خارق عاده لر کوستروب انسانی طرف حقدن تنفیر ایدوب
کندی سیرت شیطانیه سنه القا ایتمکه سعی ایدر بعض کمسه یه هادی
تحقیق و موفق حقیقی هدایت و توفیق بیورمسیله اول حق یوزندن
کلان عین لعین وارائه ایلدیکی الکفایة علی الجمد فی الحر الممتد مقوله سندن
شیطانی بر کیفیت اولدیغی بلوب درونندن بولندیغی صراط مستقیمدن
ایرلمز وبعضینه العیاذ بالله تعالی توفیق باری یار اولمامق ایله طریق

حقدن

حقدن طریق باطله عدول ایدر حتی کورمزمیسنکه مؤمن موحد
ایکن مرتد بله اولور ایمدی بو ذاتده نجه بیوکلرین سبب بربادی اولان
لعین بو وجه مذکور اوزره بر ظل وخیال مقوله سی بر شی ارائه
ایدوب اقرب الطرق الی الله ومنشأ الفیض من الله اولان رابطهٔ
شریفه نك ترکی طرفنه صرف اراده سنه سبب اولمش اولور اللهم
ارنا الحق حقا وارزق لنا اتباعه وارنا الباطل باطلا وارزق لنا اجتنابه
قوله واکر دیرسن رابطه حقنده خالد افندینك وسائرلرینك
رساله لری وجواز حقنده ادله لری وارد رانلردن هر بریسی مطالعه
اولنوب اوهن من بیت العنکبوت اولدیغنه اطلاع اولنمشدر انتهی
یا هو اوادله لر آیت واحادیث واجماع اهل الله اوله رق سند اولنمغله
حاشا اوهن من بیت العنکبوت دکل بلکه ارفع من عالم الملکوت
واعلی من عرش الجبروت درانجه بو ذات کیم ایسه بلمم یا قد تنکر العین
ضوء الشمس من رمد وینکر الفم طعم الماء من سقم فحواسنجه احاله سمع
تحقیق وایقاد شمع تدقیق ایتمامشدر قوله وبو رابطه نك وجودینی بولمق
ایچون کتب تفاسیر واحادیث وکتب صوفیه مطالعه وتفتیش اولنمشدر

بریرده شریعتده وجودینی مفید برشی بولنمامشدر بلکه متأخرین دن
جهلهٔ صوفیه نك احداث ایلدیکی توحیده منافی دینده برفتنهٔ
عظیمه درانتهی.» بومقاله یارنزدیکتر از من بمنست واین عجبتر که
من از وی دورم وکذلك یری اشجار فاق ولایری مانقش علی ظفره
قبیلندندر چونکه ای بنم افندم کتب تفاسیرده دیدیکمز ایات قرأنیه‌یی
تفسیر وتأویل ایدن کتابلر اولدیغی صورتده استعیذ بالله یاایها الذین
امنوا اتقوا الله وکونوا مع الصادقین آیتندن وکذلك وارکعوا
مع الراکعین آیتندن وکذلك فاولئك مع الذین انعم الله علیهم
آیتندن وکذلك وابتغوا الیه الوسیلة آیتندن وکذلك لولا ان
رأی برهان ربه آیتندن دها زیاده نه وجهله دلیل اوله بلور اکر دیر
ایسك اشبو آیتلردن هر برلرینك سبب نزولی ودلالت ظاهریه‌لرینی
بشقه بشقه ایکن نه وجهله رابطهٔ شریفه‌یه دلیل اوله بلورایمدی
ایات قرأنیه واحادیث نبویه‌ده هر احکامك کرك احکام ظاهریه
وکرك باطنیه‌نك ظاهر دلیللری بولنمش اولسه استنباط احکام
ظاهریه ایچون علم ظاهرده مجتهدلره واحکام باطنیه‌نك استنباطی

ایچون

ایچون علم باطنده مجتهد واصحاب طرق علیه‌یه اولنلره هیچ حاجت مس
ایتمیوب هرکس کندی استخراجیله عمل ایدرلر ایدی باخصوص قدوة المفسرین
علامهٔ بیضاوی بیض الله وجهه النورانی حضرتلری سورهٔ بقره‌نك
تفسیرنده استعیذ بالله الذی جعل لکم الارض فراشا والسماء بناء
آیت کریمه‌سنی بالمعنی الظاهری تفسیر بیورد قد نصکره ابن عباس
رضی الله عنه دن وغیریدن روایت ایده‌رك بیوررلرکه قرأن کریمك
هر بر آیتنك تفسیر ظاهریسی اولدیغی کبی تأویل باطنیسی ده وارد رایمدی
هر بر آیتنك تأویل باطنیسی اولدیغی تقدیرجه آیات مبینات مذکوره
عین رابطهٔ شریفه‌یه ادلهٔ قویه‌درلر وکتب احادیثدن اکمل الدینك
شرح مشارقنده وابن حجرك شرح شمائلنده وسائر کتب معتبره‌ده
ذکر اولنوب بسطرها بو محلده ذکر اولنسه وقت غیر مساعد وبرقاج
ورقه کاغد مساعد ایتمیه‌جك اولان دلیللردن دها زیاده نه وجهله
دلیل اوله بلور وکتب تصوفده ابا یزید بسطامینك من لم یکن له شیخ
فشیخه شیطان قولندن وحضرت مولانانك زانکه باعقلی چو عقلی
جفت شد مانع بد فعل وبد کفت شد قولندن وامام بصیرینك من لی

برده جماح من غوايتها كما يرد جماح الخيل باللجم قولنك لزوم رابطهٔ مرشده دلالتندن
وامام شعرانينك نفحات قدسيه سنده آداب ذكرى عد و شمار بيورر ايكن
آداب ذكرك يدنجيسى مريد شيخ كاملى حين ذكرنده ايكى كوزينك اوكنده
تخيل ايتمه سيدر و بو بابده آكد اداب و منشأ فيض رب الارباب بودر
بيورمسندن و علامهٔ سيد شريف جرجانينك شرح مواقفنك آخرنده اوليانك
صورتلرى مريدينه ظهور ايدر و انلر دخى اول صورة مرشدندن اخذ فيض
ايدرلر ديه رك تصريح بيورمسندن و منلا جامى قدس سره السامى و اسمعيل
حقى قدس سره النقى حضرتلرينك ذكرك ايكى طريقى وارد ربريسى رابطه در
ديو بيورملرندن و ابو سعيد خادمى قدس سره السامى رسالهٔ مخصوصه سنده
فيتخيل صورة النبى صلى الله عليه و سلم او صورة شيخه ديو بيورمسندن
دها زياده نه وجهله دليل اوله بلور يعنى بوذات منكر منصفانه مطالعه
ايتمش اولسه دها زياده هذا حصن الله من الحديد قبيلندن دليللر بولور
زيرا فقير بوذاتى كورمدم اما شويله حسن ظن ايده رمكه بوذات بو عالم راسخ
وقصب الحبيب نشرى اطراف و اكنافه مدغص ايلمش برذاتدر و بو فقير اول ذاته نسبت
ايله من حيث العلم بحر عمان بى پايانك ساحلنده برچاه معطل بى آب كبيمدر انجق توفيق

بارى بشقه برشيدر و من لم يجعل الله له نورا فما له من نور الحمد لله الذى هدانا
لهذا و ما كنا لنهتدى لولا ان هدينا الله قوله اى برادر عزيزا كر ديرسن سن ظاهر
علماسى سين باطن يوزينه الملاعك يوقدر جواب بو عبد عاجز طريق خالديه دن
بعد الاجازه خلافتى وار ايدى و بر توجهده يدى سكز مريدانى اغما ايدر ايكن بو رابطه
دنيكه سببيله تركنه هادى هدايت ايلدى انتهى بوذات طريق خالديه نقشبنديه نك
ميزاب نورانيسندن جريان ايدن فيض الهى دن نوش ايدوب ان صح قوله يدى
سكز مريدانى بر توجهده اغما ايدر ايكن ترك ايتمك لكندن سائر اخوان باصفانك
ترك ايتمه سى لازم كلمز زيرا حافظ شيرازينك دوش از مسجد سوى ميخانه
امد پير ما چيست ياران طريقت بعد زين تدبير ما بيتنك دلالتى و شيخ
فريد الدين عطارك شيخ صنعان بود شيخ محترم با مريد چار صد اندر حرم
الى آخر الحكايه ابياتنك دلالتى و عالم نحرير و بلعم بن باعور حكايه لرينك
عربى و فارسى منظوم و منثور كتابلرده بيان اولنان وقوعات غريبه نك
دلالتلريله نيجه بيوكلر ابتداء الحكمة صهباى صفاى اسرارى نوش ايدوب
وكندولرندن نيجه وقوعات حسنه ظهور ايدوب بعده ينه الحكمة دائره
اوليادن خروج ايدوب مطرود و ملشلردر و همد خى بوذاتده برانانيت

حجة الاسلام
حجة الاسلام ابو حامد غزالی حضرتلرینک
تالیفکرده سی اولان المنقذ
من الضلال رساله لری
مرغوبه لردر

وتفرد وتغرد دعوالرینه ظهورا یتمش کبی کورینور زیرا کلاملرندن اویله فهم
اولنور حفظنا الله تعالی بو انانیت فنا شیدر بو دنیاده استعیذ بالله وفوق کل ذی علم
علیم قول الهینک شهادتیله نیجه عالملر ومتقیلر وزاهدلر واردرلکن هر بریلری
کوشهٔ محویتده وجیب تذللده سر فرو ایدوب ارتصاد رضاء الله ورضاء
اولیاء الله ایدوب اوتوررلر باخصوص بو طریقت کزیدهٔ ضیائیه نک روضه سنده
تفکه اسرار ایدن نیجه علماء مهره وکرام بررده واردر حفظنا الله تعالی انسانلرک
روحانیتلرینی قهر یقهر الله ایدن بو ذات بولمش بولنسون اهل توحیدی واهل دردی درمان
عشق اللهیه مجی بولمشکن انلره اهل بدعت واهل بت دیه رک اطراف واکنافه نشر رساله
ایدوب هر کسک اعتقادینی تخلیج ایتمکه قالقشمش اکر بو ذات رایسه قالقوب توحید
سبحانیدن اعراض ایدنلری دائرهٔ تصدیق صمدانی یه دعوت ایتسون وقبول ایتمینلر
ایله محاربه ومقاتله ایتسون ودها نیجه منکرات فاحشه نک دفعنه سعی ایتسون
حاصلی هر کس ملتزمی اولان ماده نک نصرتی ایچون مقدار ماجرای لسانه کلام
سویلمک عادتدن اولمغله قید وقیوده ومأخذلره مراجعت ایتمکه قلبه ده مسافر
بولنوب وقیمز اولمدیغندن ایکی ساعت مقداری زمان یسیرده بوقدرجک
کلمات مشهوره نک تحریرینه خواجکان کرامک همت روحانیتلری ومحض
حضرت مولای متعالک توفیقیله ابتدار قلندی
خذ ما صفی دع ما کدر والسلام
علی من اتبع الهدی

امام همام وحجة الاسلام ابو حامد محمد
الغزالی قدس سره حضرتلرینك (المنقذ من
الضلال) نام رساله‌لرینك ترجمه‌سی فهرستیدر

المنقذ من الضلال

(ترجمه‌سی)

(اخطار)

اشبو رساله نظره اولاده غیر مفید كبی كورینور مبادی ومقدماتی دخی حاوی ایسه ده تمامها مطالعه او صورتده ایچنده تربیه فكر یوانده (للمبادی حكم المقا[صد]) قاعده‌سنی تصدیق ایدیور خیلی معلومات مفیده وم[...] بولندیغی تبین ایده جكدر

(مترجملری)

مطبعه عامره مأمورلرندن

سعید ٠ ذهنی

(بسم الله الرحمن الرحيم)

الحمد لله الذى يفتتح بحمده كل رسالة ومقالة
والصلوة على محمد المصطفى صاحب النبوة والرسالة
وعلى آله واصحابه الهادين من الضلالة (بعد ذا)
اى دادر ديندا شم سن بندن علومك اغوار واسرارينى
ومذاهبك غايات وغوائلنى بث وبيان وطريقلرينك تباينى
وفرقه لرينك كثرت وتوافريله برابر حقى باطلدن تفريق
وتخليص بولندهچكد يكم زحمت ومشقتلرى وخضيض
تقليددن ذروۀ تحقيقه صورت صعوديمى واولا علم كلامدن
مستفيد اولوب صكره ادراك حق وحقيقتده مجرد
تقليده تمسك ايدن اهل تعليم طرائقنى درك وتفرس
ايدوب بالآخره طريق تفلسفى تصورتله تحقير وتزييف
ايله اك نهايه طريق تصوفه راضى وسالك اولديغمى

وخلقك آرا واقاويلنى تفتيشم صره ده حق
وحقيقتدن نلر كشف وتحقيق ايلديكمى وطلبه نك
كثرتيله برابر بغدادده نه سببه مبنى نشر علوم
خصوصندن اعراض ايله بالآخره برچوق
مدت صكره نيسابورده تكرار نشره باشلاديغمك
سببنى حكايه واتيان ايلكلكمى آرزو والتماس ايتديكندن
وسنك بو خصوصده اولان شور رغبت صحيحه كه بنجه ده
وقوف حاصل اولديغندن شو مطلوبكى ايفايه
اجابت ايتدم احسن الله تعالى ارشادكم ولان للحق قيادكم
معلوم ومكز اوله كه خلقك اديان ومذاهبده
اختلاف اوزره اولمسى وبلكه بر اتك متباين المسالك
متمذهبلره ذهاب ايله بينلرنده فرق عديد
حصول بولمسى انجانى بر بحر عميق دركه بونده پك
چوق آدملر غرق اولوب ايچلرندن پك آزى قورتلمشدر
وهركس كندى بولنديغى قوم ومذهبك ناجى
اولديغنى اعتقاد ايتمشدر . كل حزب بما لديهم فرحون .
وبو بر حالدركه سيد المرسلين افندمز بونى بزه
حديث شريف
(ستفترق امتى ثلاثا وسبعين فرقة الناجية منهم
واحدة) قول شريفلريله بيان بيورمشلردر
وفى الواقع عليه السلام افندمزك اوله جقنى اخبار

یوردقلری شیلر بتون اوله‌مشدر بن عنفوان شبابمده
یعنی یکرمی یاشمه کیرمه‌دن اول سن بلوغه یاقلاشدیغمدن
بروالی الآن که سنم اللی‌یی آشمشدر محقی مبطلدن
ومتشرعی مبتدعدن فرق وتمییز ایتمک ایچون بودکزک
درین یرلرینه کمال جرأت وجسارتله طالمغه چالیشور
وهر ظلمتکاهه صوقیلور وهر وارطه‌یه آتیلور ایدم
وهر فرقه‌نک عقائدینی وهر طائفه‌نک اسرار مذاهبنی
صوراروارا شدیردم براهل باطنی براقمه‌مه بن انک
باطننه مطلع اولمغی وبر اهل ظاهر قویمه‌مه که انک
حاصل حالنی بیلمکی وبر فیلسوف کورمه‌مه که انک کنه
فلسفه‌سنه واقف اولمغی وبر متکلم (علم کلام ایله اوغراشان)
براقمه‌مه که انک غور کلام وغایت مرامنه کسب اطلاع
ایلمکی وبر صوفی (اهل تصوف) قویمه‌مه که انک سر
صفوتنه کسب وقوف ایتمکی وبر زاهد قویمه‌مه که انک صورت
زهد وتقواسنه وحاصل عبادتی نه اولدیغنه مطلع اولمغی
وهیچ بر زندیق براقمه‌مه که انک بویله زندیق معطل اولمسنه
وشو تعطیل ونسبه جرأتنه سبب نه ایدوکنه واقف اولمقلغی
آرزو واستمک ایتمیم . وبنم بویله هر ایشک حقیقتنی اکلامغه اولان
مراقم هنکام شبابمدن بری دأب دیرینم ومقتضای خلقت
وطبیعتم اولوب اختیاری واتخاذی دکل ایدی . ولله
الحمد بوسایه‌ده ایمان واعتقادم نقیصهٔ تقلیددن بری

اوله‌رق دها عهد صباوته قریب برسنده ایکن عقائد
موروثه‌دن وارسته اولدم . چونکه خرستیان چوجقلرینک
خرستیانلغه ویهودی چوجقلرینک یهودیلکه ومسلمان
چوجقلرینک دها چوجق ایکن مسلمانلغه اولان استعداد
وقابلیتلرینی کورر وبرده بونک اوزرینه پیغمبر افندمزدن
(صلی الله تعالی علیه وسلم) مروی اولان اشبو
(کل مولود یولد علی فطرة الاسلام فابواه یهودانه
وینصرانه ویمجسانه) حدیث شریفی ایشیدر ایدمده
فطرت اصلیه‌نک حقیقتیله ابوین واستاذینه
تقلید ایله حاصل اولان عقائد عارضه‌نک ماهیتیندن
عبارت اولدیغنک طلبنه واوائلی تلقیناتدن عبارت اولان
شو تقلیداتک تمییزینه ایچم حرکت ایدر ایدی . حالبوکه
بونلرک حقنی باطلندن فرق وتمییز خصوصنده برچوق
اختلافات واردر . بونک اوزرینه ابتدا کندی کندیمه
دیدمکه « بنم استدیکم شی حقایق اموری بیلمکدر . اویله
ایسه اول باول حقیقت علمی طلب ایتملیم » بونی
متعاقب بکا ظاهر اولدیکه ارادیغم علم یقینی اویله بر علمدرکه
اوسایه‌ده معلوم اصلا شبهه قالمیه‌جق صورتده منکشف
ومتبین اولور واکا امکان وهم وغلط مقارن اوله‌مز وقلبده
دخی اکا امکان غلطی تقدیر ایده‌جک قوت بولنه‌مز
بلکه بو بابده خطا وغلطدن امنیت اول درجه

جزم و یقینه مقارن اولمیدر که او علمك اظهار بطلانی
خصوصنده طاشی آلتونه و دکنکی یلانه تحویله مقتدر
اولان بر آدم دخی قالقشسه بو حال او علمك صاحبنده
شك و اشتباه ایراث ایتمامیدر چونکه بن مثلا (اون) ك
اوچدن چوق اولدیغنی بیلدیکم حالده بریسی
دیسه که «خیر بلکه اوچ اوندن زیاده در بو دلیل ایله که
بن شو دکنکی اژدها یپارم» و صحیحا او دکنکی ده اژدها
یاپسه و بنده مشاهده ایتسم ینه اونك اوچدن چوق
اولدیغنده شبهه‌م اولمز یالکز او آدمك او حالی بکا بر تعجب
حاصل ایدر.
صکره بیلدمکه بو وجه اوزره بیلمدیکم و بو مرتبه یقین
حاصل ایتمدیکم شیلر بتون معلومات غیر موثوقه در
و هر علم که کندینه وثوق و امنیت اولمیه او علم یقینی
دکلدر

(اختیار سفسطه و انکار علومه دائر)

بعده معلوماتمی تفتیش ایدوب کندیمی حسیات
و ضروریاتدن ماعداده آنفا اکلادیغم صفتله
موصوف علمدن خالی بولدم بونك اوزرینه بعد حصول
الیأس کندی کندیمه دیدمکه «مشکلات و معضلاتك
حلنه جلیات و واضحاتدن بشقه بر امید یری قالمدی
او ده حسیات و ضروریاتدن عبارت اولدیغندن ابتدا

بونلری تحکیم و تأکید ایتملیم تا که محسوساته اولان اعتمادم
و ضروریاتده غلط ایتمك خوفندن اولان امنیتم بنم بوندن
اول تقلیداتده اولان امنیتم جنسندن و اکثر خلقك
نظریاتده اولان امنیتلری قبیلندن میدر یوقسه امنیت
محققه و اعتماد صحیح میدر بوراسی تبین ایلیه» بونك اوزرینه
محسوسات و نظریاتده کمال اقبال و انهماك ایله تأمل و تفکر
ایتمکه و عجبا بونده ده شك ایتمك ممکن اوله بیله‌جکمی دیو
دوشنمکه باشلادم تا که بو طول تشککدن بنی نفسمك
محسوساتده دخی امان و اطمینانی قبول ایده میه‌جك
بر درجه‌یه کتوردی و بو دائره شك و اشتباه بنده کتدکجه
اتساع ایدرك نفسم «محسوساته نصل اعتماد اولنور
انك الك قوتلیسی و کندینه اعتماد اولنورجه‌سی حاسهٔ
بصر دکلمی حالبوکه او کولکه‌یه باقیورده انی طوریور
حرکت ایتمیور ظن ایدیور و انده هیچ حرکت یوقدر
دیو حکم ایلیور بعده بالتجربه و بر ساعتدن صکره
بالمشاهده اکلایور که کولکه حرکت ایدر ایمش
و انك حرکتی بغتةً و دفعةً دکل بلکه تدریجی اولوب
کندنده اصلا توقف حالی یوق ایمش و کذلك یلدزه باقوب
آنی لیره قدر کوچك بر شی کوریور صکره براهین
هندسیه او یلدزك مقدارجه یردن بیوك اولدیغنه دلالت
ایدیور دها بونك امثالی محسوساتدن نیجه شیلرده
حاکم حسك وقوعبولان حکمنی حاکم عقل صکره

باتجربه اویله بر تکذیب ایدیور که مدافعه سنه مجال
قالمیور» دیمکه باشلدی بونك اوزرینه بن «آرتق
محسوساته ده اعتماد قالمدی. اومارمکه اولسه اولسه
(اون اوچدن چوقدر) و (نفی ایله اثبات برشیده
جمع اولمز یعنی برشی هم وجود وهمده عدم صفتلریله
متصف اولمز) و (برشی هم حادث وهم قدیم هم
موجود وهم معدوم هم واجب وهم محال اولمز)
کبی اولیات قسمندن اولان عقلیاته اعتماد
اولنه بیله جکدر» دیدم محسوساتده بوکا جواب اوله رق
دیدیکه «سن بکا اولان اعتمادك قدر عقلیاته نصل
امنیت ایده بیلورسین حالبوکه بوندن اول بکا اعتمادك
وار ایدی صکره حاکم عقل کلدی بنی تکذیب ایتدی
اکر حاکم عقل اولمایدی بنی تصدیقده سن مصر
ومستمر اوله جق ایدك ایمدی احتمالکه حاکم عقلك
ادراکنك وراسنده بر بشقه حاکم دها واردر که ظاهر
اوله جق اولورسه حاکم عقلك بالظهور بنی تکذیب
ایتدیکی کبی اوده عقلی تکذیب ایدر وبویله بر حاکمك
ظاهر اولماسی انك استحاله سنه یعنی ممکن
اولمامسنه دلالت ایتمز» بوراده نفس براز توقف ایتدی
وبلکه بو اشکالی رؤیا ایله تأییدایلیه رك دیدیکه «واقعا
اویله. کورمزمیسین که اویقوده برطاقم شیلره اعتقاد

وبرطاقم احوال تصور ایدوب انلره ثبات واستقرار
اسناد ایدرسین وبلکه اوحالده ایکن او وقوعاتده هیچ
شك وشبهه ایتمزسین صکره اویانور اکلارسنکه سنك
او متخیلات ومعتقداتندن هیچ برینك اصلی یوق
ایمش ارتق یقظه حالنده حس ویا عقل ایله اولان
اعتقاداتکك جمیعسندن نصل امین اوله بیلورسین»
واقعا سنك او اعتقادك حالکه نسبتله حقدر لکن جائز که
سکا دیکر بر حال طاری اولور ده او حالك یقظه حالکه
اولان نسبتی اویانقلغکك او یقو حالکه اولان نسبتی
کبی قالور وارتق بو طاری اولان حاله نسبتله سنك
اویانقلق حالك او یقوده کی حالکه دونر بو حال سکا
برکره کله جك اولورسه تیقن ایدرسنکه عقل
کسدیردیکك شیلر بتون حاصلسز خیالات ایمش
یاخود بو حال احتمالکه صوفیه نك بزم حالمز بودر
دیو ادعا ایتدکاری حالت اوله زیرا انلر دیرلر که «بز
حال استغراقده طالوب حواسمزدن غیبوبت ایتدیکمز
وقت برطاقم احوال مشاهده ایدرز که او حالات
بو معقولاته اویماز» یاخود احتمالکه او حالت
ممات حالی اوله زیرا رسول الله حضرتلری (الناس
نیام فاذا ماتوا انتبهوا) بیورمشلردر بس بللی حیات دنیویه
آخرته نسبتله بر او یقو ایمش که انسان اولدیکی وقت
اکا شمدیکی مشاهداتنك خلافی اوله رق برطاقم شیلر

ظاهر اولیور و او حالده کندوسنه ﴿فکشفنا عنك غطاءك
فبصرك الیوم حدید﴾ خطاب عزتی واقع اولیور
وقتا که بو مقوله خاطره‌لر بنجه بر عقدهٔ درونی موجب
اولدیسه بو عقده‌نك حل و ازاله‌سیچون بر علاج تدارکنه
تشبث ایتدم و بو بابده خیلی اوغراشدم حاصل اولان
خلجانك علاج ایله ازاله‌سی ممکن اوله‌مدی زیرا او عقده‌نك
حل و دفعی دکل الا دلیل ایله ممکن اوله‌بیله جکدر
دلیل اقامه‌سی ایسه علوم اولیه‌دن (یعنی یقینیاتدن)
ترکیب مقدماته متوقفدر اولیات ایسه بر منوال محرر مسلم
اوله‌مدیغی جهتله دلیل ترتیبی ممکن اوله‌مدی بناء علی ذلك
دردم دواپذیر اوله‌یوب بالعکس مشتد اولدی و ایکی
آیه قریب بو حال اشکال و اشتدادده دوام ایتدی بو مدت
ظرفنده بنده معنیً و حالا سفسطه یولنده بولندم فقط
لفظا و مقالا اظهار و افشا ایتمدم تا که جناب حق بنی
او مرضدن شفایاب ایتدی و نفسم صحت و اعتدالنی بولدی
و ضروریاتك مقبوله و موثوق بها اولدیغی یقینا تبین
ایتدی و بو ایسه استدلال طریقی ایله دکل بلکه جناب حقك
قلبمه القا ایتدیکی نور سایه‌سنده اولدی که او نور اکثر
ابواب معارفك مفتاحیدر کشفك (هر شیئی علی حقیقته
بیلمك) ادلهٔ مجرده‌یه موقوف اولمسی ظننده بولنانلر
جناب حقك رحمت واسعه‌سنی تضییق ایتمشلردر پیغمبر

افندمز استعیذ بالله (فمن یرد الله ان یهدیه یشرح صدره
للاسلام) آیت کریمه‌سنده‌کی شرحك معناسنی صوردقلرنده
(هو نور یقذفه الله تعالی فی القلب) بیورمشلردر. یعنی
او بر نوردر که الله تعالی انی قلبه القا ایدر. یا رسول الله
بونك علامتی ندر دیدکلرنده (التجافی عن دار الغرور
والانابة الی دار الخلود) بیوردیلر. یعنی او نور ایله
مستنیر اولمنك علامتی دار الغرور اولان دنیادن
بالعدول دار الخلود اولان آخرته میل و رجوع ایتمکدر.
بو نور او نوردر که علیه السلام افندمز انك حقنده
(ان الله تعالی خلق الخلق فی ظلمة ثم رش علیهم من نوره)
بیورمشلردر. یعنی جناب حق انس و جندن عبارت اولان
ثقلینی ظلمت طبیعتده و نفس اماره بلیه‌سی الشنده اوله‌رق
خلق و تکوین بیوروب بعده اوزرلرینه نور معرفت و هدایت
القا ایتمشدر. اشته کشف لایق اولان بو نوردن ارانملیدر
و بو نور جود پرسود الهیدن نبعان ایدر اولدیغندن فوت
ایتمامك ایچون بوکا ترقب و انتظار اولنملیدر نتکیم
علیه السلام افندمز شو (ان لربکم فی ایام دهرکم نفحات
الا فتعرضوا لها) حدیث شریفیله تنبیه بیورمشلردر
یعنی ربکزك بعض کونلرده نفحات عنایاتی ظهور
ایدر انی قارشولیك. بو وقوعاتی حکایه‌دن مقصود
طلب و تحریده اقتضا ایدن جد و غیرت نمرتیه اولق لازم

كلەجككنی وحتی طلبك طلب تعلق ایتمیەجك شیلری بیله
طلب ایتمك مرتبەسنە ایصالی لازم اولدیغنی اكلاتمقدر
زیرا اولیات ویقینیاتی آرامق اقتضا ایتمز چونكە انلر حاضر
در غائب دكلدر حاضر ایسە آرانەجق اولورسە غیب
اولور بو جهتله بنم یقینیاتی تحقیق وتحری ایتمكلكم
ایجاب ایتمز ایكن ینە تحریاتدن خالی اولمدم برآدم طلب
اولنمیەجق شیلری طلب وتحری یە قالقشورسە او آدمك
ارتق طلب تعلق ایدەجك شیلرك طلب وتحقیقندە قصور
ایتمیەجكی دركاردر

(صنوف طالبینە دائر)

وقتاكە جناب حق بنی بو مرضدن شفایاب ایدوب
طلب حق صددندە بولنان طوائفك اقسامی
درت فرقەدە منحصر بولندیغنی یعنی صنوف طالبین اهل رأی
وروایت ادعاسندە بولنان (متكلمین) ایلە بز اصحاب
تعلیمز وبالذات امام معصومدن اقتباس انوار علوم
ایتمكلە ممتازز دیان (باطنیە) طائفەلرندن واهل
نطق وبرهان ادعاسندە بولنان (فلاسفە) فرقەسیلە
بز حضرت قدسیەنك خواصی بز واهل كشف ومشاهدەیز
دیان (صوفیە) دن عبارت اولدیغنی بنجە تبین
ایتمكلە كندی كندیمە دیدمكە «حق وحقیقت شو اصناف
اربعەدن خارج اولمز . طریق طلب حقە بونلر سالك
اولمشلردر اكر حق بونلرك مذهبلرندن خارج ایسە ارتق

درك حقە طمع ایدەجك محل قالمامش دیمك
اولور چونكە كریوۀ تقلیددن بركرە دونلدكدن صكرە
بردها او طرفە میل ایدیلەمز كە حتی تكرار مقلد اولەلم دە
بو تحقیقات وتحریاتدن وازكچەلم زیرا طریق تقلیددە
بولنمنك برشرطی دە آدم كندینك مقلد اولدیغنی بیلمامكدر
اكر انسان مقلد اولدیغنی اكلارسە مقلدلكی اول ساعت
محو اولور چونكە او برشیشەدركە قیرلدیغی كبی
بردها تعمیر كوتورمز مكركە تكرار اریدیلوب بدە یكیدن
بشقە برقالبە دوكیلە . اشتە بنم دخی بوندن اول مقلد
اولدیغم تبین ایتمكلە ارتق بتكرار طریق تقلیددە قالمقلغم
ممكن اولەمدیغندە وحق وحقیقتك طلب وتحریسنە دخی
آنف البیان طرق اربعەدن غیری یول بولەمدیغمە مبنی
طرق اربعۀ مذكورەیە بالسلوك بونلرك هربرینی بربر تحقیق
واستقصایە ابتدار ایتدم وشو استقصایە ابتداء علم
كلامدن باشلایەرق ثانیا طریق فلسفەیی وثالثا تعلیمات
باطنیەیی ورابعا طریق صوفیەیی تحقیق واستقرا
ایلدم

(للمترجم)

بعض كتب كلامیە وحكمیەدە وهلە كاتب چلبینك
كشف الظنوننده مبین ومشروح اولدیغی اوزرە نفس
ناطقۀ انسانیەیە كورە سعادت عظمی ومرتبۀ علیا

خالقنك ذات وصفاتنى طاقت بشريه سى مقدارنجه
بيلك وبووجهله انسان مبدأنه وقوف ومعرفت تحصيل
ايتمكدر بومعرفتك حصولى ايچونده ايكى يول اولوب برى
اهل نظر واستدلال يولى وديكريده اهل رياضت ومجاهدات
اساويدر فكرواستدلال يولنه سالك اولانلر اكرأديان
انبيادن بردين وبرشريعتى التزام واسلوب بحث
واستدلاللرنده شريعته اتباع ايدرلر ايسه انلره (متكلمين)
وبردينه تمسك ايتميوبده مجرد كندى عقللرينه اويوب كيدنلره
(حكماء مشائون) ديرلر متكلمين دخى برقاچ قسم اولوب
شويله كه اكرباب اعتقادده اصحاب حضراتنك ظاهرحال
واعتقادلرى اوزره جارى وانلره تابع ايسهلر (اهل سنت
وجماعت) يوق اكرانلرك ظاهر مذهبلرينه مغاير وانلرك
مسلكلرينى منكر ايسهلر (اهل بدعت وضلالت) تسميه
اولنورلر كه بونلركده فرق واقسامى واردر نته كيم شرح مواقفك
اواخرنده وملل ونحلده مشروحدر معرفت كردكار يولنده
طريق رياضت ومجاهده يه سالك اولانلردن دخى رياضتلرنده
شريعته توفيق حركت ايدنلره (صوفيه) وشريعته
اتباع ايتميهرك مجرد رياضتده بولنانلره (حكماء اشراقيون)
اطلاق ايدرلر . (باطنيه) طائفه سى دخى آتيده
برعلاوه ده معلوم اولهجقدر (فلاسفه) نوع انسانيدن
برطاقم عقلادر كه « كرك حسى وكرك غيرحسى هرموجودك

ذاتى واحوالى انظار فكريه واقيسهء عقليه ايله ادراك
اولنور وحتى عقائد ايمانيه تصحيحى دخى نظر وفكر ايله اولوب
سمعياته توقف ايدر جهتى يوقدر » زعمنده بولنورلر بونلرك
رد وابطالى كتب كلاميه ده وهله مقدمهء ابن
خلدونده مشروح ومسروددر

(انتهى كلام المترجم)

(علم كلامك حاصلى واندن مقصود نه اولديغنك)

(بيانى)

آنفا ايما اولنديغى اوزره ابتدا علم كلامه باشلايه رق انى
تحصيل وتعقل ايلدم ومحققين كلاميه نك كتابلرينى
مطالعه ايتدم وبو علمده تصنيفنى تصور ايتديكم شيلرى
تأليف وتصنيف ايلدم . بو علمى هرنقدر كندى مقصودينى
وافى ايسه ده بنم مقصديمه غير كافى بولدم علم مزبورك
حاصلى عقائد اهل سنتى اهل بدعت تشويشاتندن مجرد
حفظ وحراستدن عبارتدر
حق تعالى حضرتلرى پيغمبرى واسطه سيله قوللرينه
فى نفس الامر حق اولان وكرك قرآن مبين وكرك احاديث
سيد المرسلين ناطق اولديغى اوزره كنديلرينك دين ودنيالرنجه
صلاح وسلامتلرينى مستلزم بولنان عقيده يى بيان بيوردى
ايسه ده بالاخره شيطان عليه اللعنة اهل بدعت اولانلرك
قلبلرينه اهل سنت عقائدينه مخالف برطاقم شيلر القا ايتمش

ولهذا بونلر اوالقاآتی تفوهه وبو جهتله عقائد اهل حقی تشویش وتخدیشه باشلادقلرندن جناب حق متکلمینی براده رق انلری اهل سنتك عقائد صحیحهء مأثوره لرینه قارشو احداث عقائد ایدن اهل بدعتك تلبیسات وتزویراتی میدانه چیقه جق صورتده ترتیب اولنمش دلائل ایله اهل سنته نصرت ایتمکه سوق وتحریك ایتمش واشته علم کلام ایله اهل کلام بوصورتله ظهور ایلمشدر

(للمترجم)

اربابنك معلومی اولدیغی اوزره احکام شرعیه رقسمی کیفیت عمله ودیکری اعتقاده متعلق اولمق اوزره ایکی قسمه منقسم اولوب اولکیسنه (احکام فرعیه و عملیه) وایکنجیسنه (احکام اصلیه واعتقادیه) اطلاق اولنور بونلردن قسم اول اولان احکام عملیه وفرعیه دن باحث بولنان علمه (علم شرائع واحکام) دینیلور که علم فقه اوله جقدر وقسم ثانی اولان احکام اصلیه واعتقادیه دن بحث ایدن علمه (علم توحید والصفات) دینیلور که تعبیر قدیم ایله (فقه اکبر) دیدکلری اوله جقدر بونلرك ایکیسنك ده مرجعی نقلدر صحابه وتابعین حضراتی یا بالذات مصاحبت نبی ویاقربیت عهد پیغمبری برکاتیله ووقایع واختلافاتك قلت وندرتی جهتیله خلق ثقات مسائله بالمراجعه حل شبهه ایده بیلدکده اولدقلرندن

بوعلملری فروع واصولنی ابواب وفصوله بالترتیب تدوین ایتمکدن غائله سندن مستغنی ایدیلر بالاخره وقتا که بین المسلمین فتن وفساد ظهوریله اختلاف آراء ومیل الی الاهواء واقع اولدیغندن ووقوعاتك کثرتیله فتوی ومهمات دینیه ده علمادن استفتا وافتا خصوصلری چوغالدیغندن علما بالمجبوریه نظر واستدلال واجتهاد واستنباط وتمهید قواعد واصول وترتیب ابواب وفصول خصوصاتیله مشغول اولدیلر واولا بدء بالانتها مسائل تکثیرینه وبرطاقم سؤال وجواب ترتیبنه وبو ترتیباتی تعیین وافاده بوانده برطاقم اصول واصطلاحات وضعنه ومذاهب واختلافات بیاننه تصدی ایتدیلر واحکام عملیه یی دلائل تفصیلیه سندن بالاستنباط بیلدیرن علمه (علم فقه) دیدیلر

(استطراد)

صاحب رساله امام غزالی حضرتلری مؤلفاتندن برنده اسامیء علومك بیان تبدلی صره ده ناس (فقه) لفظنده دخی تصرف ایدرك بوآدی علم فتاوایه واو علمك علل ودقائقنه واقف اولمغه تخصیص ایتدیلر عصر اولده (فقه) اسمی علم آخرته ودقائق آفات نفوسه وآخرتك عظم قدریله دنیانك شی حقیر اولدیغنه وقوف واطلاع قزانمغه اطلاق اولنوردی حق تعالی حضرتلری (لیتفقهوا فی الدین ولینذروا) بیورمشدر امر انذار

ایسه انجق بو عمله صور تپذیر اولور یوقسه سلم واجاره
کبی تفاریع فقهیه ایله دکل » دیمشلردر (اه)
واحکام فرعیه یی افاده سی حیثیتله احوال دلائلدن اجمالا
باحث اولان علمه (علم اصول فقه) واحکام اعتقادیه یی
ادله سیله اعلام ایدن علمه یا بحث وجدال ونظرواستدلالدن
عبارت اولدیغنه ویاخود اشهر مباحثی مسئلهٔ کلام یعنی
کلام اللهك مخلوق اولوب اولمدیغی مسئله سی ایدوکنه بناء
(علم کلام) تسمیه ایتدیلر اشته علم کلامك اوائل حالی وابتدای
نشأتی بومرکزده اولوب بونك حاوی اولدیغی خلافیاتك
باشاوجه سی فرق اسلامیه دن (معتزله) نام فرقهٔ غیرناجیه
ایله جریان ایدن خلافیاتدر بوکا (کلام متقدمین) دیرلر
صکره لری علوم فلاسفه دخی عربجه یه نقل اولنه رق
خلقك فلسفیات ایله توغلارندن وفلاسفه ایله فرق مبتدعهٔ
اسلامیه نك اکثریا مذهبلری بری برینه مناسب ومشابه
اولدیغندن متکلمین فلاسفه یی دخی خصمای عقائد بیله رك
عقائد دینیه یه مخالف اولدقلری یرلرده انلرك ردینی
حاوی اولان بحثلرینده علم کلامه درج وادخال ایلدیلر
و فلسفیاتك عمدهٔ مقاصد ومسائلنی بالتحقیق مغایر عقائد
صحیحه اولان جهتلرینی رد وابطالده احراز تمکین وثبات
ایتمك املیله فلسفیات ایله بك چوق اوغراشدیلر وحتی
طبیعیات والهیاتی دخی علم کلامه قارشدیردیلر وتقریر

دلائل خصوصنی معیار الادله اولان علم منطق قواعدینه
بنا ایتدیلر بوصورتله علم کلام برحاله کیرمشدرکه اکثر سمعیاتی
شامل اولمسه فلسفه دن فرقی قالمیه جقدر اشته (کلام
متأخرین) ده بودر علم کلامده بو اصول اوزره ابتدا
کتاب تألیفیله اقوال مبتدعه وفلاسفه یی رد وابطال ایدن
ترجمه سنه خامه زن غیرت اولدیغمز اشبو (المنقذ من الضلال)ك
مؤلفی امام غزالی حضرتلریدر بعده تفسیر کبیر صاحبی
فخر الدین الرازی دخی اسلوب تصنیفده امام مشار الیهه
تابع اولمشلردر (انتهی کلام المترجم)
طوغریسی متکلمینك برطاقی جناب حقك کندیلرینی
معنگ سوق ودعوت ایتدیکی شو خصوصده کما ینبغی
قیام ایله مقام جلیل نبویدن تلقی اولنسان عقائد اسلامیه نك
حسن محافظه سی وعقائد محدثهٔ مبتدعه نك قدح
وتغییری خصوصلرنده جهد تام ایلمشلردر ولکن انلرده
بو بابده خصملری طرفندن ایراد اولنوبده کندیلرینك
یا مجرد تقلید واتباعه ویاخود اجماع امت ویا قرآن واحادیثی
مجرد قبوله مبنی تسلیمنه مضطر اولدقلری مقدماته استناد
ایتدکلرندن وخصملریله عند المناقشه استنباط مناقضات
وانك اوزرینه توجه اولنه جق اعتراضاتده تسلیمکرده لری
اولان مقدماتك اوازمیله (یعنی بو تسلیم اولنورسه
شو لازم کلور دیه رك) مؤاخذه ومعارضه ایده کلدکلرندن

وبو ایسه ضروریاتدن بشقه شیلری تسلیم ایتمیانلرجه پك
مفید اولهمیه جغندن علم کلام بنجه کافی
وبنم شکایت ایتمکده اولدیغم دردیمه شافی اولمدی
اوت صنعت کلام (علم کلامدن عبارتدر) ظهور
ایدوب انکله اشتغال چوغالهرق علم مزبور براز قدم
پیدا ایتدیکنده متکلمین عقائد اهل سنتی حسن محافظه‌ده
بر درجه دها ایلرولیوب حقایق اموردن وجواهر
واعراضدن وبونلرك احکامندن بحث ایتمکه قالقشدیلر
فقط بورالر کندولرنجه مقصود اصلی اولمدیغندن
بو بحثلرده اولان کلاملری پکده درجهٔ غایه‌یه وارمدی
وبو سببله علم کلامدن خلقك اختلافاتندن طولایی تکون
ایتمش اولان ظلمات حیرتی بالکلیه محو وازاله ایده‌جك
برحال حاصل اوله‌مدی . اکرچه بن بو حالك بشقه‌لرنجه
حصولنی استبعاد ایتمم یعنی بکا حاصل اولمدی دیه‌رك
بشقه سنه‌ده حاصل اولمامشدر دیمم وبلکه بو علمدن
برطاقم کیمسه‌لرك بوبابده مستفید اولدقلرنده شك بیله
ایتمز ایسه‌مده لکن هیچ شبهه ایتمکه او حصول بنه
اولیاتدن اولمیان بعض امورده شائبهٔ تقلید ایله قاریشقدر
یعنی تحقیق محض دکلدر .
بوراده بو سوزلری سویلمدن غرض کندی حالمی حکایه‌در
یوقسه بو علم ایله استشفا ایدنلری یعنی دواء کلام ایله

دردی تقلیدده چاره ساز اولنلری انکار دکلدر چونکه
هر علاج بر درده کوره‌در . بر خسته‌یه یارایوب دیکرینه
بالعکس ایراث مضرت ایدن نقدر علاج ایسترسین
* هر مرض را چارهٔ هر خستهٔ را شربتیست *
(علم فلسفه‌نك حاصلی وانك مذموم وغیر مذموم اولان
جهتلری وقنغی مسئله‌سنك قائلی تکفیر اولنوب قنغیسنده
اولنمیه جغی وقنغی قوللرنده اهل بدعت عد اولنوب
قنغیسنده عد اولنمیه جقلری وانلرك اهل حقك کلاملرندن
نلر چالوب ترویج فکر فاسدلری ایچون کندی کلاملرینه
مزج وادخال ایلدکلری وصکره او حقدن خلقك
نصورتله متنفر اولدقلری وصراف حقایق حق خالصی
زیوفدن نصل آیرد ایتدیکی تفصیلاتنه دائر)
علم کلامدن فارغ اولدقدن صکره علم فلسفه‌یه باشلادم وبر علمك
منتهاسنه وارلمدقجه او علمك فسادینه واقف اولنمیه جغنی
یقینا بیلدیکمدن وچونکه بر علمده انسان او علم اربابنك
اعلمنه مساوی اولوب بلکه مطالعات وتحقیقاتجه انلری
کچوب او علمده انلرك مطلع اولمدقلری غور وغوائله
واقف ومطلع اولمدقجه او علمك حقنده ادعای فساد
وبطلان ایتمسی حق اولمیه جغندن وبو جهته ایسه
شمدی یه قدر علمای اسلامدن صرف همت وعنایت
ایتمش بر کیمسه کورلیوب کتب کلامیه‌ده دخی فلاسفه‌یی

ردبولنده یازلمش معقد ومتناقض برقاچ سوزدن که
انلره دقایق علومی ادعا ایدن آدم شویله طورسون
عوام ناسدن بر غافل بیله الدانمسی مأمول دکلدر بشقه
برشی اولمدیغندن وبوحالده برمذهبی اکلامقسزین
وکنه وحقیقتنه وارمقسزین رد ایتمك قرانلغه طاش آتمق
اوله جغندن علم فلسفه نك استاددن استعانه ایتمیه رك
مجرد کتابلرینی مطالعه ایله تحصیلنه تشمیر ساق غیرت
ایتدم وانك استحصالنه علوم شرعیه جه اولان تصنیفات
وتدریساتدن فراغم زمانلرده اقبال واجتهاد ایلدم
حالبوکه او اوقلر بغداد ده تام اوچیوز طلبه یه تدریس وافادهٔ
علوم ایتمکله مشغول ایدم جناب حق بنی بویله اوقات
مختلسه ایچره اولان مجرد مطالعه ایله ایکی سنه دن آز
برمدتده فلاسفه نك منتهای علومنه ایردردی صکره
برسنه قدرده بوعلمك غورینی تفکر وغایت وغوائلنی تفقد
وتخطره مواظبت ایلدم وانلرك خدع ودسایس وتحقیق
وتدلیسلرینه وقوفده اصلا شك وشبهه م قالمیه جق صورتده
واقف اولدم شمدی انلری وانلرك حاصل علملرینی حکایه
ایده جکم چونکه بن فلاسفه یی برقاچ صنف وعلملرینی دخی
برقاچ قسم بولدم انلرك شو کثرت فرقه لریله برابر هر نقدر
متقدمین ومتأخرینی اره سنده حق وحقیقتنه قربیت وبعدیت
جهتیله تفاوت عظیم وار ایسه ده جمله سی نشانهٔ کفر

والحاددن خالی دکلدرلر

(صنوف فلاسفه یه وانلرك کافه سنده کفرك شمولنه دائر)

معلوم اوله که فلاسفه طائفه سی فرقه لرینك کثرتی
ومذهبلرینك تخالف وتفاوتیله ایله برابر (دهریون)
و(طبیعیون) و(الهیون) اسملریله اوچ قسمه منقسمدرلر
بونلردن صنف اول اولان (دهریون) متقدمیندن
برطائفه درکه مدبر عالم اولان صانع قادر تعالی
وتقدس حضرتلرینی انکار ایله «عالم اوته دنبرو بویله
بنفسه موجوددر یوقسه بونی بر صانع یاپمامشدر
کذلك ذی روح جنسی دخی اوته دنبرو نطفه دن
(منیدن) ونطفه دخی ذی روحدن حاصل اولمشدر
والی الابد بویله جه اولوب کیده جکدر» زعم واعتقاد
ایدرلر اشته بونلر زندیقدرلر. صنف ثانی اولان (طبیعیون) دخی
برطائفه درکه اکثریا عالم طبیعتدن وعجائب حیوان ونباتدن
بحث ایتدکلرندن وذی حیات اولان مخلوقاتك عضولرینی
تشریح علمیله چوقجه اوغراشدقلرندن صنع
الهینك عجائب وغرائبنی کوره رك کافهٔ امور ومقاصدك
غایاتنه مطلع اولان قادر وقیوم تعالی حضرتلرینی
تصدیق واعترافه مجبور ومضطر اولمشلردر واقعا
علم تشریح ایله اوغراشوبده اعضانك عجائب ومنافعنه
مطلع اولنلر ایچون بنیهٔ حیوانك ولاسیما بنیان عجبنشان

انسانك بانیسنده اولان كمال حذق وتدبیره علم ضروری
حصولی مقرردر انجق بو طبیعیون كروهی طبیعتله
چوق اوغراشدقلرندن انلرجه قوای حیوانیه نك قوام
وحصولنده اعتدال مزاجه تأثیر عظیم اولدیغنه ذهاب
اولنمش اولمغله انلر انسانك قوۀ عاقله سنی دخی
(نفس ناطقه سیكه مادۀ حیات وادراكی اوله جق)
مزاجنه تابع وبوجهتله مزاجك محو وفناسیله قوۀ عاقله دخی
فنا پذیر اولور ظن ایدیلر وبو ظنه مبنی برشی
فنا بولدقدن یعنی محو اولوب بتدكدن صكره بردها
وجود بولمز دیدیلر اشته بونلر نفوس انسانیه نك فوت اولوب
بردها دیرلمیه جكنه ذاهب اوله رق آخرتی وجنت وجهنمی
وقیامتی وحسابی انكار ایدیلر عندلرنده عبادت
وطاعتك ثوابی وذنوب ومعصیتك عقابی
یوقدر بونلرده برطاقم زندیقلردركه اغراضلرندن
كلرصیبریله رق چراكاه عالمده بهایم كبی هوا وهوسلرینه
طالمشلردر بونلر شونك ایچون زندیقدرلر كه
اصل ایمان جناب حقه ویوم آخرته اولان ایماندر
بونلر ایسه هرنقدر جناب حقه وصفاتنه ایناندیلر ایسه ده
یوم آخرتی انكار ایتمشلردر ٭ صنف ثالث اولان (الهیون)
دخی فلاسفه نك متأخرینیدر بوجمله دن بریده سقراطدر كه
افلاطونك خواجه سیدر افلاطونده ارسطالیسك

خواجه سیدر بو ارسطالیس انلره علم منطقی تدوین
وترتیب وعلوم وفنونی تلخیص وتهذیب وانلرك صورت
متشتته ده اولوبده سهولتله تلقی ایده مدكلری شیلری
كندیلرینه حاضر وآماده وقولایلقله تفهیم وافاده
ایلمشدر

فلاسفه نك صنف ثالثی اولان اشبو (الهیون) قسمی
سابق الذكر دهریون وطبیعیون كروهلرینی رد
ایله حقلرنده تقبیح وتفضیح (رسوای ایتمك) بوابده
بشقه سنك تفضیحنه حاجت قالمیه جق شیلری سویلدیلر
٭ وكفی الله المؤمنین القتال ٭ بونلردن ارسطالیس
دخی خواجه سی افلاطونی وسقراطی واندن اول
كلان الهیونی كاملا رد ایتمش وكندیسی انلردن كلیا
تبری ایلمش ایسه ده بوده انلرك فضایح كفر وبدعتلرندن
برقاچ بقیه براقه رق كفر وبدعت رذائلندن كلیا
قورتیله مامشدر بوجهتله بونلرك هپسنی وابن سینا
وفارابی ودها سائر انلره اتباع ایدن متفلسفۀ
اسلامیه نك مجموعنی تكفیر ایتملیدر

فلاسفۀ اسلامیه ایچنده ابن سینا ایله فارابی كبی
ارسطالیسك علمنی تمامیله اسلامه نقل ایتمك خدمتنی
حقیله ایفا ایتمش آدم یوقدر بشقه لرینك نقللری مطالعه ایدن
آدمك قلبی تشوشدن قورتلمیه جق صورتده خبط وخطادن

خالی دکلدر بر آدم ایسه مطالعه سنده تشوش قلب حاصل
ایدوبده کماینبغی اکلامدیغی شیئی نصل رد ویاقبول ایده بیلور
ارسطاطالیس فلسفیاتندن ابن سینا ایله فارابی واسطه سیله
بزه منقول اولان علومک اقسامی اوچه منحصردر بونلردن
برقسمنی تکفیر ایتمک یعنی کفره نسبت ایدوب انی کفر بیلمک
وبرقسمنی ده تبدیع ایلمک یعنی بدعت وضلالدر دیمک واجب
اولوب دیکر قسمنک ایسه رد و انکاری اوزریمزه لازم دکلدر
اشته بونلرک علملری بووجهله اقسام عدیده یه منقسم
اولدیغندن بزده بوراده انلرک اقسام علومنی تفصیل ایده لم

(فلاسفه نک اقسام علومنه دائر)

مترجم دیرکه علوم فلسفیه • ریاضیات • منطقیات • طبیعیات
الهیات • نامیله درت نوع اولوب هر برنوعک منشعب
اولدیغی اقسام اعتباریله فلسفیات یکرمی بش قدر بلکه دها
زیاده قسمه بالغ اولورسه ده انلرک اکثری مقصد مؤلفه
غیرمتعلق اولدیغندن بو مقامده یالکز امهات اقسام
اولان انواع اربعه ایله نوع رابع اولان الهیات اقسامندن
وحکمت عمیله جنسندن معدود بولنان سیاست عامه
ایله (که تدبیر مملکتدر) سیاست ذاتیه (که علم اخلاق
اوله جقدر) قصر بحث ایتمشدر (انتهی)

معلوم اوله که بزم مقصد اصلیمزه نسبتله انلرک

علومی التی قسمدر ١ ریاضیه ٢ منطقیه ٣ طبیعیه ٤ الهیه
٥ سیاسیه ٦ خلقیه • بونلردن علوم ریاضیه حساب
وهندسه یه وعلم هیئات عالمه دائر اولوب بونک امور دینیه یه
نه نفیا ونه ده اثباتا تعلقی یوقدر بلکه ریاضیات برطاقم
امور برهانیه درکه اکلاشلدقدنصکره جحد وانکارینه
مجال قالمز فقط اشبو ریاضیاتدن ایکی آفت تولد ایتمشدر بری
بوکه ریاضیات ایله اوغراشان آدم او علمک دقایقندن
وادله و براهیننک ظاهر وواضح اولمسندن متعجب اوله رق
کندنده فلاسفه حقنده بر حسن اعتقاد حاصل اولور
وبو اعتقادی سببیله انلرک جمیع علوم وافکاری ریاضیات
کبی واضح وموثوق در ظن ایدر وصکره انلرک بر کونا کفر
وضلاللرینه وتعطیل وتهاونلرینه یعنی دین بابنده
اولان مبالاتسزلقلرینه دائر السنهٔ ناسده تداول
ایدن تکفیرات وتقبیحاتنی ایشیدرك خلقه تقلیدا اوده
انلری ظاهرا تکفیر وتقبیح بولنده بولنور ایسه ده قلبندن
« اکر دین حق اولمش اولسه ریاضیه کبی بر علمک حقایق
ودقایقنه ایرن محققین ریاضیینه نه خفی اولمز ایدی » دیر
وشوندن بوندن انلرک کفر وانکارلرینی یعنی دینسزلکلرینی
ایشیتدکجه « حق وصواب اولان دینی انکار
ایتمکدر » دیمکه باشلار • اعتقادنده بشقه بر مستندی
اولمیه رق مجرد بوقدر برذهاب ایله حق وهدایتدن

روکردان اولمش نقدر انسان کورمشمدر واکا معرض
نصیحتده اوله رق « آیول بر صنعتده حاذق وماهر اولان
آدم هر صنعتده اووجهله ماهر وحاذق اولمق مثلا برآدم
علم فقه وکلامده ماهر اولقله علم طبده ده ماهر اولمق
وکذلك برآدم عقلیاتی بیلمامکله علم نحویده بیلمامك لازم
کلمز بلکه هر صنعتك براهلی واردر که بشقه شیده هر
نقدر جاهل وادراکسز ایسه ده او صنعتده براعت
(اقرانه فائقیق) ومهارتلیدرلر اشته بو قبیلدن اوله رق
انلرك ریاضیاتجه اولان سوزلری برهانی وتحقیقی والهیاتده
اولان سوزلری تخمینی وظنیدر بونك بویله اولدیغنی
انجق انلرك علملریله یعنی فلسفیات ایله اوغراشانلر وانلرك
احوال واقوالنی تجربه ایدنلر بیلور » دینلسه وبورالر
فلاسفه یه تقلید فکر ایتمکی کندویه مسلك ایدینانلره
بووجهله تقریر اولنه جق اولسه کندینك بطالت پرستلکیله
برابر مغلوب هوس وهوا اولمسی وعقلادن کچنمك
استمسی بو تقریرك کندنجه موقع قبولده وقوعنه مانع
اوله رق هر حالده وکافهٔ علومده فلاسفه یه حسن ظن
ایتمکده کندینی مصر ایدر اشته بو بر آفت عظیمه
اولدیغندن بو علملره پك چوق اوغراشانلره مانع اولمق
لازمدر چونکه بو علملر هر نقدر دینه تعلق ایتمز ایسه ده
لکن مادامکه انلرك مبادیٔ علومیدر بو سببله فلاسفه نك

شرور وشؤملری دینه سرایتدن خالی دکلدر بنابرین
بو علملره اوغراشوبده دیندن چیقمیان وباشندن لجام
تقوا صیریلمیان آدم پك آزدر علوم ریاضیه دن متولد
آفتك ایکنجیسی دینه نصرت فلاسفه یه منسوب اولان
علومی علی الاطلاق رد وانکار ایتمکدر ظنیله انلرك
کافهٔ علومنی حتی خسوف وکسوف حقلرنده اولان قوللرینی
بیله خلاف شرعدر دیه رك انکار وهر علمده انلرك جهل
وحمقلرینی ادعا ایدن وبو صورتله اسلامه جاهلانه ابراز
نصرت وصداقت ایلیان جاهل واحمق متدینلردن
نشئت ایتمشدر چونکه بو مقوله انکارات مسائل فلسفیه یی
بالبرهان ایقان وقبول ایدنلر (حاشا) اسلامیتك مبناسی
جهل وانکاردن عبارت اولدیغی اعتقادنده بولنانلرك
قولاقلرینه چارپیلدقجه او مقوله لرك فلسفه یه اولان محبتلری
واسلام حقنده اولان بغض وعداوتلری مزداد اولور
طوغریسی بو فکرده بولنانلرك یعنی مسلمانلغه انجق نصرت
فلاسفه نك کافهٔ علومنی رد وانکار ایتمکله اولور دیینلرك
دین حقنده بیوك جنایت ومضرتلری اولمشدر حالبوکه
نه شرع شریفده بو مقوله علومك نفی ویا اثباتنه یعنی
یا تصدیق ویا تکذیبنه بر کونه تعرض واردر ونه ده
بو علملرده امور دینیه یه بر کونه تعلق واردر پیغمبرمز
افندمزك صلی الله علیه وسلم اشبو (ان الشمس والقمر

روکردان اولمش نقدر انسان کورمشمدر واکا معرض
نصیحتده اوله رق « آیول بر صنعتده حاذق وماهر اولان
آدم هر صنعتده اووجهله ماهر وحاذق اولمق مثلا بر آدم
علم فقه وکلامده ماهر اولقله علم طبده ده ماهر اولمق
وکذلك بر آدم عقلیاتی بیلمامکله علم نحوده بیلمامك لازم
کلمز بلکه هر صنعتك بر اهلی واردر که بشقه شیده هر
نقدر جاهل وادراکسز ایسه ده او صنعتده براعت
(اقرانه فائقلق) ومهارتلیدرلر اشته بو قبیلدن اوله رق
انلرك ریاضیاتجه اولان سوزلری برهانی وتحقیقی والهیاتده
اولان سوزلری تخمینی وظنیدر بونك بویله اولدیغنی
انجق انلرك علملریله یعنی فلسفیات ایله اوغراشانلر وانلرك
احوال واقوالنی تجربه ایدنلر بیلور » دینلسه وبورالر
فلاسفه یه تقلید فکر ایتدیکی کندویه مسلك ایدینانلره
بووجهله تقریر اولنه جق اولسه کندینك بطالت پرستلکیله
برابر مغلوب هوس وهوا اولمسی وعقلادن کچنمك
استمسی بو تقریرك کندنجه موقع قبولده وقوعنه مانع
اوله رق هر حالده وکافهٔ علومده فلاسفه یه حسن ظن
ایتمکده کندینی مصر ایدر اشته بو بر آفت عظیمه
اولدیغندن بو علملره پك چوق اوغراشانلره مانع اولمق
لازمدر چونکه بو علملر هر نقدر دینه تعلق ایتمزسه ده
لکن مادامکه انلرك مبادئ علومیدر بو سبیله فلاسفه نك

شروشوملری دینه سرایتدن خالی دکلدر بنا برین
بو علملره اوغراشوبده دیندن چیقمیان وباشندن لجام
تقوا صییرلیان آدم پك آزدر علوم ریاضیه دن متولد
آفتك ایکنجیسی دینه نصرت فلاسفه یه منسوب اولان
علومی علی الاطلاق رد وانکار ایتمکدر ظنیله انلرك
کافهٔ علومنی حتی خسوف وکسوف حقلرنده اولان قوللرینی
بیله خلاف شرعدر دیه رك انکار وهر علمده انلرك جهل
وحمقلرینی ادعا ایدن وبو صورتله اسلامه جاهلانه ابراز
نصرت وصداقت ایلیان جاهل واحمق متدینلردن
نشئت ایتمشدر چونکه بو مقوله انکارات مسائل فلسفیه یی
بالبرهان ایقان وقبول ایدنو (حاشا) اسلامیتك مبناسی
جهل وانکاردن عبارت اولدیغی اعتقادنده بولنانلرك
قولاقارینه چارپلدقجه او مقوله لرك فلسفه یه اولان محبتلری
واسلام حقنده اولان بغض وعداوتلری مزداد اولور
طوغریسی بو فکرده بولنانلرك یعنی مسلمانلغه انجق نصرت
فلاسفه نك کافهٔ علومنی رد وانکار ایتمکله اولور دیانلرك
دین حقنده بیوك جنایت ومضرتلری اولمشدر حالبوکه
نه شرع شریفده بو مقوله علومك نفی ویا اثباتنه یعنی
یا تصدیق ویا تکذیبنه بر کونا تعرض واردر ونه ده
بو علملرده امور دینیه یه بر کونا تعلق واردر پیغمبرمز
افندمزك صلی الله علیه وسلم اشبو (ان الشمس والقمر

آیتان من آیات الله لاینخسفان لموت احد ولا لحیاته فاذا رأیتم
ذلك فافزعوا الی ذکر الله تعالی والی الصلوة) قوللرنده
ایسه شمس ایله قمرك سیر و حرکتلرینی و بروجه مخصوص
اوزره اجتماع و تقابللرینی تعریف ایدن علم حسابی
انکاری موجب برشی یوقدر

مترجم دیرکه اشبو حدیث شریف فخر نبویدن
ولد مکرملری جناب ابراهیمك ارتحالی کونی سانح اولمشدر
چونکه او کون بالتصادف کسوف شمس واقع اولمشیدی
بونك اوزرینه خلق « پیغمبرك ولدی وفات ایتدیکیچون
کونش طوتلدی » دیمکه باشلادقلرنده پیغمبر افندمز
« شمس ایله قمر عظمت وقدرت الهیه یه دال ایکی علامتدر
نه کیمسه نك موتی ونه ده حیاتیچون منخسف ومنکسف
اولمزلر » (الخ) مآلنده اولان حدیث شریف مذکوری
ناطق اولمشلردر (تم کلام المترجم)

اما بو حدیث شریفك آخری وتتمه سی اولمق اوزره
مروی اولان (لکن الله اذا تجلی لشیء خضع له)
عباره سی صحاحده یعنی صحیح مسلم اولان کتب احادیثده
قطعا موجود دکلدر

اشته ریاضیاتك حکمی وآفت ومحذوری بودر

(اما منطقیات)

علوم فلسفیه دن اولان منطقیات دخی نه نفیا ونه ده اثباتا

دینه تعلق ایتمیوب مسائل منطقیه ادله واقیسه نك طرائق
ودلیلك شروط مقدماتیله او مقدماتك کیفیت ترکیب
وتشکیلی وتعریف صحیحك شروطی وانك صورت ترتیبی
خصوصاتنده اولان بحث ونظردن وعلم (برشیئی بیلمك
اکلامق) تصور وتصدیق اسملریله ایکی قسمدن عبارت
اولوب بونلردن علم تصورینك طریق حصولی تعریف
وعلم تصدیقینك سبیل حصولی برهان ودلیل اولدیغی
مسائلندن عبارت اولمغله ایچنده رد وانکاره روا کورینور
برشی یوقدر بلکه بو منطقیات بعینه متکلمین وسائر
اهل نظر واستدلالك طریق استدلالده استعمال
ایلدکلری اصول جنسندندر انلرله منطقیون یالکز تعبیرات
واصطلاحاتده آیریلورلر برده منطقیونك تعریفات
وتشعباتنده اولان استقصالری دها زیاده در مثلا انلر
دیرلرکه « هر (ا) نك (ب) اولدیغی ثبوت بولدیغی
حالده بعض (ب) نك (ا) اولدیغی دخی ثابت اولور »
یعنی هر انسانك حیوان اولدیغی ثابت اولنجه بعض
حیوانکده انسان اولمسی لازم کلور اشته شو مسئله دن
منطقیون « موجبهٔ کلیه موجبهٔ جزئیه یه منعکس اولور »
قاعده سیله تعبیر ایدرلر

(للمترجم) منطقیینك کرك تحقیق محصوراتده وکرك اکثر
تمثیلاتده عادتلری هم سوزده اختصار حاصل اولسون

وهمده احکام وقواعدك ذکر اولنان مثال وماده‌یه انحصاری
اکلاشلمسون ایچون موضوع قضیه‌دن (ج) ومحمولندن
(ب) ایله تعبیر ایتمك اوزره جاری اولمشدر بعضاً بالایجاب
(ا) و (د) دخی علاوه اولنور (انتهی ماقاله المترجم)
ایمدی بونك مهمات دینیه‌یه نه تعلقی واردر که حتی رد وانکار
اولنسون شاید انکار ینه قالقیشلسه بو انکاردن منطقیون
نظرنده منکرك عقلنه بلکه مجرد بویله شیلری انکاردن عبارت
ظن ایتدیکی دیننه برسوء اعتقاددن بشقه برشی حاصل اولمز
اوت منطقیونك دخی بو علملرنده برنوع حقسزلقلری واردر
شویله که انلر بر دلیل یقینی مفید اولمق ایچون اکا برطاقم
شروط جمع ایتمشلردر که او دلیل او شروطی جامع اولدیغی
حالده لامحاله یقین افاده ایده‌جکی اکلاشیلور لکن مقاصد
دینیه‌یه کلدیکی کبی اوشروطی ایفایه مقتدر اوله‌میورلر
بلکه غایة الغایه تساهل (مسامحه) ایدیورلر علم
منطقی استحسان ایدن وانی واضح برعلم بیلان برطاقم آدم دخی
چوق کره بو علمه باقوبده اربابی حقنده نقل اولنان کفریاتی
براهین منطقیه ایله مؤید شیلر ظن ایدرك الهیاته وارمه‌دن
کفره ایریورلر اشته علم منطقده بو آفت طماری اولیور

(اما علم طبیعیات)

علم طبیعیات دخی اجسام عالمدن یعنی سموات وانك
حاوی اولدیغی نجوم وکواکبدن وبو اجرام علویه‌نك
ماتحتنده اولان آب وهوا ونار وتراب کبی

اجسام مفرده وحیوان (ذیروح) ونبات ومعدن کبی
اجسام مرکبه‌دن وبونلرك اسباب استحاله (تحول)
وامتزاجندن باحث برعلم اولدیغندن وبونلرك بحث وتحریسی
ایسه بعینه طبیبك جسم انسانده اولان اعضاء رئیسه
وخادمه‌دن وانلرك اسباب تحول امزجه‌سی خصوصاتندن
بحث ایتمسنه مشابه بولندیغندن علم طبك رد
وانکاری دینك شرائطندن اولمدیغی کبی بو علمك دخی
انکاری شرائط وضروریات دینیه‌دن دکلدر الا برقاچ
مسائل معینه‌ده که بزانلری (تهافت الفلاسفه) نام کتابمزده
ذکر ایتمشزدر واوراده مذکور اولان مسائل معینه‌دن بشقه
اوله‌رق رد وانکاری واجب اولان مسائلك دخی مسائل مذکوره
تحتنده مندرج اولدیغی عند التأمل ظاهر وتبین اولور
بالجمله مسائل طبیعیه‌نك بزجه مرجع ومبناسی
طبیعتك جناب خلاق جهانه مسخر اولوب بنفسها برشیده
عمل وتأثیری اولمدیغی وبلکه هر حالده خالق حق تعالی
طرفندن مستعمل ومستخدم اولدیغی بیلوب اعتقاد ایتمکدر
شمس وقمر نجوم وطبایع کافه خالق مطلق تعالی
حضرتلرینك امر واراده‌سنه مسخر اولوب بونلردن هیچ
برینك ذاتلرندن منبعث اوله‌رق بذاته برکونه فعل وعملی
یوقدر

(اما الالهیات)

(للمترجم)

حكمت الهيه موجودات اولديغى حيثيتله حوادثدن
بحث ايدن بر علمدر كه موضوعى وجود مطلق
وغايتى اعتقادات حقه وصحيحه تحصيلى وسعادت
ابديه وسيادت سرمديه تحصيلنه مطابق تصورات
استحصاليدر بو علمه علم ربوبيتى شامل اولديغى اعتباريله
(علم الهى) وكليات موجوداته شمول وعمومى اعتباريله
(علم كلى) ويا موضوعنك موادن تجرد وخلوى
ياخود كنديلرينك ترتيبلرى اقتضاسنجه طبيعياته تالى وتابع
اولديغى اعتباريله (علم ما بعد الطبيعه) تسميه اولنور
اجزاء اصليه سى بشدر (اولكيسى) امور عامه دن يعنى
وجود وماهيت ووجوب وامكان وقدم وحدوث
ووحدت وكثرت كبى روحانيات وجسمانياته عام اولان
اموردن (ايكنجيسى) مبادئ علومدن وانلرك بيان
مراتب ومقدماتى خصوصندن (اوچنجيسى) جناب
واجب الوجودك موجود وواجب الوجود اولديغندن
وصفات ووحدانيتنه دلالت وانى اثبات خصوصلرندن
(دردنجيسى) عقول وارواح وملائكه وجن وشياطين كبى
جواهر مجرده دن وانلرك حقايق واحوالندن (بشنجيسى)
نفوسك اجسامدن مفارقتندن صكره اولان احوالندن
وحال معاددن باحث اولمقدر (انتهى كلام المترجم)

فلاسفه اشبو الهيات بابنده منطقده اشتراط ايتدكلرى
براهينى كما ينبغى ايفايه مقتدر اوله مديقلرندن پك چوق
ياكلمشلردر بناء عليه بو بابده انلرك پك چوق اختلافى ظهور
ايتمشدر فارابى وابن سينانك نقللرينه كوره ارسطاطاليس
الهياتده اولان رأى ومذهبى مذاهب اسلاميه
يا قلاشدرمشدر فقط بونلرك مجموع غلطلرى يعنى
شو كثرت غلط واختلافلريله برابر انلرك مرجع غلطات
واختلافاتى باشلوجه يكرمى مسئله دركه بونلردن
اوچنده انلرك تكفيرى وباقى اون يدى مسئله ده دخى
تبديعلرى (اهل بدعت بيلمك) لازمدر واشته انلرك
شو يكرمى مسئله ده اولان رأيلرينى ابطال ايچون
(كتاب التهافت) ى تصنيف ايتمشدر

(للمترجم)

اشبو (كتاب التهافت) رد فلاسفه يولنده يازلمش كنديلرينك
تأليفكرده سى بر كوچك كتابدر بالآخره قاضى ابو الوليد
المالكى طرفندن ينه (تهافت) نامنده اوله رق بوكا برردیه
يازلمشدر كه فاتح سلطان محمد حضرتلرى كندى عصر
همايونلرنده بو ايكى رساله نك محاكمه سنى متضمن اولمق
اوزره علمادن خواجه زاده دينكله مشهور مولى مصطفى
ايله مولى علاء الدين على الطوسى يه بر رساله قلمه
المالرينى امر بيورمشلر وموما اليهما دخى امر پادشاهى يه

امثالی او منوال اوزره بر رساله یازمشلردر فقط
خواجه زاده مرحوم رساله سنی درت ومولی علاء الدین
التی آیده قلمه آلمش اولدقلرندن خواجه زاده نککی دها مقبول
اولمش والیوم کتبخانه لرجه غزالینککندن زیاده شهرت
بولمشدر (انتهی قول المترجم)

ذکر اولنان اوچ مسئله ده بونلر باجمعهم مسلمانلرک
مذهب ومعتقدلرینه مخالف کلمشلردر شویله که
انلر حشر اجسادی انکار ایله آخرتده ثواب وعقاب اولان
ارواح مجرده در عقوبات روحانیه در جسمانیه دکلدر دیرلر
بونلر عقوباتک روحانی یعنی مؤثر فی الروح اولدیغنی
اثباتده صادق ایسه لرده (چونکه عقوباتک ارواحه
تأثیری اوله جقدر) لکن جسمانیتی انکارده کاذبدرلر
وشو سوزلرنده شریعته اینانمامش اولدیلر مسائل ثلاثه
مذکوره نک بریده بو که انلر الله تعالی کلیات اموری بیلور
جزئیاتی (حاشا) بیلمز دیرلر بوده کفر صریحدر
جناب حقک علمندن (لا یعزب عنه مثقال ذرة فی السموات
والارض) آیت جلیله سنک منطوقی اوزره هیچ برشی
خارج دکلدر انلرک رأینده عالمک قدیم وازلی
اولمسی یعنی بو عالم ازلدن موجود اولوب بونک مبدائی
اولمامسی اعتقادیدر که شو مسائلدن برینه هیچ بر مسلمان
قائل اولمامشدر اما او یکرمی مسئله ایچنده بو اوچ
مسئله نک ما عداسی اولهرق صفات ثبوتیه الهیه یی انکار

ایتمک وجناب حق علیم بالذاتدر زائد علی الذات بر علم
ایله علیم دکلدر دیمک ودها بوکبی انلرک برطاقم
عقیده و مذهبلری فرق اسلامیه دن معتزله فرقه سی
اعتقادلرینه یقین بر اعتقاددر بو مقوله عقائددن طولایی
ایسه معتزله یی تکفیر ایتمک ایجاب ایتمز بز (فیصل التفرقة
بین الاسلام والزندقة) نام کتابزده مذهبنک مخالفی اولان
خصوصاتک هپسنی تکفیره قالقیشان آدملرک فساد رأیی
اشراب ایدر سوزلر ایراد ایتمشزدر .

(اما السیاسیات)

فلاسفه نک علم سیاست بابنده اولان سوزلرینک مجموعنک
مرجعی امور دنیویه یه متعلق اولهرق حکومتجه
اجرا واتخاذی لازم کلان تدابیر مقتضیه دن عبارتدرکه
بونلریده انبیایه انزال وارسال اولنان کتب سماویه ایله صلحاء
سالفه دن منقول اولان برطاقم حکم مأثوره دن آلمشلردر

(اما الخلقیه)

فلاسفه نک بو بابده اولان مجموع کلاملرینک مرجعی
نفس انسانیه نک صفات واخلاقنی حصر وتعداد ایله اخلاقک
اجناس وانواعنی وانلرک صورت تهذیب وتربیه لرینی
ذکر وبیاندن عبارتدرکه بونیده لذائذ دنیویه دن
بالاعراض الله یولنه سالک ودائما نفس وهوایه مخالفتله
ذکر اللهه منهمک اولان متألهین صوفیه حضراتنک

کلاملرندن اخذ واستنباط ایتمشلردر صوفیه حضراتنك نفسك اخلاق وعیوبنه واعمال نفسانیه‌نك آفاتنه دائر حال مجاهده‌لرنده کندیلرینه منکشف اوله‌رق تصریح ایتدکلری سوزلری کندی باطللرینی ترویج ایتمك وسوزلرینه اوبوالده برسوس ویرمك ایچون فلاسفه الەرق کلاملرینه قارشدرمشلردر

فلاسفه عصرنده ده صوفیه وارایدی چونکه هرعصرده برجماعت متألهه یعنی رطب‌ق اللهلق آدملر بولنور جناب حق عالمی انلردن خالی براقمز انلر اوتاد ارضدرلر اهل ارضه انلرك حرمت وبرکتلرینه بناء رحمت ومغفرت نازل اولور نتکیم حدیث شریفده (بهم یمطرون وبهم یرزقون ومنهم کان اصحاب الکهف) وارد اولمش وقرآن عظیم لسان ناطق اولدیغی اوزره اومقوله متألهین صوفیه ازمنۀ سالفه‌ده دخی بولنمشدر اشته فیلسوفلرك انبیا ومتصوفین اولیا حضراتنك کلاملرینی کندی کلاملرینه قارشدرملرندن ایکی آفت تولد ایتمشدرکه بونك بریسی اوسوزلری قبول ایدن وبریسی ده قبول ایتمیوب رد ایلیانلر حقنده‌در بوایکی آفتدن فلاسفه‌نك اخلاقه دائر اولان سوزلرینی قبول ایتمیانلر حقنده اولان آفت آفت عظیمه‌در چونکه برطاقم سبکمغزان ظن ایدرلرکه اوسوزلر انلرك کتابلرنده مسطور وکندی باطللریله ممزوج ومخلوط

اولدیغیچون لایق اولان انلری بالکلیه ترك اوله‌رق قالەالمملی وهرکیم انلری ذکروبیان ایده‌جك اولورسه ردایتملی زعمنده بولنورلر زیرا انلر بومقوله سوزلری اك اول فلاسفه‌دن ایشیدوب قائللرینك دخی مبطل اولدقلرینی بیلدکلریچون کندی عقل ضعیفلرینه بونلرك کلیا باطل وناصواب اولدیغی تبادر ایدر نتکیم بعض کیمسه‌لر خرستیاندن (لا اله الا الله عیسی رسول الله) کلامنی ایشتدکده قائلی خرستیان اولدیغی ایچون بوسوزی انکاره قالقیشور وعجبا خرستیانلر بوسوزی ایچونمی بوقسه محمد علیه السلامك نبوتنی انکار ایلدکلری ایچونمی مؤمن دکللردر بوراسنی دوشنمکله طورمز اکر انلر مجرد فخر رسالت افندمزی انکار ایچون مسلم دکل ایسه‌لر اراتق سبب کفرلری اولمیان سائر شیلرده فی نفس الامر حق اولدیغی حالده واو انلر نزدنده دخی حق اولسون مخالفت ایتمك لایق دکلدر

اشته بوحال ضعیف العقل وسخیف الرأی اولانلرك عادتیدرکه انلر حقی آدمله بیلورلر آدمی حق ایله دکل ۰ عاقل آدم سید عقلا اولان حضرت علی رضی الله عنهه اقتدا ایدر چونکه مشارالیه حضرتلری (لا تعرف الحق بالرجال اعرف الحق تعرف اهله) بیورمشلردر ۰ یعنی حقی رجال ایله بیلەمزسین ۰ حقی بیلکه اهلنی بیله‌سین ۰ ایمدی عاقل وهوشیار برسوزی حقی بیلەرك سنجیدۀ میزان

امعان واعتبار ایدوب اول سوزی مقارن حق ایسه قبول ایلر قائلی کرك مبطل اولسون کرك محق . بلکه عقلا آلتونك معدنینك طپراقده اولدیغنی بیلدیکی ایچون اکثریا اهل ضلال سوزلرندن بیله حق سوز استنباط ایتمکه اوغراشور صراف قسمی (که اقچه‌نك قلب وکچر قسملرینی عارفدر) بصیرت نقادیه سنه کووندیکی حالده الینی قلابك (یعنی قلبزنك) کیسه سنه صوقه‌رق بر طاقم قلب پاره‌لر ایچندن ابریز خالصی سچوب آله بیلور بونده بر بأس یوقدر چونکه قلبزنلرله معامله‌ٔ دادوستددن منع اولنانلر کویلولردر صرافلر دکل . دکز کنارندن یوزمه بیلمیان عجمیلر منع اولنور سباحتده (یوزیجیلکده) حذاقتی اولانلر دکل . ویلانه طوقنمقدن چوجقلر منع اولنور عقل وفطانتده اقرانینه فائق معزم ومدبر اولانلر دکل .

حیاتمه یمین ایدرمکه هر کس کندینی اصحاب حذاقت وبراعتدن وحقی باطلدن وهدایتی ضلالتدن فرق وتمییز خصوصنده کمال عقل وادراك اربابندن ظن ایتمك خولیاسی اغلب ناسده شایع اولدیغنه وبو جهتله فلسفه‌دن متولد اولوب ده آنفا اکلاتدیغمز آفت ومضرتدن بعضیلر قورتیلا بورلر ایسه ده بوندن صکره بیان ایده‌جکمز آفت ثانیه‌دن سالم اولمدقلرینه بناء کتب فلسفه

مطالعه سنك ممکن اولدیغی مرتبه ممنوعیت عمومیه التزامی لازم کلمشدر

قلبلری علوم ومعارفده غیر مستقر وکوزلری مذاهبك غور وغایاتنی ادراکدن قاصر اولان بعض کیمسه‌لر اسرار علومه دائر اولان تألیفاتمده‌کی سوزلرك متقدمین (فلاسفه مراد ایدیور) کلاملرندن مأخوذ اولدیغی زعمیله بکا اعتراض ایتمشلردر حالبوکه او سوزلرك بعضیسی (قد یقع الحافر على الحافر) مثل مشهوری مؤداسنجه توارد خاطر قبیلندن اوله‌رق کندی زاده‌ٔ فکرمدر وبعضیده کتب شرعیه‌ده موجوددر واکثریسی دخی کتب تصوفدن مأخوذدر . فرض ایله که او سوزلر سائر یرلرده بولنمیوبده انجق کتب فلاسفه‌ده بولنسون مادامکه فی نفس الامر معقول ودلیل وبرهان ایله مؤیددر وآیات واحادیثه مخالف دکلدر ارتق انك رد وانکارینه لایق وروا دکلدر اکر بز بو قپویی آچه‌جق یعنی اهل باطلك اولجه وارد خاطری اولان حق سوزی قبول ایتمیه‌جك اولورسق پك چوق حق وآیات قرآنیه واحادیث نبویه‌دن وسلف صالحین منقولاتندن وصوفیه وحکما کلماتندن پك چوق شیلری قبول ایتمیوب ترك ایلمامز لازم کلور زیرا (اخوان الصفاء) نام کتابك صاحبی (که حکمادندر) مقام استشهادده وقلوب حمقایی طرفنه استجلاب

امرنده آيات واحاديثدن وحكايات صالحيندن كتابنه
پك چوق شيلر درج ايتمشدر . بوحال ايسه بالآخره بر طاقم اهل
باطلك حقى كندى كتابلرينه وضع ايله اليمزدن چيقارمغه
سببيت حاصل ايديور .

(للمترجم) كاتب چلبى كشف الظنونده ديركه «اخوان الصفا
حذف مضاف طريقيله (رسائل اخوان الصفا)
ديمكدركه مجموعى اللى بر رساله در حكمادن درت ذاتك
ديكنه سيله يازلمشدر» بو اسمده بر كتاب مخصوص دها واردر
انكده مؤلفى حكيمدر (انتهى قول المترجم)

بر عالمك ايسه درجات علميه سنك اقل وادناسى كندنجه
هنوز حال همجيتده بولنان جاهل ونادانلردن نوعما تميز حاصل
اوله جق بر مرتبه ده بولنمسى يعنى ملاحظه جه عوام ناسدن
فرقلى اولمسى ومثلا بالى حجامجينك شيشه سنده بيله بولسه
شيشه نك بالى افساد ايتديجكنى وطبعك اندن تنفرى حجامجى
شيشه سنك مردار قانك اخراج وازاله سيچون ياپلديغنه بناء
دمك دخى مجرد او آلتده بولنمسيله مردار ومستقذر اولور ظن
وامكاريسندن نشئت ايتديكنى بيلوب ايكرنماسيدر
چونكه دمك مردار ومستكره اولمسى حجامجينك
شيشه سنده بولنديغى ايچون اوليوب بلكه كندنده اولان
برحال وصفته مبنيدركه اوصفت بالده بولنمزايسه بالك مجرد

حجامجى شيشه سنده بولنمسى اوصفت مقدوحه يى كسب
ايتديرمز اوله يدى اندن ايكرنمك اقتضا ايتمز جهلاى ناس
ايسه بورأيى فارق اولمدقلرندن حجامجى شيشه سى قان
چيقارمق ايچون ياپلمش اولديغى جهتله قان نصل مكروه
ومستقذر ايسه آنده بولنان بال دخى اويله در ظن ايدرلر بو بر
وهم باطلدركه اكثر خلقده شايع اولمشدر بر كلام هر نوقت
كندبلرينك حسن ظن ايتديكلرى بر آدمه عزو ونسبت
اولنورسه هر نقدر باطل دخى اولسه قبول ايدرلر اماسوء
اعتقاد ايتديكلرى بر آدمه نسبت اولنورسه حق دخى اولسه
قبول ايتميوب رد ايدرلر . آنلر دائما حقى رجال ايله بيلوب
رجالى حق ايله بيلمزلر بو ايسه ضلالتك اك اشاغى درجه سيدر
اشته علم اخلاقده اولان اقوال فلاسفه يى على الاطلاق
رد ايتمنك آفت ومضرتى بودر .

كلهلم آفت ثانيه اولان قبول آفتنه . اقوال فلاسفه يى
على العموم قبولك مضرتيده بودركه فلاسفه نك
(اخوان الصفا) وامثالى كتابلرينى مطالعه ايدن آدم اثناى
مطالعه سنده انلرك ترويج باطللرى ايچون كندى كلاملرينه
مزج وادخال ايلدكلرى حكم نبويه وكلمات صوفيه يى كوررك
حسن قبول وتلقى ايده جك و بو حسن ظن وقبوله مبنى اراده ده
ممزوج ومختلط اولان اقوال باطله يى دخى قبوله شتاب
ايله انلر حقنده حسن اعتقاد ايليه جكدركه بو حال

رواج بطلانه برنوع مداردر . اشته انلرك كتابلری برمنوال محرر برطاقم غدر وخطری حاوی اولدیغندن مطالعه‌سی مخاطر اندن وبویله آفات ومضراتدن خالی اوله‌میه‌جغی جهتله یوزمه‌یی ایی بیلمیانلر دره ودكز كنارلرندن نصل زجر وصیانت اولنورلر ایسه عوام خلق دخی كتب فلاسفه‌یی مطالعه‌دن وچوجق قسمی یلانه تقربدن نصل منع ایدیلورسه قولاقلری دخی اویله كلمات حكمیه قارشمش اولان اقوال فلاسفه‌یی استماعدن اولوجهله زجر ومنع ایدیله‌رك حفظ وصیانت اولنملیدر . حزم واحتیاط اربابندن اولان آدم كوچك چوجغك یاننده چوجق كوروبده كندیسنی باباسی گبی ظن ایدرك بنده بابه‌رم آقالقیشه‌جغنی بیلدیكی حالده یلانه ال سورمامسی وبلكه آنك یاننده یلاندن حذر واحتراز كوستره‌رك چوجغی یلاندن تحذیر ایتمسی واجبه‌دن اولدیغی گبی علومده رسوخ قزانان عالم دخی خلقی بووجهله كتب فلاسفه‌دن تحذیر وتنفیر ایتملیدر .

فقط ارباب حزم وحذاقتدن اولوبده زهر ایله پادزهری فرق ایدن آدم یلانی طوتوب زهرینی ابطال ایدرك اندن تریاق استحصال ایده‌بیلدیكی حالده ارتق تریاقی محتاجنه ویرمكدن بخل واستنكاف ایتمسی وكذلك اصحاب رشد وبصیرتدن

اولان صراف الینی قلپزنك كیسه‌سنه صوقوب ایچنده‌كی پاره‌دن قلب وكچمز اولانلرینی آیرق اویرخاصی صچوب آلدیغی حالده رایج ومقبول اولانی محتاجنه ویرمكدن امتناع ایتمسی مناسب اولمدیغی گبی عالم باعلوم اولان ذات دخی اصلاح اذهانه قادر اولوب علمی خلقك اذهانی تشوشدن قورتارمغه كافی ایسه اربابنه احتیاجات علمیه‌لرینی اتمام ما فلسفیاتك ایشه یرار قسملرینی تفهیم ایتملیدر . تریاقه محتاج اولان آدم تریاقك یلاندن حاصل اولدیغنی بیلدیكی ایچون اندن تنفر ایتمش ایسه وكذلك پاره‌یه احتیاج واضطراری اولان برآدمك پاره‌نك اخذندن امتناعی قلپزنك كیسه‌سندن چیقدیغنی بیلدیكی ایچون ایسه انلری آگاه ایدرك انلرك بونفرت واستنكافلرینك نشأتی محض جهل اولوب اوجهل سببیله كندیلری مطلوب اولان فائده‌دن محروم قالدقلرینی كندیلرینه بیلدیروب ویرملیدر ونمیز ورایج اقچه ایله كم آقچه‌نك یكدیگرینه مجرد مجاورتی قلب اولانك رایج ومعتمد اول اولمسنه سبب اوله‌مدیغی گبی رایجك دخی كاسد اولمسنی ایجاب واقتضا ایده‌میه‌جكی تمثیلیله حق ایله باطلك مجاورت ومقارنتی دخی باطلی حق ایده‌میه‌جكی خصوصانی تفهیم وتعریف اولنملیدر .

اشته فلسفه‌نك آفت وغائله‌سنه دائره ذكر وبیانی

مراد ایتدیککمز سوزك مقداری بوندن عبارتدر .

(مذهب تعلیمیه وانك غائله ومضرتنه دائر)

(للمترجم) اشبو تعلیمیه فرقه‌سی غلات شیعه‌دن (اسماعیلیه) فرقه‌سنك برقسمیدر چونكه (اسماعیلیه) فرقه‌سی شرح مواقفده وملل ونحلده وسائره‌ده بیان اولندیغی اوزره هر بری برمعنی واعتباره مبنی (باطنیه) و (قرامطه) (وخرمیه) و (سبعیه) و (بابكیه) (ومحمریه) و (اسماعیلیه) القابیله ملقبدر راغب پاشا مرحومك (سفینة الطالب) ده بیاننه كوره القاب مذكوره‌دن (باطنیه) و (قرامطه) نامی عراق طرفنده متداول اولوب بونلردن فضله اوله‌رق انلره اوطرفلرده (مزدكیه) دخی دیرلر ایمش خراسان طرفنده بونلر (تعلیمیه) و (ملحده) دینمكله معروف ایمشلر و (بن جعفر الصادق حضرتلرینك بیوك مخدوملری اسماعیله اثبات امامت ایتدك بو جهتله فرق شیعه‌دن آیرلدق بز اسماعیلیه یز) دیرلر ایمش بونلر اكثر عقائد فاسده‌ده شیعیلره مشارك ایسه‌لرده بونلرك برطاقم قدماسی سوزلرینی بعض فلاسفه اقواله قارشدیرمشلر وعادتا بعض شیلرده فیلسوفلق یولنی طوتمشلردر وكندیلرینك اصل مقصد ودعولری ابطال شرایع اوزرینه‌در مؤلفك عصرنده بونلردن بر محدث ظهور ایتمشیدی (انتهی كلام المترجم)

علم فلسفه‌نك بو وجهله تحصیل وتفهیمندن وشایان

جرح وتزییف اولان جهتلرینك جرح وتزییفندن بعد الفراغ بونكده دخی مقصدك تمامیء حصوانه وفائده یكنی وعقلك جمیع مطالبی احاطه‌ده مستقل وكافهء معضلات ومشكلاتدن حجاب خفا واشكالی كشف وازاله‌یه كافی وكافل اولمدیغنی بیلدیكمدن واو اوانده تعلیمیه مذهبی اوج كوستره‌رك اومذهبده بولنانلرك (كندی زعملری وجهله كویا) قائم بالحق اولان امام معصوم طرفندن حقایق اموره وقوف ومعرفت استفاضه ایلدكلری ادعاسی بین الخلق شایع اولدیغندن اشبو (تعلیمیه) فرقه‌سنك دخی كتابلرنده مندرج بولنان آرا واقواله واقف ومطلع اولق ایچون بونلرك مقاله‌لرینی دخی بحث وتفتیش ایتمك خاطره كذار ایكن انلرك حقیقت مذهبلریندن عبارت اولدیغنك كشف وایضاحنی متضمن بركتاب تصنیف ایتمكلكمی آمر مقام خلافتدن (پادشاه طرفندن) امر قطعی صادر اولمغله ارتق مخالفت وممانعته مجال ومحل قالمیه‌رق خاطر كذارم اولان آنف البیان منویاتمك صورتپذیر اولمسنه بو حال سببیت صحیحه ویرمشدر

مترجم دیركه مؤلفك عصری درتیوز اللی بشیوز تاریخلری اولدیغندن اول عصرك پادشاهی عباسیه‌دن مستظهر بالله ابو العباس احمد اوله‌جقدر چونكه مشار الیهك جلوسی درتیوز سكسان بدی تاریخنده‌در (انتهی قول المترجم)

بناء علی هذا بنده انلرك كتابلرینی طلب وتحری یه

ومقاله لرینی جلب وجمعه باشلادم واوراق بكالردن
عصر من اهالنك زادهٔ افكاری اولمق اوزره برطاقم
نواساوب سوزلر بالغ اولمشیدیكده اوسوزلر انلرك اسلافندن
مأثور وموروث اولان منهاج واسلوبده دكل ایدی اوكلمات
ومقالاتی دخی بن مقارن تحقیق اولمق اوزره ترتیب وتنسیق
ایله جوابلرینی تمامیله اعطا وایفا ایلدم حتی انلرك تقریر
مذاهب ومسائلی وترتیب حجج وبراهینی خصوصنده
اولان مبالغه ومبالاتمی بعض اهل حق «اكر سنك بوحسن
تنسیق وتحقیقك اولمسه وارد اوله جق بعض شبهات
واشكالاته منی كندیلرینك مذهبلرنجه شو اتقان
واطلاعدن عاجز وقاصر قالملری محقق اوله جغی جهتله
سبك انلره رادی» دیه رك تقبیح ایلمشدر واقعا شو تقبیح
واعتراض دخی من وجه حقدر . (حارث محاسبی)نك
معتزله یی رد یولنده اولان تصنیفی امام احمد بن حنبل
حضرتلری تقبیح ایلدكده مومی الیه حارث محاسبی «اهل
بدعتی رد ایتمك فرضدر» دیدیسه ده امام مشار الیه
حضرتلری «اوت اما سن اولا انلرك شبهه لرینی نقل
وصكره انلردن جواب ویردیكك ایچون انلرك اهل سنت
حقنده اولان شبهاتنه ذهن ایلمشدیرن آدملر شبهات
مذكوره یه سنك تقریرك وجهله مطلع اولوب جوابنه
هیچ التفات ایتمك ویاخود جوابنی دها اوقورسه ده كنهنی

اكلامامق آفاندن امین اولمیه جقلردر» جوابنی ویرمشلردر

(المترجم)

اشبو حارث المحاسبی ابن خلكان تاریخندن مستبان اولدیغی
وجهله ابو عبدالله الحارث بن اسد المحاسبی اوله جقدر كه
بغایت زهد وتقوی ایله مشهور بصره لی برذاتدر حتی
كندینك كمال زهد وتقواسی نفسنی دائما تحت محاسبه ده
طوتدیغندن (محاسبی) لقبیله معروف اولمشدر كندیلری
جنید بغدادی حضرتلرینك عموجه لری در خیلی تأ ایفاتی
واردر وفاتلری ۲۴۳ تاریخنده در احمد بن حنبل حضرتلریله
همعصر ایدیلر مشار الیه حضرتلرینك ارتحاللری ۲۴۱
ده در مومی الیه حارث محاسبی بعض مرتبه علم كلام ایله دخی
متوغل واو علمده صاحب تصنیف اولدقلریچون مشار الیه
حضرتلری كندیلریله كورشمز اولمشلر ایدی (انتهی)
امام مشار الیه حضرتلرینك بوكلاملری پك
طوغری ایسه ده هنوز منتشر ومشتهر اولمیان شبهه
حقنده در اما برشبهه كه شهرت بولمشدر اكا جواب
ویرمك درجهٔ وجوبده در برشیئه جواب اعطاسی ایسه
ابتدا انی حكایه ایتمكله ممكن اوله بیلور . اوت لایق اولان
انلرك تكلف ایتدكلری شبهه یی اثنای تقریرده تكلف
اولنمامقدر . واقعابنده بو بابده اختیار كلفت ایتدم .
بلكه او شبهه یی بن برزمان انلره ملحق ومذهبلرینه

متمسك اولوبده بالآخره بڭا كلوب كتمكه باشلايان بر آدمدن
ایشتدم او آدم بڭا « انلرك برطاقم مصنفين طرفندن
كنديلريني رد بولنده يازيلان تصانيفي كندى دليل
و برهانلرى اكلامامشلردن يازلمش اولديغنه بناء خنده ٔ
استهزايه آلدقلريني » نقل وحكايه ايتمش وطرفلرندن ايراد
اولنان حجت و برهاني دخي بڭا بيان ايلمشدر بونك اوزرينه
بنم دخي انلرك اصل حجتلرندن غافل وذاهل ظن اولنمقلغمه
نفسم راضى اولمامغله حجت مذكوره‌يى عيناً ايراد ايتدم
وايشيدوب اكلامامش مظنونيتنه مظهريتى دخي نفسم
قبول ايتمديكندن اني حسن صورتله تقرير ايلدم . الحاصل
ديمك ايسترمكه انلرك شبهه‌لريني امكانك مساعد اولديغى
درجه‌نك نهايتنه قدر ايراد وتقرير ايلدكدنصكره حاوى
اولديغى فساد وبطلاني اظهار ايتدم نه كنديلرينك
برحاصلي ونه ده سوزلرينك طاد وطائلي واردر اكر صديق
جاهلك يعني جهالتله برابر اسلامه علماً اعانه صددنده
بولنان برطاقم ياوه كويان سبكمغزانك سوء صداقت
ونصرتلري اولمسه مع ضعفها انلرك او بدعتي شو درجه‌يه
ييله كله‌مز لكن نه چاره كه حق اقامه ووقايه صددنده
اولانلرك شدت تعصبى كنديلريني مقدمات
كلاميه‌لرنده انلرله اوزون اوزادى بحث ومناظره ايتمكه وانلرك
هر سويلدكلريني جرح ومجادله ايلمكه سوق ايتمش و بناء عليه

بونلر انلرك « تعليم ومعلمه جمله‌جه احتياج اولديغى
ادعاسنه و بو بابده هر معلم دخي صالح اوليوب بلكه معلم
معصوم اولمق اشتراطنه » دائر اولان دعوالريني جحد
وانكار ايتمشلردر فقط انلرك (تعليميه فرقه‌سى) تعليم
ومعلمه اولان احتياجي اظهار بولنده اقامه ايتدكلرى دليل
و برهان ظاهر ومقابلنده طرف منكريندن ايراد اولنان سوز
ضعيف اولديغندن برطاقم آدم الدانه‌رق بونك بويله اوليشني
يعني تعليميه‌نك ادله‌سى قوى ومخالفينك رديه‌لرى ضعيف
كورنيشني انلرك ذاهب اولدقلرى مذهب واعتقادك قوتندن
وبريكيلرك ضعفندن ظن ايتديلر هيچ اكلامديلر كه بوحال
محضا ناصر حقك يعني حق وحقانيته نصرت صددنده
بولنانك ضعفندن وطريق حقى بيلمامسندندر

حق وصواب اولان معلمه احتياج اولديغنى ومعلمك
معصوم اولمسى لازمه‌دن بولنديغنى اقرار واعتراف ايتمك
و « لكن بزم معلم معصومز حضرت محمددر » ديمكدر
اكر بونك اوزرينه انلر « او حياتده دكلدر » ديه‌جك
اولورلرسه بزده انلره « سزك معلمكزده غائبدر ميدانده دكلدر »
ديرز . واكر انلر بزه ديرلر ايسه كه « بزم معلمز برطاقم
مبعوث ومبلغلره تعليم مسئله ايدرك انلرى اطراف
واكنافه طاغتمشدر كنديسي دخي انلرك بر مشكل ظهورنده
ياخود برشيده اختلاف ايتدكلرنده كلوب كنديسنه

مراجعت ایتملرینه حاضر ومنتظردر » بزده انلره دیرزکه
« بزم معلمز مبلغینه تعلیم وظیفه ایدوب انلری بلاد واعصاره
طاغتمش وتعلیملرینی برمنطوق آیت کریمهٔ (الیوم اکملت
لکم دینکم) اکمال واتمام ایتمشدر . تعلیم کمالیله حاصل
اولدقدنصکره ایسه معلمك وفاتی ضرر ویرمز غیوبتی
ضرر ویرمدیکی کبی » قالدیکه بو مبلغین . حقنده نص
(یعنی آیت ویا حدیث) ایشتمدکاری شیلرده نوجهله حکم
ایده جکلر اکر نص ایله ایسه انی ایشتمامشلر که انکله حکم
ایتسونلر واکر اجتهاد ایله ایسه او ده مظنهٔ خلاف
واختلافدر بونك ایچون اوبله شیلرده نصل ونوجهله حکم
اوله جقدر . سوزك بوجهتنه نقل کلام اولنجه بوکا دخی
دیرزکه « اوبله شیلرده پیغمبر افندمز حضرت معاذی یمنه
بعث وارسال بیوردقلری وقت مشار الیه حضرتلرینك
اوراده یاپدقلری وبلکه اشبو تعلیمیه فرقه‌سی مبلغینك
شرقك پك بعید طرفلرینه کیدوب امامرندن اوزاق
دوشدکلرنده ایده جکلری کبی نصك بولندیغی شیلرده
انکله وبولنمدیغی وقوعاتده اجتهاد ایله عمل اولنور »
چونکه نصوص متناهیه ووقوعات غیر متناهیه‌یی استیفا
ایده‌میه جکی جهتله اشبو تعلیمیه فرقه‌سیچون دخی اوبله
شیلرده امامرندن منقول نص ایله حکم ممکن اوله‌مز بو ممکن
اولمدیغی کبی هر وقعه ایچونده دونوب مامك اولدیغی

ممالکته کلمك ومسافه قطع ایتمك کیدوب
کلنجیه قدر استفتا ایدن آدمك وفات ایده‌رك
مطلوب اولان انتفاع فوت اولاق ملحوظ بولندیغی
جهتله بو دخی ممکن اوله‌مز . ایمدی نماز قیله جق
برآدم قبله‌یی بیله‌مدیکی حالده انك ایچون نمازی بالاجتهاد
قلمقدن یعنی قبله‌یی عقلنجه بعد التحری کندنجه قوت
حاصل ایتدیکی طرفه طورمقدن بشقه برطریق اولمدیغی
وچونکه قبله‌یی اوکرنمك ایچون امامك بولندیغی
محله کیدیله جك اولورسه نمازك وقتی کچه جکی جهتله
نمازی (صحتنده استقبال قبله شرط اولدیغی حالده)
ظن راجحه بناً ایدرك واجتهادنده خطا ایدن برواصابت
ایدن ایکی اجرایله مأجور در دیه‌رك قبله‌نك غیری طرفه
متوجهاً ادا ایتمك نصل جائز اولیورسه جمیع مجتهدات
دخی اوجهله جائز وصحیح اولور کذلك زکاتی فقیره
ویرمك دخی بو قبیلدن اولوب چونکه فقیر ظنیله ویریلورده
مع هذا که زنکین بولنور زکاتی ویرن آدم کندی
ظن واجتهادینه بناءً اکا زکات ویرمش اولدیغی جهتله
ظننده خطا دخی ایتدیسه ده بوندن طولانی مسؤل
ومؤاخذ اولمز بو مقامده اکر انلر دیرلرسه که « مخالفك
ظننده انك ظنی کبی راجح وقویدر بو صورتده بریکینك
اجتهادی نصل اولور » بوکا جواب اوله‌رق بز دیرزکه

«او آدم كندى ظننه اتباعه مأموردر مثلا قبله
خصوصنده اجتهاد ايدن آدم هر نقدر بشقه‌سى
كنديسنه مخالفت دخى ايتسه ينه كندى ظن و رأى
راجحنه تبعيت ايدر» واكر انلر بوكا معارضةً «مقلد فى العمل
امام اعظمه وشافعى يه (رحمهما الله) ودها غيرلرينه
اتباع ايديوريا» ديه‌جك اولورلرسه جواب اوله‌رق بن
ديرمكه «عند الاشتباه استقبال قبله خصوصنده آخره
تقليد وتبعيت ايدن آدم مجتهدلر يعنى او بابده رأى
ويرنلر چوغالوبده هركس بردرلو سويلديكى حالده
نه يپار . ضرورى انلرك ايچنده دلائل قبله‌يى
كيمك ايى بيلديكنه و بو وجهله قنغيسنك رأيى دها
صواب اولديغنه دائر كندنجه حاصل اولان ظن راجحله
عامل اولوركه ينه كندى اجتهاديله عمل ايتمش ديمكدر
چونكه بعضا ائمه بلكه انبيا بيله برشيئى بيلدكلرى حالده
ياكيلورلر پيغمبر افندمز حضرتلرى (انا احكم بالظاهر
والله يتولى السرائر) بيورمشلردركه «سزيره دان
جناب منادر بن اقامه اولنان شهود عدولك سوزلرندن
حاصل اولان ظن غالب ايله حكم ايدرم» ديمكدر .
انبيا حقنده بيله بو مثللو مجتهداتده خطادن (ياكلمدن)
امنيت اولمينجه بزجه خطادن امين اولمق نصل امل
اولنه بيلور . شمدى بورادة انلر ايچون ايكى سؤال

واردر (برنجيسى) انلرك شو «خصوص مذكوره مجتهدده
جائز وجارى اوله‌بيلورسه ده قواعد عقائدده صحيح وجائز اوله‌مز
زيرا بو بابده خطا ايدن معذور دكلدر پس بونك يولى ندر»
سوزلريدر . بوكا بن ديرمكه «كتاب وسنت يعنى آيات
واحاديث اصول عقائدى شامل وكافيدر انلرك ماوراسى
اولمق اوزره واقع اوله‌جق تفاصيل وتنازعده دخى حق
قسطاس مستقيمده سنجيده ايديله‌رك بيلنه‌جكدر»
او قسطاس مستقيم دخى جناب حقك كتاب مجيدنده ذكر
و بيان بيورديغى ميزانلردركه انلر بشدر بر جمله‌سنى
(قسطاس المستقيم) نام كتابمزده ذكر ايتمشيزدر .
مترجم ديركه اشبو موازين خمسه‌يى اكلاتمق كتاب القسطاسى
تماميله ترجمه ايتمكه متوقف اوله‌جغندن بو خصوص اورايه
تعليق ايدلمشدر (انتهى)
اكر دينيله‌جك اولورسه كه «طرف مخالف او ميزان
مستقيمده دخى سكا مخالفت ايدر» بن او وقت ديرمكه
«او ميزانى خصم معارض بركره اكلادقدن صكره انده
بكا مخالفت ايتمسى بر دها تصور اولنه‌مز چونكه
او ميزانده اهل تعليمك مخالفتى اوله‌مز زيرا بن انى قرآندن
استنباط واستخراج ايتدم وقرآندن اوكرندم . اهل منطق
دخى بو بابده بركونا معارض اوله‌مز زيرا قاعده
منطقه ومنطقده اشتراط ايتدكلرى شرطلره موافقدر
مغاير دكلدر . علم كلام اربابى دخى مخالفتده بولنه‌مز

زیرا او میزان انلرك ادلهٔ نظریاتده بیان ایتدكلری و كلامیاتده
معرفت حق خصوصنده مابه التوسل ایلدكلری اصول
وقواعده مطابق وموافقدر . اكر معارض دیر ایسه كه
« النده بویله بر میزان وار ایسه نیچون خلق آره سندن
خلاف واختلافی رفع ایتمیورسن » بوكا جوابا
دیه بیلورمكه « بنی اكر خلق دكلیه جك اولسه لر
بیلرلرنده اولان خلافی برطرف ایدردم . بن بین الخلق اولان
خلاف واختلافك طریق رفعنی (القسطاس
المستقیم) ده بیان ایلدم انی تأمل وتفكر ایله تاكه
حق اولدیغنی وانكله خلاف رفع اولنه بیله جكنی بیله سن
لكن هپسی بردن اصغا ایتمزلر انك ایچون بیلرلرندن خلاف ده
رفع اولمز . بنم اولادلائلمی برطاقم آدم دكلمشلردر
بنده اوسببله بیلرلرندن اختلافی قالدیرمشمدر . سنك
امامك ایسه (تعلیمیه طائفه سنه خطاب ایدیور)
خلق كندینی اصغا ایتمامكله برابر آره لرندن رفع
خلاف ایتمك استمكده اولدیغی حالده شمدی یه قدر نیچون
ایده مامشدر بو خلافی رأس ائمه اولان حضرت علی بیله
رفع ایده مدی برده سزك امامكز كافهٔ خلقی كندینه
مجبوراً اصغا ایتمكه مقتدر اولدیغنی ادعا ایتمكده در
عجبا شمدی یه قدر نیچون كندینی دكلته مامشدر و بو اقتدارینی
یعنی خلقك كندی یی اصغا ایده جكنی عجبا قنغی كونه
تأخیر ایلمشدر عجبا انك دعوتی یوزندن خلق آره سنده

خلاف آرتمدن ومخالف ومعارض چوغالمدن بشقه برشی
حاصل اولدمی . اوت خلق آره سنده اولان
بو اختلافدن سفك دماء وتخریب بلاد وایتام اولاد
(بابالرینی اعدام ایدوب چوجقلری یتیم براقق) وقطع طرق
واغاره علی الاموال كبی فناقلری مستلزم اوله جق
صورتده برنوع ضرر حدوثی قورقیلیور ایدی سزك
رفع خلاف بركا نكزله ایسه عالمده مثلی سبقت ایتمیان
اختلافلر ظهور ایتمشدر . سؤالك (ایكنجیسی)
انلر دیه بیلورلر كه « سن هر نقدر رفع خلافه اقتدارك
اولدیغنی ادعا ایتدك ایسه ده فقط مذاهب متعارضه
واختلافات متقابله آره سنده متحیر اولان آدم نه مجبوریتی
واردر كه سنك خلافكیرانكه احالهٔ سمع اصغا ایتمسونده
مجرد سكا قصر سمع ایلسون سنكده برطاقم خصم
وخلافكیرانك واردر كه بیطرف نظرنده انلرله سنك هیچ
برفرقكز یوقدر » بوكا جواب اوله رق بن دیرمكه « بو سؤال
اولا سكا وارد اولور چونكه بویله بین المذاهب متحیر
ومذبذب اولان آدمی سن طرفكه دعوت ایتدیككك حالده
او آدم سكا یاهو سن كندیكی اهل حق طانیوب
خلقی طرفكه دعوته مخالفكدن زیاده نه ندن مستحق اولیورسن
مع هذا كه اهل علمك اكثری سكا مخالفت ایتمكده درلر »
دیه جك اولور سه بیلسمكه نه كونا جواب ویره جكسن

عجبا «بنم امامم منصوص علیهدر یعنی حقنده نص واردرمی»
دیه جکسن . او آدم سنك امامتك منصوصیتنه
دائر اولان ادعاکی نصل و نوقت تصدیق ایده جکدرکه
حالا ادعا ایتدیککك نصدن خبری یوقدر پیغمبر طرفندن
اویله برنص ورودینی اشتمامشدر او یالکز جمله عالمك
سنك ساخته کارلغکه وسنی تکذیب خصوصنده اولان
اتفاقلرینه قارشو سنك ادعای مجردیکی ایشیدیور
فرض ایله که او آدم سنك امامك حقنده نص اولدیغنی ده
تسلیم ایتسون فقط شاید نبوتده دخی مخیر اولوبده
دیه جك اولورسه که «فرض ایتکه سنك امامك
سوزینی معجزهٔ مسیح ایله تقویه وتأیید ایدرك «بنم صدقمه
دلیل بودرکه بن سنك دفین خاك هلاك اولان پدریکی
احیا ایدرم» دیسونده وفی الحقیقه پدرمه اعادهٔ حیات
ایتسون وارتق بونك اوزرینه دعواسنده صادق
ومحق اولدیغنی ادعا ایلسون فقط بن انك حقیقة صادق
اولدیغنی ندن بیله یم که بو معجزه نك اصل صاحبی اولان
حضرت مسیحی بیله کافهٔ خلق تصدیق ایتمامشدر»
بلکه مشار الیه حضرتلری حقنده رفعی تدقیقات
نظریه یه محتاج برطاقم اسئلهٔ مشکله واردر نظر عقلی
جهتنه ایسه سزجه هیچ وثوق بوقدر همده معجزه نك
صدقه دلالتی دخی سحری بیلن وسحر ایله معجزه بی

فارق اولانلرده جناب حقك مضل عباد اولمدیغنی
اعتقاد ایدنلرجه معلومدر اشبو اضلال عباد سؤالیله
بونك جوابنده اولان عسرت ایسه امور مشهوره دندر
ایدی عجبا بوقدر اعتراضلرنه ایله مندفع اولور مع هذا که
سنك امامك متابعته خلافکیزدن الیق دکلدر
اشبو اعتراضك اوزرینه مدعی بالضرور منکری اولدیغی
ادلهٔ نظریه یه مراجعت ایده جکدرکه او حالده دخی خصمی
انککندن اوضح دلائل ایله معارضه سنه تقویت ویره جکدر
اشته بزه ایراد ایتمك استدکاری شو اعتراض کندیلرینه
برصورتله متوجه و وارد اولیورکه تعلیمیه طاقمنك جمله سی
بربره کلسه بوکا جواب تحریرینه قادر اوله میه جقلردر
فسادك ابتداء نشأنی واوزون اوزادی مجاوباته احتیاج
مس ایدیشی برطاقم ضعفادن یعنی عقل واقتدارلری
ضعیف اولانلرك تشبثات ضعیفانه لرندن ایلرو کلمشدرکه
انلر بوحریفلرله بحث و مناظره یه کیریشه رك
استدکاری اعتراضك برینی بویله کندیلری علیهنه قلب
ایتمیوب دائما اعطاء جواب ایله اوغراشمشلردر بو صورتده
ایسه طبیعی سوز اوزایه رق وافهام وعقولده سرعت
قبول وتأثیر حاصل اولمیه رق ایراد اولنان اجوبه الزام
وافحامه صالح اوله مز اکر بورا ده بری دیه جك
اولورسه که «بویله بر قلب ایراد خصوصی سزه قلب

وتوجيه اولنه جق اولسه عجبا جواب و بر يله بيلورمى »
بن ديرمكه « اوت اكا جواب شويله اولور كه مذاهب
وعقائدجه مستغرق بحر حيرت اولان آدم بن متحيرم
دبو بده متحير اولديغى مسئله يى تعيين ايتمزسه اكا ديمليدر كه
« آيول سن مجرد خسته يم ديوبده خسته لغك نه اولديغنى
سويليه رك علاج استيان خسته كبيسين بويله خسته لره
« مرض مطلق ايچون علاج يوقدر دواء دائما معين
دردلره اولور » يوللو سوزلر سويلنه رك دردى تعيين
ايتديرلديكى كبى بويله مرض حيرته مبتلا اولانلر دخى
لايق اولان متحير اولديغى مسئله يى بيان وتعيين
ايتمليدر » اكر كنديسنه حيرتبخش اولان مسئله يى
على التعيين بيان ايدرسه اوا وقت بن او مسئله ده حق
نه اولديغنى موازين خمسه يه اوارق كنديسنه تعريف
ايدرم . او موازين خمسه اويله بر ميزانلردر كه هركيم
انلرى اكلارسه بهمه حال انلرك ميزان حق اولديغنى
وانلرله نه طارطيلورسه هرحالده انك شايان وثوق واعتماد
اوله جغنى اعتراف ايدر . حتى اكا اولوجهله تعريفم
اوزرينه اولدخى حل عقدهٔ حيرته آلت ايتديكمز ميزانى
اكلاز وانى اكلاديغى كبى حساب اوكرنان آدم علم
حسابى وكنديسنه حساب اوكرتان آدمك عالم بالحساب
اولديغنى وحسابنده صادق بولنديغنى نصل تصديق

واعتراف ايدرسه اولدخى او ميزانك صحيح الوزن اولديغنى
اولوجهله فهم واذعان ايدر . بن او موازين خمسه يى
كتاب القسطاسده يكرمى قدر يبراق ايچنده بيان
وايضاح ايلدم . تأمل اولنسون .
شمدى بوراده مقصود انلرك فساد مذهبنى بيان دكلدر
بن او خصوصى اولا (كتاب مستظهرى) ده * وثانيا
انلرك بكا بغدادده بيان اولنان بركلاملرينه جواب
اولان (حجة الحق) ده وثالثا انلرك بكا همدانده عرض
اولنان برسوزلرينه جوابا اون ايكى فصللى شامل اوله رق
قلمه آلديغم (مفصل الخلاف) نام كتابده ورابعا انلرك
بكا (طوس) ده عرض اولنان ركيك بركلاملرينه دائر
اولان وجدوللرله مخطوط ومرقم بولنان (كتاب الدرج) ده
وخامسا علومك بيان ميزانى ومحيط ومطالعه سى
امامدن مستغنى اولنه جغنك بيانى خصوصلرينه دائر
رأسا قلمه آلديغم (كتاب القسطاس) ده ذكر وبيان ايتمشمدر
بوراده انجق مقصودم انلرك ظلمات آرادن قورتاريجى
برشفايه مالك ومظهر اولمدقلرينى بيان ايتمكدر .

* مترجم ديركه كتاب مستظهرى مؤلفك بركوچك رساله سيدر
معاصرى بولنان وخلفاء عباسيه نك يكرمى سكزنجيسى
اولان (مستظهر بالله ابو العباس احمد) ك نامنه
يازمشلردر بواسمده فقه شافعيده بركتاب واردركه اوده
مشار اليهك نامنه يازلمشدر (انتهى)

بونلر ادعا کرده لری اولان تعیین امام خصوصنه اقامهٔ
برهان ایتمدن عاجز اولدقلریله برابر چوق کره کندیلرینی
برای تجربه تعلیم و معلم معصومه احتیاج اولدیغی ادعاسنه
دائر اولان رأیلرینی و تعیین ایتدکاری امامك معلم معصوم
اولدیغنی تصدیق ایدرك اشبو معلم معصومدن تعلم
ایتدکاری شیلرك نه اولدیغنی کندیلرندن سؤال ایتدم
و برطاقم اشکالات عرض و ایراد ایلدم انلر
اواشکالاتی حله قالقشمق شویله طورسون درسنجه
فهم و ادراك بیله ایده مدیلر و بو بابده عجزلرینی بالادراك
« بونك ایچون مطلقا امامك بولندیغی محله کیدوب
اکا مراجعت اولنمليدر » دیه رك اواشکالاتك حلنی امام
غائبه احاله ایلدیلر تعجب اولنور که بو آدملر عمرلرینی
معلم معصومك طلبنده و اکا دسترس اولمق مباهاتنده ضایع
ایتمشلردر ده اوستی باشی نجاسته ملوث اولوبده برای تطهر
صو ارامقده زحمت چکان و اك نهایه صویی بولدیغنده
قوللانمغه رق اوله حال تلوث و مرد اریده قالان شخص کبی
حالا اندن برشی تعلم ایتمامشلردر . ایچلرندن بعضیسی
انلرك علمندن بعض شیلر بیلدیکنی ادعا ایتمکده ایسه ده
بیان ایتدیکی معلومات فیثاغورس فلسفه سنك برنوع
رکیکیدر بو فیثاغورس قدماء فلاسفه دن برآدمدر ذاهب

اولدیغی رأی مذاهب فلاسفه نك اك رکیکیدر کتاب
اخوان الصفاده حکایه اولندیغی اوزره ارسطاطالیس
انی رد ایتمش و سوزینی غایت رکیك و رذیل عد ایلمشدر .
وفی الحقیقه فیثاغورس مذهبی فلسفه نك حشویدر .
ایمدی عمرینی تعب تحصیلده چوروب و عمری اولدقجه
تحصیل علم ایله اوغراشوبده بعده بویله رکیك و ضعیف
برعلم ایله قناعت ایدن و بو حالده کندینی اقصای مقاصد
علومه ظفریاب اولمش ظن ایلیان آدملره طوغریسی تعجب
اولنور اشته بو مقوله لر کده ظاهر و باطنلرینی تجربه ایتدم
و بولدم بونلرکده حاصل امللری برمعلم معصومه احتیاج
اولدیغی بیانیله عوام ناسی و عقول ضعیفه اصحابنی تدریجی
تدریجی اوا عتقاده الشدیرمق و خلقی بویولله کندیلرینه
همحال قلمقدر . ادعا کرده لری اولان احتیاج الی التعلیم
خصوصنی انکار بولنده کلام قوی ایله ایراد بحث و جدل
کندیلرینی مفحم و مسکت ایدر حتی برآدم انلره بالمماشاة
معلمه احتیاج اولدیغنی تسلیم ایدرك « امان شونك علمنی
بزه ده بیان وانك تعلیمنی افاده و اتیان ایله » دیه جك
اولورسه طوره قالورلر و اندن زیاده یه کیدلدیکی حالده
ادنی براشکالك حلی شویله طورسون اکلامقدن دخی
عاجز قالوب رسوای اوله جقلرینی بیلدکلرندن « بورانی
تسلیم ایتدك آواره بول بزم شمدیلك غرضمز

بو قدر ایدی » دیرلر اشته انلرك حقیقت حالی بودر
بوقلر ایسه‌ك اكلارسین وانلره بغض ایدرسین
بزانلری تجربه وتحقیق ایتدیكمزده كندیلرندن دستشوی
اعراض اولدق ۰ فاخبرهم تقلهم ۰

(طریق صوفیه یه دائر)

(للمترجم)

علم تصوف برعلمدر كه انكله نوع انسانیدن اولان
اهل كمالك مراتب سعادتده كیفیت صعود وترقیلری
وكندیلرینه علی حسب درجاتهم عارض اولان امور
بقدر الطاقة البشریه معلوم اولور فقط او درجات ومقامات
ندر انلری حقیله تعبیر وتعیین ممكن دكلدر چونكه الفاظ
وعبارات اهل لغاتك فهم وادراكده واصل اوله‌بیلدكاری
معانی ازاسنده وضع اولنمشدر اما اول معانی كه ادراكنه یالكز
قوای بدنیه بی اقتضا كافی اولیوب بلكه ذاتندن
بالكلیه غیبوبت ایتمدكجه اكا وصول ممكن اولمیه او مقوله
معانی بی الفاظ ایله تعبیر شویله طورسون اكا الفاظ تعیینی
دخی غیر ممكندر عین یقینی ایله معاینه اولنمق مقتضای
شانی اولان برشیئك علم یقینی ایله ادراكی ممكن اوله مز
ایمدی بو حالك آرزوداری اولانلر اكا عیانا وصوله سعی ایتملی
بو قسه انك بیاناطلبی قیدنده بولنمامیدرزیرا بو برطوردر كه
طور عقلك وراسنده در

(شعر)

علم التصوف علم لیس یعرفه * الا اخو فطنة بالحق معروفُ
ولیس یعرفه من لیس یشهده * وكیف یشهد ضوء الشمس مكفوفُ

اشبو (تصوف) و (صوفیه) لفظلرینك جهت اشتقاقنجه
اولان اختلاف مشهور وتفصیلات وتحقیقاتی بعض
كتابلرده مذكوردر امام ابو القاسم القشیری رساله سنده
یازار كه افاضل مسلمین صحبت نبی شرفندن زیاده برفضیلت
اولمدیغندن حضرت پیغمبرك آخرتی تشریفلرندن صكره
او شرفی اشراب ایدن (صحابه) نامندن بشقه برنام
ایله یاد اولنمدیلر ایكنجی عصرده دخی اصحاب ایله ملاقات
شرفنی احراز ایدن بختیاران اسلام (تابعین) نامیله بنام
اولدیلر كه ایكنجی درجه‌ده‌كی شرفده بو ایدی دها صكره
كانلر (اتباع تابعین) نامنی آلدیلر بعده ناس مختلف ومراتب
ومذاهب متباین اولمغله امر دینده شدت عنایت وامثاللری
اولان خواص ناسه (زهّاد) (وعبّاد) دینلمشدر دها
صكره برطاقم اهل بدعت وضلالت دخی ظهور ایدرك
هر فرقه‌نك برطاقم عباد وزهادی اولدیغی ادعالری
تكون ایتدیكندن خواص اهل سنت وجماعتدن اولانلر یعنی
اثر اصحابه كیدنلر متصوفه وصوفیه اسملریله ممتاز اولمشلردر

(تنبیه)

حكماء الهیه‌دن اولوب بالاده بالمناسبه اجمالا ذكری

مرور ایدن (اشراقیون) دخی کتب اشراقیه مطالعه سندن نمایان اوله جغی وجهله کندی معتقداتلریله عقائد اسلامیه اره سنده مخالفت ومباینت اولان یرلردن ماعداده مشرب وتعبیراتجه صوفیه یه مشابه بولندقلرندن وهله غلات صوفیه نك انلردن هیچ فرقی اولمدیغندن هراواور اولمز کتابلری تصوف کتابی ظنیله اوقیوب اشراقی اولماملیدر

(انتهى كلام المترجم)

ذکر اولنان علملردن فارغ اولدقدن صکره طریق صوفیه یه میل وتوجه ایلدم وبو طریقك انجق علم ایله برابر عمل ایله تمام اوله جغنی وصوفیونك حاصل علملری قلبی ماسوادن تخلیه وذکرالله ایله تحلیه یه مواصلت اولنه بیلمك ایچون عقبات نفسی قطع ایتمکدن ونفسك اخلاق مذمومه وصفات خبیثه سندن مباعدت ایلمکدن عبارت ایدوکنی بیلدم وعلم بکا عملدن قولای کلدیکندن (ابوطالب مکی) نك (قوت القلوب*) نی و(حارث محاسبی) نك

---

*اشبو قوت القلوب اوچیوز سکسان تاریخی رجالندن اولان ابوطالب محمد بن علی بن عطیة المکی نك بالتألیف اسمنی (قوت القلوب فی معاملة المحبوب ووصف طريق المريد الى مقام التوحيد) تسمیه ایتدیکی کتاب مستطاب اوله جقدر دیرلرکه دقایق طریقته دائر هیچ بویله برکتاب یازلمامشدر

مؤلفاتنی و(جنید) (وشبلی) و(ابو یزید البسطامی) نك متفرقات مأثوره سنی وبونلر مثللو دها سائر مشایخ کرامك اقوالی مندرج اولنان کتابلری مطالعه ایله تحصیل علملرینه مباشرت ایلدم تاکه مقاصد علمیه لرینك کنه وحقیقتنه مطلع وطریقلرینك تعلم واستماع ایله اوکرنلمسی ممکن اوله بیلان خصوصاتنی تحصیله موفق اولدم بونك اوزرینه بکا ظاهر وعیان اولدیکه صوفیونك اخص خواصی تعلم ایله کندیسنه وصول ممکن اولمیوب بلکه ذوق وحال وتبدل صفات ایله اکلاشیله بیله جك برشیدر فی الواقع صحت وطوقلغك حد وتعریفنی وبونلرك اسباب وشروطنی بیلمك ایله صحتده اولمق وطوق بولنمق وکذلك حد سکری یعنی سکرك معده دن معادن فکره متصاعد اولان ابخره نك استیلا سندن عبارت اولدیغنی بیلمکله سرخوش اولمق بیننده پك چوق فرق واردر بلکه سرخوش حد سکری بیلمز طبیب حد سکری وسکرك ارکاننی بیلور حالبوکه سرخوش دکلدر کذلك خسته اولدیغی هنکامنده برطبیب حد صحتی وبونك اسباب وادویه سنی بیلور مع هذا وجودی صحتدن عاریدر اشته بونك کبی حقیقت زهد وتقوانی وشروط واسبابنی بیلمکله بالفعل زاهد اولمق ودنیادن ال چکمك بیننده فرق واردر ایمدی یقینا بیلدمکه

زهد وتقوى

صوفیون صوفیون ارباب احوالدر اصحاب اقوال دکلدر وبن
بو باده تحصیلی لازم کلان علملرک جمله سنی تحصیل
ایتمشدم یالکز سماع وتعلم ایله تحصیلی ممکن اولیوب
ذوق وسلوک ایله بیلنه جک اولان خصوصات قالمشدر
بن چالشمش اولدیغم علملردن وعلوم شرعیه ونقلیه
صنفلرینی تفتیش ایچون سلوک ایتدیکم مسلکلردن ایسه
جناب واجب تعالی حضرتلرینه ونبوته ویوم آخرته
یقینا ایمان حاصل ایتمشیدم ایمانک بو اصول ثلثه سی قلبمده
بر دلیل معین ومجرد ایله دکل بلکه تفاصیلی حصر
وتعداد اولنه میه جق برطاقم تجارب وقرائن واسباب
ایله راسخ وپایدار اولمشیدی وسعادت اخرویه یه دخی
انجق تقوی وترک هوس وهوی ایله نائل اوله بیله جکم
نزدمده پدیدار اولدیغی کبی بونلرک کافه سنک باشی
بو دار غروردن مباعدت ودار خلوده میل ورغبت ایله
جناب واجب تعالی حضرتلرینه کمال شوقله توجه
واقبال کوسترهرک دنیادن علاقهٔ قلبیه یی قطع اولدیغی
وبونلرک ایسه جاه ومالدن اعراض وشواغل وعلایقدن
اجتناب ایله تمام اوله بیله جکی آشکار بولنمشیدی بعده
کندی احوالمی ملاحظه ایله باقدمکه علایق ایچنده
باتمشم اطرافمی علایق احاطه ایلمش الک کوزلی تدریس
وتعلیم اولان اشغال واعمالمی ده ملاحظه ایلدم کوردمکه

انده ده آخرته بی فائده برطاقم علوم غیر مهمه ایله
اوغراشمقده یم بعده تدریس خصوصنده کی نیتمی تفکر
ایلدم اکلادمکه اوده لوجه الله اولیوب منصب آلمق
وصیت وشان قزانمق املنه مبتنیدر بونک اوزرینه
کسب یقین ایلدمکه همان وادئ خذلانه سقوط
ایده جکم وتلافئ مافات ایله اشتغال ایتمز ایسه م
دوزخ قرار اوله جغم بناء علی هذا کندی کندیمه دوشنمکه
باشلادم برکون بغداددن چیقمغی واحوالدن آیرلمغی
قورار وایرتسی کونی تکرار فراغت ایلرایدم ایاغمک برینی
آتار برینی چکرایدم طلب آخرته اولان رغبتم هیچ برصباح
کسب صفوت ایتمامشیدی بلکه اخشامیسی جنود شهوت
حمله ایدرک او صفوتی ازاله ایتمسون سلاسل شهوات
دنیا بغدادده اقامت ایتمک ایچون بنی چکر ومنادئ ایمان
دخی « هایدی کیت کیت قالان عمرک قلیل کیدیله جک
یول طویل قراندیغک علم وعمل ایسه ریا وتخییلدر آخرته
شیمدی حاضرلنمز ایسه ک زمان حاضرلانه جقسین
بو علایقی الآن قطع ایتمیوبده نوقت قطع ایلیه جکسین »
دیو ندا ایلرایدی بو ندایه متابعتله فراری جزم ایتدیکم
حالده دخی شیطان کلوب « سکا بو بر حالت عارضه در
اظهار مطاوعت ایدر ایسه ک سریعا زائل اولور اکر
اویوله کیدرده بو جاه وثروتی واصلا الم وکدری بولنمیان

شوشان وشهرتی ومنازعهٔ خصمادن صافی اولان بویله
برامر جهان قیمتی ترك ایتدیکك حالده صکره
ینه نفسك آرزو ایدرایسه بوله جغك یوقدر » دیرایدی
اشته بووجهله تجاذب شهوات دنیا ایله دواعئ آخرت
بینده درتیوز سکسان سکز سنه سی رجبندن اعتبارا التی
آی متردد اولدم نهایت ماه مذکورده ایش حد
اختیاری کچوب اضطراره منتهی اولدی چونکه من
طرف الله لسانمه برطوتقلق عارض اوله رق درس اوقوده مز
اولدم طلبه نك قلوبنی تطییب ایچون برکون جبراً اولسون
درس اوقوتق استردم کلمهٔ واحده تفوهنه بیله مقتدر
اوله مزدم برازصکره لسانمده کی بوعقله قلبمه حزن ایراث
ایتمکله قوهٔ هضمیه مه خلل کله رك اکل وشربدن دخی
کسلدم نه برقطره صو بوغازمدن کچرونه برلقمه یمکی
هضم ایدرایدی بوحال ایسه کیدرك ضعف قوایی
منجر اولوب بردرجه یه کلدیکه اطبا علاجدن
ال چکه رك « بوقلبه نازل اولمش واورادن مزاجه سرایت
ایلمش برشیدر بوعلته علاج ایله چاره بولنمز مکر که
مستلزم اندوه والم اولان بوهمك اندفاعیله قلب صفایاب
اوله » دیدیلر بوندنصکره ارتق عجزمی حس ایدوب الده
اختیارم قالمدیغنی کورمش اولدیغمدن مدار استنادی
قالمامش اولان مضطر مثللو واجب تعالی حضرتلرینه

التجا ایتدم (یجیب المضطر اذا دعاه) مبشره سیله قوللرینی
آکاه ایدن جناب الله دعاو نیازمی قبول ایله جاه ومالدن
واصحاب واولاد وعیالدن قلبمك اعراضنی تسهیل
بیورمش اولمغله مکه یه کیده جکمی اظهار ایلدم نیتم ایسه
شامه کیتمك وبردها بغداده عودت ایتمامك ایدی شامده
اقامت ایده جکمه خنکار واحبا مطلع اولمسونلر ایچون
بو یولده لطائف الحیل استعمال ایلدم بوصره ده کافهٔ ائمهٔ
عراقکده سهام اعتراضنه هدف اولمشمدر چونکه بونلرك
ایچنده بولندیغم حالدن اعراضمك برسبب دینیدن نشئت
ایتدیکنی تجویز ایده جك کیمسه اولمیوب حائز اولدیغم موقع
ومسندی دینجه برمنصب اعلا ظن وخولیا ایدرلر
ایدی ٠ ذلك مبلغهم من العلم ٠

خلقده برطاقم استنباطاته قالقشوب عراقدن ایراق اولنلر
بووجهله حرکتمی ولاتدن خوف وحذر ایتمکده اولدیغمه
اسناد ایلدکلری مثللو قریب اولنلرده بنی بونیتدن فراغت
ایتدرمك ضمننده ولاتك وقوعه کلان الحاح واقدامنی
وبنم اعراض ایله انلرك سوزلرینه التفات ایتمدیکمی
کوردکجه « بوحال برامر سماویدر دکل الا اهل اسلامه
واصحاب علم وکماله بد نظر اصابت ایلمشدر » دیرلر ایدی
هرنه ایسه بن بغداددن حرکت ایلدم وموجود اولان
مالمی طاغیدوب یالکز عراقك اموال ونقودی تسویهٔ

مصالح مسلمين ضمننده موقوف بولند يغى جهتله
رخصت شرعيه بولديغمدن كفاف نفس ايده جك
وقوت اطفاله يتشه جك قدر شى ادخار ايتدم
بن عالمده بر عالمك انفاق عيال ايچون استحصال ايلديكى مالدن
زياده مضر تسز هيچ برمال كورمامشمدر
بغداددن چيقدقدن برمدت صكره شامه داخل اولوب
اوراده ايكى سنه يه قريب اقامت ايلدم مشغوليتم صوفيه
كتابلرينى مطالعه ايله معلومم اولديغى اوزره تزكيهٔ نفس
وتهذيب اخلاق وذكرالله ايله تصفيهٔ قلب ايچون
عزلت وخلوت ومجاهدهٔ نفس ايله رياضتدن عبارت
ايدى براز مدت كوندزلرى دمشق مسجدينك مناره سنه
چيقوب اوزريمه قپويى قپايه رق اعتكافه كيردم وبعده
بيت المقدسه كتدم اوراده هر كون صخره يه كيرر واوسته
قپويى كليدلر ايدم بعده اداء فريضهٔ حج ايتمك وبركات
مكه ومدينه دن استمداد وحضرت خليل عليه صلوات
الجليل ايله حضرت فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم
افنديلرمزى زيارت ايلمك داعيه سى تحرك ايتمكله قالقوب
حجازه كتدم بعده كرك كندمجه اولان آرزو ومحبت
وكرك چولق چوجق طرفندن اولنان دعوت بنى وطن
جانبنه جذب ايتمش اولديغندن بردها عودت ايتمامكى
قويانيت ايتمش اولديغم حالده ينه قالقوب بغداده كلدم

وبغداده دخى خلوته وذكرالله ايله تصفيهٔ قلبه اولان
شوق وخواهش سائقه سيله عزلتى اختيار ايلدم بو
عزلتم ظرفنده حوادث روزكار ومهمات عيال وضرورات
معاش وجه مرادى تغيير وصفاء خلوتى تشويش ايتمكله
صفوت حال اره صره نادرا رونما اولور ايديسه ده بن ينه
قطع اميد ايتمزدم بر طرفدن عوائق وموانع بنى خلوتدن
تبعيد ايتديكى حالده ديكر طرفدن بن ينه خلوته عودت
ايلرايدم بو حال اوزره اون سنه مقدارى عزلته مداومت
ايلدم مدت مذكوره اثناسنده بكا برچوق امور كشف
وعيان اولديكه احصا واستقصاسى خارج دائرهٔ امكاندر
براى انتفاع شوقدرينى ذكر ايدرمكه طريق الهى يه
انجق صوفيون سالك اولديغنى وبونلرك سيرتلرى
احسن سير وطريقلرى اصوب طرق واخلاقلرى ازكاى
اخلاق بولنديغنى يقينا بيلدم كافهٔ عقلانك عقلى
وحكمانك حكمى واسرار شرعه واقف اولان علمانك
علمى صوفيونك سير واخلاقلرندن برخصوصك دها
نافع وخيرلو بر ماده يه تبديل وتحويلى ضمننده بريره جمع
اولنسه بونك ايچون بر يول بولنه بيلمسى ممكن ومحتمل دكلدر
مومى اليهمك باطنى وظاهرى كافهٔ حركات وسكناتى
مشكاة نبوت نورندن مقتبسدر روى ارضده ايسه نور نبوتدن
بشقه استضاءه يه شايان قنغى نور واردر نه ديلكه بيلور

طائفه صوفيون

اول مسلکه که برنجی شرطی اولان طهارتی قلبی
ماسوادن بالکلیه تطهیر وتکبیر افتتاح مشابه سنده
بولنان مفتاحی قلبك ذکر الله ایله صورت کلیه ده استغراقی
ونهایتی بالکلیه فنافی الله در اشبو نهایت کسب واختیار
تحتنده داخل اوله بیله جك خصوصاته نسبتله نهایتدر
یوخسه حقیقتده ابتدای طریقت اولوب بوندن اولکی
سالکه بر دهلیز و مقدمه کبیدر

مکاشفات ومشاهدات سالکك اوائل حالیدر سالکان حال
یقظه ده ملائکه یی وارواح انبیایی مشاهده و کلاملرینی
استماع ایله استحصال فائده ایلرلر بعده بوحال یعنی مشاهدهٔ
صور وامثال اول درجه لره مترقی اولور که انلری نطاق نطق
احاطه ایده مز وهیچ بر کیمسه کندندن احتراز غیر ممکن
بر خطای صریحی مستلزم اولمیه جق لفظ بولوبده اول
احوالی افاده ایلیه مز خلاصهٔ کلام اول قربیته منتهی
اولور که بو قربیتدن بر طاقم آدم (حلول) وبعضیلری
(اتحاد) وبعضیلری ده (وصول) تخیل ایتمك درجه سنه
کلمشلردر بونلرك ایسه طوپی خطادر وجه وسببنی
(المقصد الاقصی) نام کتابمزده بیان ایتمشزدر بلکه
بوحال ایله حاللنانلرك اشبو

(شعر)

وکان ماکان مما لست اذکره * فظن خیرا ولا تسأل عن الخبر

بیتدن فضله اوله رق بو بابده بر سوز سویلمه لری لازمدر
الحاصل طریق صوفیه یه سلوك ایله ذوقیاب وحصه مند
اولمیانلر حقیقت نبوتك نه اولدیغنی بیلیوب یالکز بر اسمنی بیلورلر
کرامات اولیا علی التحقیق بدایات انبیادر پیغمبرمز
صلی الله تعالی علیه وسلم افندمز حضرتلرینك قبل البعثه
(جبل حراء) ده اختیار عزلت وربنه عبادت ایتدیکی
صره ده اوائل حالی بو ایدی حتی عربلر «محمد (صلی الله علیه
وسلم) ربینه عاشق اولدی» دیدیلر بو بر حالتدرکه
نه اولدیغنی او یوله سلوك ایدنلر ذوق ایله اکلرلر و بو وجهله
ذوقدن لذتیاب وحصه مند اولمیانلر صحبت صوفیه نك
بالملازمه تجربه ایده ایده وایشیده ایشیده قرائن
احوال ایله یقینا فهم ایدرلر اشته صوفیون ایله
مجالست ایدنلر انلردن بو ایمانی استفاده ایدرلر صوفیون
بر قومدرلر که انیس وجلیسلری شقی اولمز صوفیون
مؤانست ومصاحبتندن حصه یاب اولمیانلر دخی (احیاء العلوم)
اجزاسندن (عجائب القلب) کتابنده ذکر ایتدیکمز وجهله
اول حالك امکاننه شواهد و براهین ایله یقینا مطلع اولورلر
حالات مذکوره یی بو وجه اوزره یعنی براهین ایله تحقیق
(علم) واول حالت ایله حاللنمك (ذوق) وحسن ظن ایدرك
تجربه وتسامع ایله قبول (ایمان) در اشته بو اوچ درجه در
« و یرفع الله الذین آمنوا منکم والذین اوتوا العلم درجات »

اشبو درجات ثلثه اربابنك ماعداسی برطاقم جاهللردر كه
حالات مذكوره یی اساسا منكر و بویله سوزلردن متعبدرلر
وایشتدكجه استهزا ایدرك بونلرنه هذیانلر ایدیورلر
دیرلر اشته بو جهلا حقنده جناب واجب الوجود
حضرتلری (ومنهم من یستمع الیك حتی اذا خرجوا
من عندك قالوا للذین اوتوا العلم ماذا قال آنفا اولئك الذین
طبع الله علی قلوبهم واتبعوا اهواءهم) بیورمشدر
طریقت صوفیه نه سلوكم سایه سنده بالطبع مطلع اولدیغم
خصوصات جمله سندن اولمق اوزره نبوتك حقیقت وخاصیتی
بكا عیان وآشكار اولمشدی پك زیاده حاجت مس ایتمش
اولدیغندن بوراده نبوتك بیان اساسنی لازمه دن عد ایلدم

(نبوتك حقیقتی وكافهٔ خلقك اكا احتیاج واضطراری
بیاننده در)

معلوم اوله كه جوهر انسان ابتدای خلقتنده علم وادراكدن
خالی بر حالده خلق اولنوب رب العالمین اولان جناب بارینك
خلق وتكوین بیوردیغی عالملردن هیچ برینه مطلع دكلدر
عوالم پك چوقدر مقدارینی یالكز الله عظیم الشان
حضرتلری بیلور نته كیم (وما یعلم جنود ربك الا هو) بیورمشدر
انسانك عالمدن خبردار اولمسی انجق ادراكی سایه سنده در
ادراكاتدن هر برادراك ده انسانی بر عالمه مطلع وواقف
قلمغه واسطه اولمق ایچون خلق بیورلمشدر

عوالمدن مرادمز اجناس موجوداتدر
ایمدی انسانده اولا خلق بیوریلان (لمس) حاسه سیدر انسان
بو حاسه ایله حرارت و برودت ورطوبت و یبوست ولین
وخشونت وبونلر كبی موجوداتدن دها سائر برطاقم اجناسی
ادراك ایدر اشبو لمس حاسه سی الوان واصواتی قطعا ادراك
ایده مز بلكه حاسهٔ مذكوره یاننده الوان واصوات
معدوم حكمنده در بعده (بصر) خلق اولنور بو حاسه
ایله ده انسان الوان واشكالی ادراك ایدر كه بونلر عوالم
محسوساتك اك واسعیدر بعده (سمع) آچیلوب اصوات
ونغماتی ایشیدر بوندنصكره ده قوهٔ ذائقه خلق اولنور
اشته عالم محسوساتك وسائط ادراكی اولان حواس ظاهره
بو وجهه اوزره تكمیل اولوب یدی یاشنه قریب اولدقده
كندنده (قوهٔ ممیزه) خلق بیوریله رق انسان محسوساتدن
فضله اوله رق عالم حسده بولنمیان برطاقم اموری درك
ایلمكه باشلر كه بو حال دخی انسان ایچون بر
طور اخر در بعده دیگر طوره ترقی ایله عقل خلق اولنوب
انسان بونكله ده امور واجبه و ممكنه وممتنعه یی
وبونلرله برابر طور عقلدن اول كذران ایدن اطوارده
بولنمیان امور وخصوصاتی درك ایلر عقلك
اوته طرفنده دخی بر طور واردر كه انده بر بشقه
كوز آچیله رق چشم ظاهری ایله كوریله میان مغیبات

وآتیده وقوعبوله جق امور مشاهده اولنور كه معقولاتی ادراكدن
قوۀ مميزه نك وقوۀ مميزه ايله ادراك اولنان شيلردن قوۀ حسك
معزوليت ومحروميتی كبی عقلده نلری ادراكده عاجز وقاصردر
عقلك ادراك ايلديكی شيلر قوۀ مميزه يه عرض
اولنديقده قوۀ مميزه انلری نصل استبعاد ايلرايسه بعض
عقلاده اشته اولوجهله مدركات نبوتی قبول ايتميه رك
استبعاد ايتمشلردر بو ايسه عين جهالتدر چونكه بو خصوصی
استبعاد ايدنلرك استناد ايده جك هيچ بر دليللری يوقدر
بو برطوردر كه او درجه يه بونلر بالغ وواصل اولمامشلردر
انك ايچون نفس الامرده دخی موجود دكل ظن ايدرلر
فی الواقع تواتر ايله وايشيده ايشيده الوان واشكالی بلله
مامش يعنی بونلرك وجودينی هنوز تصديق ايتمامش
اولان انادن طوغمه بر كوره الوان واشكال نقل
وحكايه اولنسه اول امرده البته فهم ايده مز وذهننده
بعيد كوروب بردرلو تقريب ايليه مز
حالبوكه الله عظيم الشان حضرتلری قوللرينه بو خصوصی
استبعاد ايتمالری ايچون خاصيت نبوتدن برنمونه اعطا
واحسان بيورمشدر كه اوده اويقودر چونكه اويان آدم
آتيده وقوعه كله جك اولان برماده يی يا عينيله ويا برمثال
هيئتنده كه تعبيرانی كشف واظهار ايدر كوره رك درك
ايلرا كر بو حالی انسان نفسنده تجربه ايتمامش اولسه ده

کندیسنه « بعض انسانلر اولی كبی بایغین دوشدیكی وقوای
حاسه سی معطل قالدیغی حالده مغیباته مطلع اولورلر »
دینسه البته انكار وبو خصوصك امر مستحیل اولدیغنی
اثبات ایچون اسباب ادراكك قوای حاسه دن عبارت
اولدیغنی وبر كیمسه نك قوای مذكوره نك وجودیله درك
ایلدیكی برشیئی قوای حاسه نك حال عطالتنده درك
ایلیه میه جكنك اولویتده قاله جغنی بیان ایله اقامۀ برهانه
ابتدار ایدر اشته بودلیل برنوع قیاسدر كه نفس الامر
انی مكذبدر عقل اطوار آدمیدن برطور اولوب او طورده
حاصل اولان چشم باطنی ایله انسان چشم ظاهری
وحواس سائره نك كوروب اكلایه میه جغی انواع معقولاتی
مشاهده وادراك ایتدیكی كبی نبوت دخی برطوردر كه
انده وجود پذیر اولان دیدۀ حقیقت بینك نورنده
مغیبات مرئی وعقلك درك ایده میه جكی بالجمله امور
وخصوصات آشكار ومنجلی اولور
كله لم نبوت حقنده اوله جق شبهاته بو بابده شبهه ایداسه
ایداسه نبوتك یا امكاننده ویا وجود ووقوعنده ویا برشخص
معینده حصولنده شك ایدیله بیلورز نبوتك امكان
ووجودینه دلیل عالمده عقل ایله نائل اولمق متصور اولمیان
معارفدر علم طب وعلم نجوم كبی زیرا بو علملر ایله اشتغال
ایدن كیمسه لر ضروری اوله رق بیلورلر كه مذكور علملر

انجق الهام باری وتوفیق الهی ایله وجود پذیر اولوب
بوخسه تجربه ایله بیلنور بولنور شیلر دکللردر احکام
نجومیه‌دن اویله وقوعات واردرکه بیك سنه‌ده برکره
انجق ظاهر ورونما اولور بویله برشیئه تجربه ایله انسان
نصل واقف اوله بیلور خواص ادویه‌ده عینی بونك
کبیدر اشته بو برهان ایله ظاهر ومتبین اولورکه عالم
امکانده عقلاك تعقل ایده‌میه‌جکی اموری درك ایچون
برطریق موجوددر اشته نبوتدن مراد بودرچونکه نبوت
انجق بوندن عبارتدر بلکه بوخصوص یعنی دائرهٔ مدرکات
عقلاك خارجنده‌کی اشیایی ادراك خواص نبوتدن برخاصه‌در
ونبوتك بوندن بشقه دهاپك چوق خواصی اولوب
ذکراولنان شوخاصه دریای نبوتدن برقطره‌در

برادر بونیده ذکرایدیشم سنده دخی اوخاصه‌نك برنمونه‌سی
که اوده اثنای نومده‌کی مدرکاتکدر اولدیغیله
برابر طب ونجومه متعلق اولوب اوجنسدن اولان
برطاقم علملره واقف بولندیغکه بناءدر چونکه
بوعلملر مجربات انبیادندر بضاعهٔ عقل ایله عقلانك اکا
وصولی ایچون اصلا برطریق یوقدر

امانبوتك خواص سائره‌سی بونلر یالکز طریق تصوفه سلوکدن
حاصل اوله جق ذوق وجدانی ایله اکلاشیله بیلور زیرا بیان
اولنان خاصه‌یی سنده موجود اولان یعنی معلومك بولنان

نوم نمونه‌سیله اکلایه بیلدك اکراول نمونه اولمیه‌یدی
تصدیق ایتمیه جك ایدك اویله ایسه برنبینك سنده نمونه‌سی
موجود اولمیان خاصه‌سنی اصلا اکلایه مزسین تصدیق
ایسه تفهمدن صکره در اکلامینجه نصل تصدیق
ایده بیلورسین خواص سائره‌یی سکا تفهیم ایلیه جك
اولان نمونه طریق تصوفه ابتدای سلوکده رونما اولمغه
باشلیوب بونمونه ایله سنده مقدار حاصل نسبتنده اوله‌رق
برنوع ذوق واکا مقایسه ایله اذعان حاصل اوله‌میه‌جق
شیلره برنوع تصدیق وایقان حاصل اولور ایمدی
آنفا ذکراولنان خاصیت واحده اصل
نبوته ایمان ایتمکلکك ایچون سکا کفایت ایدر

اکر برذات معین حقنده نبیدر دکلیدر دیوشك وشبهه
ایده جك اولورسه‌ك اول حالده سنده اول ذاتك
یا بالذات رؤیت ویاتواترا استماع ایله احوالنه کسب
اطلاع اولنمدقجه نبی اولدیغنه یقین حاصل
اوله‌مز چونکه سن فن طب وعلم فقهی بیلدیکك صورتده
فقها واطبایی هرنقدر بالملاقات مشاهده ایتمامش ایسه‌کده
احواللرینه مطلع اولمق واقواللرینی ایشتمك ایله طانیه
بیلورسین وامام شافعینك فقیه وجالینوسك طبیب اولدیغنه
دیکری تقلید ایله دکل بلکه علم فقه وفن طبدن براز

مسائل تعلم ایدرك موسى الیهمانك كتب ومؤلفاتلرینی بالمطالعه حاللرینه سنده حاصل اولان علم ضروری ایله یقیناً واقف اولمقدن عاجز قالمزسین اشته نبوتده معناسنی اكلادك ایسه قرآن كریمی واحادیث شریفه یی كثرت اوزره مطالعه ایله فخر عالم صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلرینك نبوتك درجهٔ اعلاسنده اولدقلرینه بالضروره واقف اولورسین و بو بابده سنك ایچون حاصل اولان علم ووقوفی فخر كائنات افندمزدن عبادات حقنده شرف صادر اولان احادیثی و احادیث مذكورهنك تصفیهٔ قلوبده كی حسن تأثیرینی و (من عمل بما علم ورثه الله علم مالم یعلم) وكذلك (من اعان ظالماً سلطه الله علیه) و (من اصبح وهمومه هم واحد كفاه الله تعالی هموم الدنیا والآخره) حدیث شریفلرنده نصل صادق اولدقلرینی تفكر وتجربه ایله تأیید وتشیید ایله بیك ویا ایكیبیك كره ویا دفعات عدیدهٔ كثیره ایله تجربه ایلدیكك صورتده شك وشبههك قالمیه جق صورتده بو بابده البته بر علم ضروری تحصیل ایدرسین اشته نبوته علم یقین تحصیلی بو یولده تحری ایدوب یوقسه عصانك یلانه منقلب وقمرك منشق اولمسندن طلب ایلمه زیرا یالكز بو معجزه لره نظر ایتدیكك وبونلری حصر وتعداد ادی ممكن اولمیان قرائن كثیرهٔ خارجیه ایله برلشدیره مدیكك

صورتده احتمالكه مذكور معجزه لری سحر وتخییل ورووفق آیت كریمهٔ (یضل من یشاء ویهدی من یشاء) دیله دیكنی اضلال واستدیكنی شاهراه هدایته ایصال ایدن رب متعال جانبندن بر نوع ابتلا وتضلیل ظن ایدرسین ووارد اوله جق اسئلهٔ معجزاتدن طولایی حیرتده و بلكه ضلالتده قالورسین چونكه معجزهنك نبوته دلالتی خصوصنده جای استنادك مثلا یالكز كلام منظومدن عبارت اولدیغی تقدیرجه حسن ترتیب وتنظیمجه مشابهی بولندیغنه مبنی مورث شبهه واشكال اولان بر كلام منتظم ایله ایمان واعتقادك منقطع اولیویرر بناءعلیه خارق العاده اولان بو مثللو شیلرسنك نظركده هیئت مجموعه سیله نبوتك حقیتنی مثبت اولان دلائل وقرائندن یالكز بر دلیل وقرینه اولملیدر تا كه بر كیمسه یه بر جماعت تواتر ابرماده یی اخبار ایتدكلرنده اوآدمك كندی نجه حاصل اولان علم یقیننك جماعت مرقومه دن یالكز بر آدمك كلامندن مستفاد اولدیغنی بیان ایده بیلمسی ممكن اولمدیغی و بلكه بو بابده آحاد وافراد تعیین ایده میوب علم یقیننك نره دن كلدیكی بیلنه مدیكی كبی سنده دخی بر مستند تعیینی ممكن اولمیه جق صورتده بر علم ضروری حاصل اولسون اشته علم طریقیله اولان ایمان قوی بو وجهله اولان ایماندر اما ذوق بو بالذات كورمك و بر شیئی النسه آلوب معاینه

ایدرك مطلع اولمق كبیدر
بوذوقه انجق طریق صوفیه‌یه سلوك ایله نائل اولنه بیلور
حقیقت نبوته دائر شو قدرجق مسائل شمدیلك حالده
بیان مقصده كافیدر مسائل مذكوره‌یی ذكره‌دن حاجت
مس ایتدیكنده ایلروده افاده‌ونیه‌ان ایدرم
(تدریس علومدن بعد الاعراض تكرار نشره باشلادیغمك)
(سببنه دائر)
اون سنه‌یه قریب عزلت وخلوته اولان مواظبت ومداومتم
اثناسنده تعدادی نا قابل اسباب كثیره دن طولایی كاه ذوق
وكاه علم برهانی وكاه قبول ایمانی ایله ضروری اوله‌رق بكا
ظاهر وعیان اولدیكه انسان بدن ایله قلبدن مركب اوله‌رق
خلق بیورلمشدر قلبدن مرادم محل معرفة الله اولان حقیقت
روح اولوب یوخسه میت وبهیمه‌ده دخی موجود اولان
لحم ودم دكلدر وبدنك موجب سعادت وسلامتی
اولان برصحتی ایله باعث هلاكی اولور برمرضی اولدیغی كبی
قلبك دخی برمقتضای آیت كریمهٔ (الامن اتی الله بقلب
سلیم) باعث فلاح ونجات صحت وسلامتی وبرموجب
قوله عزوجل (فی قلوبهم مرض) مستلزم هلاك ابدی
برمرضی واردر
جهل بالله یعنی الله عظیم الشان حضرتلرینی بیلمامك
برسم مهلك اولوب هوایه متابعتله ارتكاب معصیت اول

سمك داء مرضی ومعرفة الله تریاق محییسی اولوب
نفسه مخالفت دخی انك دواء شافیسیدر وبدنه ادویه‌دن غیری
برطریق ایله معالجه ایدیله‌مدیكی مثللو قلبك دخی مرضنك
ازاله‌سی وكسب صحت ایتمسی ایچون معالجه‌سنه ادویه‌دن
بشقه یول یوقدر وادویهٔ بدنك اعادهٔ صحت خصوصنده
كورلان خاصیت مؤثره‌سنی عقلا نصل بضاعهٔ عقل
ایله ادراك ایده‌میوب بلكه بو بابده خاصیت نبوت ایله
خواص اشیایه مطلع اولان انبیاء كرامدن اخذ ایتمش
اولان اطبایی تقلید ایتمك لازم كلمش ایسه اشته عینی
انك كبی بكا بالضروره ظاهر وعیان اولدیكه انبیاء كرام
واسطه‌سیله تعیین وتحدید بیورلان ادویهٔ عباداتك‌ده
وجه تأثیری بضاعهٔ عقل ایله بیلنه‌میوب بلكه بو بابده
اوخواصی عقل ایله دكل نور نبوت ایله ادراك ایتمش
اولان انبیاء كرام حضراتنه تقلید ایلمك واجبدر وادویه
نصل نوع ومقداری مختلف اجزادن تركب ایتمش
وبعضیسی بعضیسنك ایكی مثلی مقدارده بولنمش ومقادیرك
بو وجهله مختلف اولمسی خواص قبیلدن بوسر وحكمته
مبنی اولمش ایسه داء قلوبه دواء اولان عباداتده نوع
ومقداری مختلف افعالدن تركب ایتمشدر حتی سجود
ركوعك ضعفی وصباح نمازی ایكندی نمازینك نصفی در
اشته بونلرك بو وجهله صور مختلفه‌ده تعیینی نور نبوتدن

بشقه برشی ایله اطلاع ممکن اولمیان خواص قبیلندن بولنان
اسرار جمله سندن البته برسر و حکمته مبنیدر بو بابده
عقل ایله بر حکم استنباطنه قالقشانلر یاخود خاصیتی بویله
اولمسنی ایجاب واقتضا ایدر برسر الهی یه مبنی اولیوب
اتفاقی اوله رق اویله جه ذکر اولنمشدر ظن ایدنلر اظهار
حماقت وجهالت ایتمشلردر وادویه ده اجزاء اصلیه
ایله اواصولی اعماله تأثیر مخصوصی بولنان برطاقم زوائد
ومتممات بولندیغی مثلا نوافل وسنن ده ارکان عبادات
آثارینی تکمیل ایتمك ایچون متمماتدر خلاصهٔ کلام
انبیاء کرام حضراتی امراض قلوبك اطباسی اولوب
عقلاك فائده وکاری بزه مرتبهٔ انبیانی بیلدیرمك ونبوتك
حقیقتنه ودیدهٔ نبوتله ادراك اولنان خصوصاتی درکدن
کندینك عجزینه شهادت ایلمك وبزی المزدن طوتوب
نابینالری قائدینه ومتحیر خستکانی اطبای مشفقینه تسلیم
کبی انبیاء کرام حضراتنه تسلیم ایتمکدر اشته عقل
بودائره دن طیشاره و یه طرف نبوتدن تلقی ایتمش اولدیغی
خصوصاتی تفهمدن ماعداده خطوه انداز اولهمز اشبو امور
عزلتنشین اولدیغم مدتده کوزمله کورمش کبی ضروری
اوله رق بنم معلومم اولمشدر

بعد ذا کرك اصل نبوت وکرك حقیقت نبوت وکرك نبوتك
شرح وایضاح ایتمش اولدیغی عمل حقنده اعتقاداته

فتور وکسل عارض اولدیغنی رؤیت وبو حال اسف
اشتمالك بین الخلق شیوع بولدیغنه صورت تحقیقده
تحصیل معرفت ایتدیکم جهتله خلقك اسباب
فتور وضعف ایمانلرینه امالهٔ نظر دقت ایلدم وبونی بری
علم فلسفه ایله اشتغال ایدنلردن ودیکری طریق تصوفه
کیرنلردن و بریده دعوای تعلیمه انتساب ایلینلردن وبریده
بین الناس کندیلرینه علما نامی و یریلنلرك معامله سندن
اولق اوزره درت سببدن عبارت بولدم چونکه بن برمدت
آحاد ناسی تتبع له شرع شریفه متابعتده قصور ایدنلری
بولوب شبهه لرینی سؤال ایدرك وعقائدلرندن
بحث ایلیه رك کندیلرینه « نیچون شرعه متابعتده
قصور ایدیورسین اکر آخرته ایمان ایدوبده حاضرلنمیور
وآخرتی دنیایه دکشیور ایسه ك بو برحماقتدر زیرا ایکی بی
بره دکیشوب صاتمیغك حالده نهایتی اولمیان برشیئی
ایام معدوده یه نصل فدا ایده بیلیورسین یوق اکر ایمان
ایتمیور ایسه ك کافرسین ایمان و تصدیق ایتمکلکنی
مستلزم اولان اسبابه تشبث ایله اکرچه ایمان وشرع ایله
مشرف وآراسته اولمق املنه بناء آشکار ایتمیور ایسه کده
باطنا مذهبك وظاهرا سبب جرأتك بولنان شو کفرك
سببی ندر دقت ونظرایله » دیر ایدم بو کاجوابا بعضیسی
« اکر بوخصوص محافظه سی اوزریمزه واجب برشی

اولسه بو بابده علما بزدن الیقدر مشاهیر فضلادن فلان
نماز قلمیور وفلان شراب ایچیور فلانده اموال اوقاف
وایتامی وفلان دخی حالات خزینه یی اکل ایدییور
فلان حاکمده رشوتله حکم ایدوب پاره ایله شاهد دیکیور»
ودها بوکا مماثل سوزلر سویلر ایدی و بعضیسیده
تصوفدن دم اوره رق عبادته احتیاج مس ایدن درجه لری
کچمش اولدیغنی بیان ایدرو بر طاقیده اهل اباحه شبهاتندن
بر بشقه شبهه ایله اظهار تعالی ایلر ایدی اشته بونلر
تصوف یولندن ضلالته صاپمش کروهدرلر واهل تعلیمه
ملاقی اولمش اولنلر دخی «حق مشکلدر وطریقی منسددر
وبو بابده پک چوق اختلاف واردر ومذاهبک بعضیسی
دیکرندن اولی دکلدر وادله یکدیکرینه متعارض
اولدیغندن اصحاب آرانک رأینه اعتماد اولنمز ومذهب
تعلیمه دعوتخوان اولان دخی بلا بینه بر تحکمدر اوله ایسه
شک وشبهه یه اویوب ده یقینی نصل ترک ایده لم» دیر
وبعضیسیده «بن بونی دیکره تقلید اولمق اوزره ایشلیورم
بن علم فلسفه یی اوقودم وحقیقت نبوتک ندن عبارت
اولدیغنی اکلادم بونک حاصلی حکمت ومصلحته راجعدر
جانب نبوتدن عبادت ایله امر اولنمقدن مقصد عوام
ناسی ضبط ایتمک ومقاتله ومنازعه دن وشهواته
میلدن اجتناب ایتدیرمکدر بن عوام جهلادن دکلکه تحت

تکلیفه کیره یم بن حکمادنم حکمته تبعیت ایدرم ورهبریء
حکمت ایله غفلتده بولنیوب تقلیددن مستغنی اولورم»
سوزلرینی سرد ایدر ایدی اشته فلسفهٔ الهیین مذهبنی
اوقیانلرکده منتهای ایمانی بودر بو معلوماتی (ابن سینا)
و (ابو نصر فارابی) نک کتابلرندن آلمشلردر که بونلر
الهیونک اسلام ایله پیراسته اولنلریدر
اشبو فلاسفه دن بعضیلری اکثریا کورلدیکی اوزره
قرآن عظیم الشانی تلاوت وجماعات وصلواته مداومت
وشریعت اسلامیه یی لسانیله تعظیمه مبادرت ایلدیکی
حالده شرب خمردن فراغت وانواع فسق وفجوردن
مجانبت ایلمز وکندیسنه «نبوت غیر صحیح ایسه نیچون
نماز قیلیورسین» سؤالی ایراد اولنسه گاه «ریاضت وعادت
اهل بلده ومحافظهٔ اموال واولاده رعایت ایچون» دیر
وگاه «شریعت صحیح ونبوت حقدر» دیوب اوله ده
نیچون شراب ایچیورسین دینلدکده دخی «خمرک مورث
بغض وعداوت اولدیغیچون ایچلمسی نهی اولندی
بن ایسه علم وحکمتم سایه سنده اویله شناعتدن احتراز
ایدرم شرب خمردن مقصدم تشحیذ ذهن ایتمکدر»
جوابنی ویرر حتی ابن سینا عهدنامه سنده جناب
واجب تعالی حضرتلرینه شویله بویله عهد ایتدیکنی
بیان ایلدیکی صره ده احکام شرعیه یه تعظیم ایده جکنی

وعبادات دینیه و بدنیه ده تجویز قصور ایلیه جکنی وشرابی
نشئه یاب اولمق ایچون ایچمیوب بلکه تداوی غرضیله
ایچدیکنی افاده واثبات ایلمشدر دیمککه هر قومک
التزام عبادات وخلوص ایمانده منتهای حالتی تشفی
غرضیله شراب ایچمکی استثنا ایتمک اولدی اشته
بونلردن مؤمنلک ادعا ایدنلرک ایمانی بوقدردر انلره بقارق
بر طاقم آدملرده الدانمشلردر وهر قوملره معارض اولنلرک
اعتراضلرینک ضعفیتی ده شو الدانمغه برقاتده تقویت
ویرمشدر چونکه معترض بولنانلر یوقاریده بیان ایتدیکمز
اوزره انلرک علم هندسه ومنطق وسائره کبی ضروری
اولان علملرینی دخی انکار ایدیوردیلر

اشته بن اسباب مذکوره دن طولایی خلقک ایمانته
بودرجه ده ضعف طاری اولدیغنی ونفسمک بوشبهه یی دفع
وازاله یه خواهشکروحتی صوفیه وفلاسفه وتعلیمیه فرقه لرینک
وکذلک علماء نیلانلرک علملری ایله پک چوق اشتغال ایتمش
اولدیغم جهتله بونلرک خطالرینی اظهار ایتمک نیجه بربودم
صوایچمکدن اسهل وایسر بولندیغنی کورنجه « اشته
بوخصوصک تمام وقتی کلمشدر عزلت وخلوتدن انتظار
معاونت زمانیدر که خسته لک یایلمش واطبا خسته اتمش
وعالم هلاک اولمغه یاقلاشمشدر » دیمکه باشلادم بعده دونوب
بنه کندی کندیمه « سن بوامر مستوری کشفه وبوظلمتله

مصادمه یه نصل مقتدر اوله بیلورسنکه زمان زمان فترت
ودور بردور باطللر اکر خلقی سلوک ایتدکلری یولدن
حقه دعوت ایله اشتغال ایده جک اولسهک زمانه خلقی
سکا اظهار عداوت ایدرلر قنغی قوتله مقاومت ایدر
واره لرنده نصل تعیش ایلرسین بوایشک زمان مساعد
وبرسلطان متدین قاهر اولمدقجه اتمامی میسر اوله من »
دیوب حججُ وبراهین ایله حقی اظهار ممکن اوله میه جغی
تعلل وبهانه سیله ینه عزلتده استمراره قرار ویردم برده
بر مقتضای تقدیر الهی سلطان وقت خارجدن تحریک
وتشویق اولنمقسزین مجرد کندی کندیلرینه امل
وآرزو ایدرک شو فترتک اوکنی المق ضمننده نیسابوره
کیتمه لمسنی امر ایلدی و بو بابده وقوعه کلان اقدامی
شاید مخالفتده اصرار ایده جک اولسه م مستلزم وحشت
اوله جق درجه یه منتهی اولدی بونک اوزرینه شو وجهله
وارد خاطر اولدیکه « اشته مانده کوریلان قوت مبدل
ضعفیت اولدی ارتق لایقمیدرکه کسل واستراحت
ونفسک عزتنی واذای خلقدن مصونیتنی طلب عزلتده
قالمکه باعث اولسون حالبوکه خلقک مشقتنی تحمل
موجب تنزل دکلدر جناب الله عظیم الشان قرآن کریمده
بسم الله الرحمن الرحیم (الم احسب الناس ان یترکوا ان
یقولوا آمنا وهم لایفتنون ※ ولقد فتنا الذین من قبلهم)

وكذلك اعز خلق اولان رسولنه خطابا (ولقد كذبت
رسل من قبلك فصبروا على ما كذبوا واوذوا حتى اتيهم
نصرنا ولا مبدل لكلمات الله ولقد جاءك من نبأ المرسلين)
وكذلك بسم الله الرحمن الرحيم (يس والقرآن الحكيم
الى قوله عز وجل انما تنذر من اتبع الذكر) بیورمشدر

بونك اوزرینه ارباب قلوب ومشاهداتدن برجماعت ايله
بو بابده مشاوره ومذاكره ايتديكمده انلرده ترك زاويه وعزلت
ايتمكلكمى على الاتفاق رأى وتنسيب ايتمش وصلحادن
پك چوق ذواتك دخى تواترا سويلديكى اوزره كوردكلرى
رؤيالر هر يوز سنه باشنده بو دينى احيا بيوره جغى وعد
ايتمش اولان واجب تعالى حضرتلرينك بورأس مائه ده
دخى شو حركتى مبدأ رشد وخير تقدير ايلديكنه
شهادت ايتمكله ترك عزلتى تأييد ايلمش اولديغندن آرزو
وامل تقويت بولمش و بو شهادات سيله حسن ظن غلبه
ايتمش ودر تیوز طقسان طقوز سنه سى ذى القعده سنده
اشبو امر مهمك تسويه سى ضمننده نيسابوره حركتى
حضرت مسهل الامور تيسير بيورمشدر بغداددن
مقدما سكسان سكز ذى القعده سنده چيقمش ايدم
بو حسابجه مدت عزلت تمام اون بر سنه يه بالغ اولمشدر
بو حركت جناب حقك غرائب تقديراتندن عجيب

برحالتدر مقدما بغداددن مسافرت و يوقاريده ذكر اولنان
احوالدن فراغت هيچ خاطر وخياله كلمامش اولديغى
مثللو اثناى عزلتده دخى بوكا دائر هيچ برشى تصور وتخطر
اولنمامشيدى الله ذو الجلال مقلب القلوب والاحوالدر
. قلب المؤمن بين اصبعين من اصابع الرحمن .

و بنم يقينا معلوممدر كه هرنقدر نشر علمه تكرار رجوع
ايتدمسه ده بو رجوعم رجعت دكلدر چونكه رجوع
اولكى حاله عودت ديمكدر بن اوزمانلر سبب كسب جاه
اولان علومى نشر ايدر وقول وفعلم ايله خلقى او يوله
دعوت ايلر ايدم مقصد ونيتم بوندن عبارت ايدى شمدى
ايسه ناسى ترك جاهه وسيله اولان ومنصب وجاهك شايان
اعتنا واعتبار اولمديغنى معرف بولنان علومه دعوت ايديورم
عالم الخفايا اولان حضرت مولى بيلور كه شمديكى مقصد
ونيتم يالكز بوندن عبارتدر بن نفسمى وغيريلرى اصلاح
ايتمك استيورم شو مرادمه نائل اولورميم يوخسه محرومى
قالورم اوراسنى بيلهمم لكن حول وقوت الله عظيم الشانك
نصرت ومعاونتيله وجود پذير اولديغنه يقينا ايمان
ايتمشمدر و بو خصوصده بن كنديلكمدن مبادرت ايتمدم
اول مسبب الاسباب حضرتلرى بنى تحريك ايلدى و بن
بو كاره تشبث ايلدم انجق بنى جناب حق بو يولده استعمال
واستخدام ايتدى اويله ايسه اولا بنم نفسمى بعده بنم

واسطه‌سیله دیگر بنی اصلاح و بنی اوجه طریق هدایته سوق ایدوب بعده دلیل راه نجاح و بکا حقی حق اراءه ایله اتباعی و باطلی باطل کوستروب اجتنابی نصیب وروزی ایدرك نائل فوز وفلاح بیورمسنی تمنی ونیاز ایدرم کلام بو قاریده ذکر ایتدیکمز اسباب ضعف ایمانی اصحابنك طریق ارشادینی ومهالکدن تخلیصنی کندیلرینه اراءه واتیان ایدرك بیانه

اهل تعلیمدن استماع ایتدیکلری مقالاتدن طولایی ادعای حیرت ایدنلرك علاجنی کتاب القسطاسده ذکرو بیان ایلمشز در بو رساله‌ده انلری اتیان ایله تطویل کلام ایتمیز

کذلك اهل اباحه‌نك شبهاتنی ده یدی نوعه حصر ایتمش و بونلری کیمیای سعادت نام کتابمزده حل ایتمشزدر فلسفه یولندن ایمانه ضعف کلان وحتی اصل نبوتی انکار ایدنلره کلنجه یوقاریده حقیقت نبوتی وخواص ادویه ونجوم و بونلرك غیری علوم دلالتیله نبوتك بالضروره متحقق اولدیغنی ذکر ایتمشیدك او مقدمه‌یی بز وجود نبوتی اثبات ایچون سرد ایلدك خواص طبدن ونجومدن دلیل ایرادایدیشمز بونلرفلاسفه علملرندن اولدیغنه بناءً در نجوم وطب وطبیعت وسحر وطلسمات فنلرینه آشنا اولنلرك جمله سنه بیلدکلری علملردن اثبات نبوته دلیل

اوله‌جق مثال ایراد ایده‌بیلورز

اما شول کیمسه که نبوتی یالکز دیلی ایله اقرار ایدوب اوضاع شرعی حکمتله سیان عدوشمار ایلر اول کیمسه علی التحقیق کافر بالنبوه در اول آدم بر ذات حکمت شناسه ایمان ایتمشدر که کندیسنك متبوع اولمسنی اقتضا ایدر بر طالع مخصوصی واردر بو حال ایسه هیچ بر خصوصده نبوتدن معدود دکلدر بلکه نبوته ایمان بوقاریده افاده وبیان اولندیغی اوزره نبوت عقلك وراسنده بر طور اولدیغنی و بو طورده بر چشم آچیلوب او چشم ایله سمع ادراك اولاندن و کافهٔ حواس فهم معقولاتدن نصل منعزل ایسه عقلك دخی اولوجهله فهم وادراك ایده‌میه‌جکی بر طاقم مدرکات خاصه مشاهده قلندیغنی اقرار ایتمکدر اکر اول آدم بو حالك وقوعنی تجویز ایتمیه‌جك اولور ایسه بن انك امکاننه بلکه وجودینه برهان اقامه ایلدم بو برهانی تجویز ایتدیکی صورتده خواص تسمیه قلنان و پیرامن ایقانده تصرف عقل جولان ایده‌میان بر طاقم اموری اقرار ایتمش اولور که او امور عقله عرض اولنه‌جق اولسه تصدیق واذعانی شویله طورسون بلکیده تکذیب واستحاله سنه حکم ایده‌جکدر

مثلا بر دنك آفیون سم قاتلدر چونکه فرط برودتندن طمرلرده‌کی قانی طوکدیرر علم طبیعته آشنا اولنلر یعنی

طبایع اشیایه وقوف ادعا ایدنلر ایسه زعم ایدرلر که
« عنصر بارد (ماء) ایله (تراب) اولوب ترکیبات
انجق بونلر ایله تبرید اولنور » حالبوکه معلوم اولدیغی اوزره
برقاچ یوز درهم ما وترابدن باطنا حاصل اولان تبرید
مذکور المقدار آفیونك تبریدی درجه سنه واصل
اوله مز ایدی بو بابده تجربه ومعلوماتی اولمیان بر طبیبی به
بوخصوص اخبار اولنسه هیچ شبهه یوق که محالدر دیر
واستحاله دعواسنده « آفیونده ناریت وهوائیت دخی
موجوددر بونلر ایسه برودتی تنقیص ایدرلر جمله سی
ما وتراب اولسه بو افراط تبریدی موجب اولمز ایکن ایکی
حارك وجودیله برابر نصل ایجاب ایلیه بیلور » دلیلنی اقامه
ایلر فلاسفه نك طبیعیات والهیاتده سرد ایتدکاری دلیللر
هپ بو اصول اوزره بنا قلنمشدر چونکه بونلر اشیایی
دسترس اولدقلری وتعقل ایلیه بیلدکاری درجه یه دك
تصور ایلیوب مألوفلری اولمیان شیلره محالدر دیو حکم ایدرلر
اکر روٴیای صادقه مألوف ومعروف اولمسه ده بر کیمسه
حواسی راکد ومعطل قالدیغی صره ده غیبه مطلع
اولدیغی ادعا ایلسه بو عقول اصحابی آنده انکار ایدرلر ایدی
بر کیمسه یه « دنیاده اوله بیلورمی اول شی که حبه مقداری
اولدیغی حالده بر بلده یه قونلسه اول بلده یی یوب
بتوردکدن صکره کندی نفسنی دخی یه ونه بلده دن
ونه مشتملاتندن ونه ده اول شیدن اثر قالمیه » دینلسه جواب

اوله رق « بو محالدر وخرافات قبیلندندر » دیر حالبوکه
آتشك حالی بودر آتشی کورمیان آدم ایشتدیکی صورتده انك
اوحالنی انکار ایدر اکثر عجایبات آخرتده اشته بو قبیلدندر
ایمدی طبیعی یه دیرز که « افیونده علم طبایعده مرعی
ومعروف اولان قیاسه غیر مستند اوله رق بر تبرید
خاصه سی بولندیغنی تصدیق واعترافه مضطر اولدك
اویله ایسه اوضاع شرعیه ده دخی قلوبی تصفیه
وتداویده حکمت عقلیه ایله ادراك اولنمیه جق ویالکز
دیدهٔ نبوتله مشاهده قلنه بیله جك بر طاقم خاصه لر بولنمسی
نیچون جائز اوله میور »
بلکه انلر یعنی طبایع اشیایه آشنایز ادعاسنده بولنانلر
کتابلرنده ایراد ایتمش اولدقلری او زره دها عجیب وغریب
خواصی اقرار واعتراف ایتمشلردر ازجمله وضع حمل اثناسنده
دوچار صعوبت اولان حامله یی تخلیص ایچون خواص عجیبه
ومجربه دن اولمق اوزره شو شکلك

٤	٩	٢
٣	٥	٧
٨	١	٦

صو طوقنمامش ایکی صاقسی
پارچه سنه یازیله رق حامله نك
ایاقلری التنه وضع اولندیغی
وحامله انلره باقدیغی
صورتده چوجغك سرعتله خروجنی موجب اوله جغنی کتاب
عجایب الخواصده ایراد اولنوب بونك امکاننی اقرار ایلمشلردر

بو شكلده قوز خانه دن عبارت اولوب هر جدول كرك طولا وكرك عرضا وكرك شكلك بر كوشه سندن ديكر كوشه سنه دك منحرفا اوقنديغى حالده اون بش عدد حاصل اولمق اوزره خانه لرك هر برينه رقم مخصوص يازيلور

بيلسه مكه شونى تصديق ايدن آدمك دائرۀ عقلى صباح نمازى فرضنك ايكى وصلوة ظهرك درت واخشام نمازينك اوچ ركعت تقدير بيورلمسى اصول حكميه ايله اكلاشيله ميه جق بر طاقم خواصه مبنى اولوب بونكده سببى شو وقتلرك اختلافى ايدوكنى واشبو خواصك دخى انجق نور نبوتله ادراك اولنه بيله جكنى نيچون احاطه ايده ميور

نه عجب كه بز بو تعبيرى بر منجم عباره سنه تحويل ايلسه ك شو اوقاتك برى برينه اويمديغنى درك وتعقل ايلرلر

ياهو شمس وسط سماده ياخود حال طلوعده و يا حال غروبده اولورسه طالعده حكم مخالف اوليورمى حتى منجملر اختلاف هيلاجى وتفاوت اعمار وآجالى استخراجلرنده بو كا بنا ايتميورلرمى.

(للمترجم)

اشبو (هيلاج) لفظى برهان قاطعده مبين اولديغى اوزره يالغت يونانيه و ياهنديه اوله رق منجمين اصطلاحنده

اسم دليل جسم مولود در كه فارس منجملرى اكا (كدبانو) ديرلر ايمش برده دليل روح مولود وار ايمش اكاده (كدخدا) اطلاق ايدرلر ايمش زايچۀ ولادتده بونلرك امتزاجندن كيفيت وكميت عمر مولودده استدلال اولنور ايمش يعنى مولودك مقدار عمر وحياتى وكيفيت معيشتى بو ايكى اصلدن استخراج اولنور وبونلر برى برندن منفك اولمز ايمش زيرا انفكاك صورتنده مولودده عمر وحيات متصور اوله مز ايمش

شارح شفا شهاب الدين الخفاجى (شفاء الغليل فيما فى كلام العرب من الدخيل) نام كتابنده (باب الكاف) اواخرنده اشبو كدخدا وهيلاج لفظلرينك برى مولودك رزقنك وبريده حياتنك دليلى اولمق اوزره ايكى يلدزك اسمى اوله رق علماء عرب عندلرنده دخى معروف ومستعمل اولديغى بيان ايله بونلرك قديما تعريب اولنمش يعنى لسان عربده قوللانلمش اولديغنه استشهادا (ابن رومى) نك بهار حقنده اولان شو

ذو سماء كأن الخز قد غشـ * ـيت وارض كاخضر الديباج
فتجلى عن كل ما يتمنى * موضع الكدخداه والهيلاج

شعرينى اتيان ايتمش وفقط ميزان شعر دخى شاهد اولديغى اوزره (كدخدا) يى بر (ه) علاوه سيله ضبط ايلمشدر (انتهى كلام المترجم)

حالبوكه وقت زوال ايله شمسك وسط سماده اولمسى
ومغرب ايله كونشك حال غروبده بولنمسى بيننده هيچ
برفرق بولنمديغيچون بونى تصديقه برطريق اوله بيلورمى
اما نه چاره كه بونى تجارب واقعه سنده احتمال كه
يوز كره كذبنه مطلع اولديغى برمنجمدن ايشتديكى
صورتده بنه تصديقدن كيرو طورمزلر حتى برمنجم
« شمس وسط سماده اولديغى وفلان يلدز ده اكا ناظر اولوب
طالعده فلان برجده بولنديغى حالده بريكى اثواب
كيرايسه ك اول ثوبده قتل اولنورسين » ديمش اولسه
مخاطب اول منجم دفعاتله يلاننى طوتديغى برآدم دخى
اولسه بنه اكا اعتماد ايدرك اول وقتده اثواب كييوب بردك
شدائدينى چكر طورر ايمدى بو بدايع وغرائبى عقلى
قبول ايدنلر و بونلرك معجزه اوله رق بعض انبياء كرامك
بيلديكى خواص اولديغنى اعترافه مضطر اولنلر بيلسه مكه
امور تعبديه يه متعلق اوله رق انلره مماثل بولنان شيلرى
يلان سويلديكى ايشيدلمامش ومعجزات عديده ايله مؤيد
بولنمش اولان برنبى صادقدن ايشتديكى صورتده
آيا نصل انكار ايده بيليور اكر فلاسفه دن برى بو خواصك
اعداد ركعاتده ورمى جارده (شيطان طاشلامق)
وعدد اركان حجده وسائر تعبدات شرعيه ده
امكاننى انكار ايدرسه برخواص مذكوره ايله خواص ادويه

ونجوم بيننده اصلا برفرق بوله مامشدر واكر او فلسفى بن نجوم
وطبدن برچوق شيلر تجربه ايدوب انلردن بعضيسنى
نفس الامره مطابق بولديغمدن انكاره مجال واستبعاده محال
قالمدى بونلرى ايسه تجربه ايتمامشمدر هر نقدر امكاننى اقرار
ايدرسه مده وجودو تحققنى زه دن بيله يم » ديرسه بن ديرمكه
« يالكز مجرباتكى تصديقه قاصر اولمه اخبار مجربينى
ايشتمشكدر انلرى تقليد ايله اولياينى استماع ايت انلر تجربه
ايتمشلر واحكام شرعيه نك كافه سنده حقى مشاهده ايلمشلردر
سنده آنلرك طريقنه سلوك ايله بعضيلرينى بالمشاهده ادراك
ايدرسين هم بالذات تجربه ايتمامش اولسه ك دخى بو بابده
عقلاك صورت قطعيه ده اوله رق سنى تصديق واتباعه سوق
ايده جكلردر چونكه بالفرض برآدم خسته اولسه و بو آدمك
مشفق وفن طبده حاذق برپدرى اولوب خسته پدرينك
طبيب اولديغنى كنديسى بيله ايدنبرو ايشتمش بولنسه بو پدرك
ياپوب اوغلنه « آل اوغلم بو سنك خسته لكنه نافعدر » ديو
ويرديكى علاجه علاج آجى وكريه دخى اولسه او آدمك
عقلى نه يولده حكم ايده بيلور. علاجى ييرمى يوخسه پدرينى
تصديق ايتميوب « بن بو علاجك موجب شفا اوله جغنى
بيله ميورم تجربه ايتمامشمدر » مى دير اكر بويله ديرايسه
هيچ شبهه يوقكه اول آدمى سن تحميق ايدرسين
اشته اهل بصائرده امور تعبديه ده تجربه سزلك

بهانه‌سیله ارائهٔ روی انکار وامتناع ایتدیکك حالده اول وجهله سكا احمق دیرلر اما دیه‌جك اولورایسه‌ك كه «حضرت نبی اکرم صلی الله علیه وسلمك شفقتنی و بو بابده‌كی علم ومعرفتنی نه ایله بیله‌یم» بوكا جواب اوله‌رق بن دیرمكه پدرینك شفقتنی نه ایله بیلدكدی اوده برامر محسوس دكل ایدی . فقط سن پدریكك سكا اولان شفقتنه انك مصادر وموارد نده ظهوره كلان قرائن احوالی وشواهد اعمالی ایله استدلال ایدرك نفسكده شك وشبهه ایتمیه‌جك صورتده برعلم ضروری حاصل ایتمشكدر حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلمك اقوالنه وخلق ارشاد بابنده وقوعه كلان اهتمام وغیرتلرینه وانواع رفق ولطف ایله هركسی تحسین اخلاقه واصلاح ذات البینه وخلق دین ودنیالرینك اصلاحنی موجب اولان بالجمله خصوصاته سوق ودعوتده بیدریغ بیوردقلری تلطفاته دائر وارد اولان اخباری نظر امعانه النلرجه دخی خاتم النبیین افندمزك امتنه اولان رأفت وشفقتلرینك بابانك اوغلنه اولان شفقتدن اعظم واعلا اولدیغنه وكذلك كندیلرندن شرف صادر اولان عجایب افعاله وكرك قرآن عظیم الشانده مذكور اولوب زبان فصاحت بیانلری ایله تبلیغ وكرك بالذات احادیث شریفه‌لری ایله اخبار بیوریلان مغیباته وبونلرك عین خبر ویردكلری اوزره ظهور ایلدیكنه

دخی نظر ایدیلورسه ذات قدسیتسماتلرینك وراء عقلده اولدیغی بوندن اول بیان ودرمیان ایدیلان طور ودرجه‌یه بالغ اولدقلرینه وخواص حضرت قدسیه اولنلردن ماعدالرینك ادراك ایده‌میه‌جكاری غیوب ایله عقلالرك احاطه ایلیه‌میه‌جكی امور ظاهر ومنكشف اوله‌جق صورتده برمنوال محرر كندیلرنده برچشم حقیقتبین پیدا اولمش ایدوكنه ضروری اوله‌رق برعلم حاصل اولور

اشته رسول كبریا علیه افضل التحایا افندمزك حق پیغمبر اولدیغنه علم ضروری تحصیلنك اسلوب ومنهاجیده بودر تجربه ایت وقرآن كریمی تأمل واخبار واحادیثی مطالعه ایله عیان وآشكار اوله‌رق سنكده معلومك اولور

متفلسفه یعنی فیلسوفلق طاسلیانلره بوقدرجق تنبیه كافیدر بونیده شو زمانده احتیاج شدید بولندیغیچون ذكر وابیان ایتمشزدر

اما سبب رابع كه علمانك سوء سیرتندن طولایی طاری اولان ضعف ایماندر اشبو مرضه اوچ شی ایله مداوات اولنور بونلرك برنجیسی اومرض ایله خسته اولانه دیملیدر كه «سنك حرام بیوردیه‌رك كندینه سند طوتمق استدیكك عالمك او حرامك حرام اولدیغنه دائر

اولان علم و معرفتی عینی سنك شرابك و فائضك بلكه غیبت
ایتمنك و یلان سویلمنك و نمامق ایلمنك حرام اولدیغنی بیلدیككی
کبیدر سن بونك حرام اولدیغنی بیلدیكك حالده
ایشلیورسین سنك بو حالك یعنی انی ارتكاب ایدیشك
اول فعلك معصیت اولدیغنی ایمان و تصدیق
ایتدیككی ایچون دكل بلكه شهوتنك غلبه سندندر اشته
اوعالمك شهوتی (اشتهاسی) سنك شهوتك کبیدر شهوت
سكا نصل غلبه ایتدیسه اكا ده غلبه ایتمشدر ایمدی انك
مسائل سائره یه اولان علم و وقوفنك که اوسایه ده سندن
تمیز ایتمشدر کندی حقنده بویله بر محظور معینده ازدیاد زجر
و منعی موجب اولمسی مناسب دكلدر طبه مؤمن اولان
یعنی طبك فائده سنی تصدیق ایلیانلردن نقدر آدم ایسترسنكه
هر نقدر کندیلرینه حکیملر تنبیه دخی ایتسه لر میوه یمامكه
و صغوق صو ایچمامكه ینه صبر ایتمزلر انلرك بو حالی ایسه
میوه و صغوق صونك مضر اولدیغنه اینانمدقلرینه یاخود
طبه اولان ایمانلری غیر صحیح اولدیغنه دلالت ایتمز
اویله ایسه بومثللو معاصی علمانك هفوتنه حمل اولنور

ایكنجیسی اول شخص عامی به داویله اعتقاد ایتملیدر که
عالم علمنی آخرتده نفسی ایچون زاد اتخاذ ایتمشدر و عالم
علمی شفیع اولوب کندیسنی تخلیص ایدر قیاس ایلر

حتی علمانك فضیلتنه استنادا بو مسامحه و تساهلده
بولنور و علمانك هر نقدر کندی علیهنده بر حجت اولمسی
جائز ایسه ده ازدیاد درجه یی موجب اولمسیده جائز
و محتملدر ایمدی او عالم ترك عمل ایدیورسه ده علمنی کندیسنه
شفیع و دستگیر اتخاذ ایلیور اماسن ای عامی (عوام ناسدن
اولان کیمسه) اكا بقارده ترك عمل ایلر ایسه ك ذاتا علمكده
اولمدیغی جهتله سوء عملكله هلاك اولور کیدرسین
سكا شفاعت ایده جك بو قدرده علیدر
اوچنجیسی که اصل جواب حقیقی ده بودر عالم حقیقی
معصیته اصلا ینانشمز مگر که علی سبیل الهفوه یعنی
یاکیله رق و داخل دائرهٔ تقواده پابرجا اوله میه رق اوله
وارتكاب معاصیده اصرار ایلمز چونكه علم حقیقی
معصیتك سم مهلك و آخرتك دنیادن خیرلی اولدیغنی معرف
اولان علمدر بونی بیلن کیمسه خیر اولشیئی ادنایه مقابل
ترك ایتمز و اشبو علم اكثر ناسك مشتغل اولدقلری علملر ایله
حاصل اولمز بو اجلدن پك چوق کیمسه لرك علملری
یالكز معاصی یه جرأتلرینی موجب اولیور اما علم حقیقی
صاحبنك خوف و خشیتنی مزداد ایدر و صاحبی ایله
معاصی بیننه حائل اولور یالكز نوع بشرك بر مقتضای
بشریت بر وجهله سالم اوله مدقلری زلات و هفواته حائل
اولمز بو ایسه ضعف ایمانه دلالت ایتمز

مؤمن توبه کار هر نقدر حسب البشریه ارتکاب معصیت
ایتسه ده استغفاری جهتیله بعید عن الاصراردر
اشته مذهب فلسفه وتعلیم علیهنده و بو مذهبلر ایله بونلره
یولیله اعتراض ایتمیانلرك آفتلرینی بیان بابنده ذکر وایرادینی
مراد ایلدیکم سوزلر بونلردر

نسأل الله العظیم ان یجعلنا ممن آثره واجتباه
وارشده الی الحق وهداه والهمه ذکره حتی
لاینساه وعصمه من شر نفسه حتی
لم یؤثر علیه سواه واستخلصه
لنفسه حتی لایعبد الا ایاه
تمت

اشبو رساله بیك ایکیوز سکسان یدی شعبانده ترجمه
اولنه رق مطبعهٔ عامره ده طبع ایتدیرلمشدر
فی ٢٠ شوال سنه ١٢٨٧

ربیع الاولک یکرمی دردندن بر آیه قدر یعنی اوتوز کونه قدر ۹ ده قدر

